

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Merknadshefte

Marint vern av Griphølen og Remman

Fase: Etter melding om oppstart og høring av utgreiingsprogram

Oktober 2020

Forord

Fylkesmannen i Møre og Romsdal meldte 11. mai 2020 om oppstart og høyring av utgreiingsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman. Frist for merknader var sett til 30. juni. Det vart også sendt ut oppstartsbrev på nytt 9. juni til nokre mottakarar der det var tvil om den elektroniske utsendinga frå Fylkesmannen sitt arkivsystem hadde feila, med ny frist 15. august. På førespurnad fekk nokre aktørar også utsett frist - seinast til 20. august. Vi har også tatt inn ein merknad som kom så seint som 3. september.

Informasjonsmøte vart gjennomført på nett 28. mai 2020.

Det kom inn 15 merknader til oppstartsmeldinga. Merknadene er summert opp og kommentert av Fylkesmannen i dette merknadsheftet. Kopi av merknadene ligg også ved.

Første steg i det vidare arbeidet er at Miljødirektoratet fastset utgreiingsprogrammet for verneplanarbeidet. Innkomne merknader som rettar seg mot innhaldet i utgreiingsprogrammet må difor svarast ut for seg. Deretter startar arbeidet med sjølve verneforslaget, og ein vil først når dette blir lagt fram kunne gi tilbakemelding på korleis innkomne merknader som rettar seg mot avgrensing av verneområda og utforming av verneforskriftene er vurdert.

Fylkesmannen har difor delt dei oppsummerte merknadene ved oppstart i to etter om dei rettar seg mot utgreiingsprogrammet eller mot utforming av verneforslaget. Merknader til utgreiingsprogrammet har Fylkesmannen kommentert med si vurdering av kva endringar som bør gjerast i forslaget til utgreiingsprogram. Innspel til utforming av verneforslaget blir ikkje kommentert utfyllande før Fylkesmannen har utarbeidd verneplanen og ein ser i kva grad det har vore mogleg å komme dei enkelte innspela i møte. Merknadsheftet vil bli oppdatert før høyring av verneplanen.

Etter høyring av verneforslaget vil merknadsheftet igjen bli oppdatert med innkomne høyringsfråsegner og Fylkesmannen si vurdering av desse, før verneforslaget blir sendt vidare til Miljødirektoratet for sentral handsaming i regjeringa.

Molde, 30. oktober 2020

Innhald

Forord	2
1 Merknader ved oppstart.....	4
2. Merknader til høyring.....	16
Vedlegg.....	16

1 Merknader ved oppstart

Merknader ved oppstart er delt i to etter om dei rettar seg mot utgreiingsprogrammet eller mot utforming av verneforslaget. I nokre tilfelle har Fylkesmannen sortert merknadene annleis enn det avsendar har gjort. Fylkesmannen kommenterer nedanfor merknader til utgreiingsprogrammet, og gir si vurdering av om utgreiingsprogrammet bør endrast eller ikkje. Innspel til utforming av verneforslaget blir no ved oppstart berre kort kommentert. Dei vil bli svart ut meir utfyllande i eit oppdatert merknadshefte før høyring, når ein ser i kva grad det har vore mogleg å innfri dei enkelte merknadene.

Plassomsyn gjer at merknadene er summert kort opp, med fokus på konkrete forslag til endringar i utgreiingsprogrammet og konkrete innspel til områdeavgrensing og innhald i føresegner. For utfyllande om grunngjeving for forslag og innspel, andre synspunkt og tekst som er å sjå som informasjon og bakgrunnsmateriale viser vi til enkeltmerknadene i vedlegga.

Oljedirektoratet, e-post 25.05.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Ingen merknader retta mot utgreiingsprogrammet.

Innspel til verneplanen

1. Oljedirektoratet viser til endeleg tilråding 2004 frå Rådgivande utval for marin verneplan, som i vedlegg 1, nest siste side skriv at: «*Utnyttelse av eventuelle petroleumsressurser er ikke nødvendigvis i strid med verneformålet. Ved leting og produksjon må det stilles strenge krav til at det ikke er utslipp eller annen påvirkning som kan skade verneverdier på havbunnen*».

Fylkesmannen si vurdering

1. *Kva rammer petroleumsverksemd kan få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*

Inga Lillian Reitan, e-post 30.05.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Ingen merknader retta mot utgreiingsprogrammet.

Innspel til verneplanen

1. Reitan ber om at verneplanen ikkje opnar for fleire oppdrettsanlegg. Meiner det er eit paradoks med vern av Sør-Smøla landskapsvernområde og at Fylkesmannen likevel seier ja til eit nytt oppdrettsanlegg innanfor verneområdet. Viser også til mogleg UNESCO-status for området, og at det i så fall ikkje kan sameinast med oppdrett.

Fylkesmannen si vurdering

2. *Kva rammer akvakulturverksemd vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*

Berit Rodahl m.fl., e-post 03.06.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Ingen merknader retta mot utgreiingsprogrammet.

Innspel til verneplanen

1. Etablering av akvakulturanlegg må vere forbode. Grunngjeving er m.a. landskapsverknader, innverknad på marint liv som t.d. gyteplassar for kysttorsk, villaks, botndyrsamfunn, forureining, dyrehelse i anlegga, auka båttrafikk. Stiller seg positiv til

utviding av sone B i Sør-Smøla landskapsvernområde, dvs. sone der akvakulturanlegg ikkje kan tillatast.

2. Ønskjer at føresegnene set krav om botngranskingar og straummålingar før etablering av oppdrettsanlegg og gir strenge krav for forureining, støy, lys, båtbruk m.m.
3. Rodahl ønskjer at verneplanen inneheld retningsliner om handtering av marint avfall retta mot grunneigar og kommune, m.a. med krav om at fylke/kommune skal vere ansvarleg for rydding og henting av oppsamla marint avfall.

Fylkesmannen si vurdering

3. *Kva rammer akvakulturverksemd vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*
4. *Som punkt 1.*
5. *Om det blir fastsett eigne føresegner for handtering av marint avfall i verneplanen må avklarast i verneplanarbeidet. Generelt gjeld at føresegnene i lita grad kan regulere ansvarsforhold mellom ulike partar og forhold av privatrettsleg karakter.*

Statens vegvesen, brev 05.06.2020

Statens vegvesen har ingen merknader til oppstart av arbeidet med marin verneplan.

Fiskeridirektoratet, brev 19.06.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Det bør vurderast om havbeite skal vere eit tema som skal utgreiast nærare i konsekvensutgreiinga.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Havbeite inngår i tema akvakultur, jf. avsnitt 4.3.6 i utgreiingsprogrammet.*

Innspel til verneplanen

1. Fiskeridirektoratet føreset at berekraftig utnytting av marine ressursar som ikkje er til skade for eller påverkar verneformålet kan drivast innanfor verneområdet, og ser ikkje for seg at det er behov for restriksjonar på bruk av passive eller aktive reiskap og registrerte låsettingsplassar.
2. Fiskeridirektoratet stiller spørsmål ved kor godt eigna område der det over lang tid har vore og er stor taretrålingsaktivitet er som referanseområde, og vurderer dei for sin del som uaktuelle. Område med ingen eller liten aktivitet bør prioriterast, og det blir peikt på:
 - a. området aust for ei linje trekt mellom posisjonane 63° 16.017`N 7° 48.100`E (sørvest av Sandværet i sør) og 63° 20.880`N 7° 48.000`E (vest for Skjelskjæra i Olsøysvaet i nord)
 - b. eit område avgrensa av posisjonane 63° 20.000`N 8° 9.983`E (vest av Vikkjelsholman i nordøst), 63° 20.000`N 8° 0.217`E (vest av Ragnesvatnet i nordvest), 63° 12.017`N 7° 59.983`E (Storbåtvika) og 63° 13.000`N 8° 9.983`E (vest av Nygarden)
 - c. Remman naturreservat, eventuelt med utvidingar.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Kva rammer fiskeriaktivitetar vil få Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i forslag til utgreiingsprogram.*
2. *Foreslått referanseområde i punkt 2 b ovanfor ligg i hovudsak utanfor området det er meldt oppstart for. Fylkesmannen ser det ikkje som aktuelt å utvide verneplanområdet. Den delen som ligg innanfor austenden av Sør-Smøla landskapsvernområde, og dei andre forslaga vil bli vurdert i arbeidet med verneforslaget.*

Kystverket, brev 24.06.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Ingen merknader retta mot utgreiingsprogrammet.

Innspel til verneplanen

1. Kystverket har om lag 140 navigasjonsinstallasjonar innanfor områda, og ber om at verneforskriftene blir utforma slik at dei kan utøve farleiltak og etablere og vedlikehalde installasjonar og anlegg på ein rask, effektiv og økonomisk måte unødige bruk av tid og ressursar

Fylkesmannen si vurdering

1. *Det meste av Kystverket sine installasjonar inngår allereie i eksisterande naturreservat eller landskapsvernområde. Marint vern vil ikkje innebere vesentlege endringar i Kystverket sine rammevilkår i desse områda. Rammene for Kystverket sin aktivitet i dei areala som no kjem i tillegg vil bli avklart i verneplanarbeidet. Tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet er justert for å synleggjere at navigasjonsinstallasjonar kan få løyve etter søknad også innanfor naturreservat, og inngår også i omgrepet lettare lokal infrastruktur i tabellen.*

Direktoratet for mineralforvaltning, brev 30.06.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Verneplanarbeidet bør gjer greie for om vernetiltaket kan vere til hinder for frakt av massar frå pågåande pukkverksdrift i Kristiansund, og eventuelt for dei andre mineralressursane på land i området.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Avsnittet om mineralressursar i kapittel 4.3.5 i utgreiingsprogrammet er supplert med problemstillinga DMF tar opp.*

Innspel til verneplanen

1. DMF rår til at verneplanen ikkje hindrar transport av mineralske ressursar på sjøen.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Kva rammer transportverksemd på sjøen vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi kan likevel allereie no vise til at det ikkje ligg restriksjonar på sjøtransport i eksisterande verneområde, og viser elles til avsnitt 3.2.4 og tabell 1 i utgreiingsprogrammet.*

Sjømat Norge Midt, brev 30.06..2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Konsekvensutgreiinga (KU) bør greie ut potensialet for havbruksproduksjon i området, både ut frå dagens teknologi og sett i eit framtidsperspektiv, gjerne ved å sjå på området i soner. Dette vil gi ein indikasjon på tap av produksjon, arbeidsplassar, kommunale inntekter m.m.
2. KU må fokusere på kriteria økonomisk og sosial berekraft, mellom anna kva for økonomisk og sosial verdi bruken av områda kan ha og har for næringsverksemd og rekreasjon og samfunnsmessig og økonomisk utvikling for kommunane Kristiansund og Smøla
3. KU må gjere greie for kunnskapsgrunnlaget, eventuelt manglande kunnskapsgrunnlag og korleis dette kan betrast.
4. Sjømat Norge stiller spørsmål ved korleis rollene som forslagsstillar (§ 4 i KU-forskrifta) og ansvarleg myndigheit (§ 5 i KU-forskrifta) blir haldne frå kvarandre.
5. Sjømat Norge Midt ber om at havbruksnæringa blir involvert aktivt i verneplanarbeidet.

Fylkesmannen si vurdering

1. Avsnitt 4.3.6 i utgreiingsprogrammet er supplert med *Sjømat Norge Midt* sitt innspel.
2. For å synleggjere betre at samfunnsmessige sumverknader av verneforslaget skal inngå i konsekvensutgreiinga er det tatt inn eit nytt avsnitt 4.3.9 Samfunnsmessige verknader i utgreiingsprogrammet. Verknader vil også komme fram under relevante enkelttema etter kapittel 4.3 og i den samla vurderinga som skal gjerast etter kapittel 4.3.10.
3. Ein grundig gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget vil vere eit av dei viktigaste føremåla med konsekvensutgreiinga, både med tanke på naturmangfald, og verknader for andre samfunnsinteresser.
4. I arbeidet med marint vern er det Fylkesmannen som har rolla som forslagsstillar og gjennomfører arbeidet med utgreiingsprogram og verneforslag. Miljødirektoratet er ansvarleg myndigheit, og godkjenner utgreiingsprogram og konsekvensutgreiing. Dette er no presisert i kapittel 2.1 i utgreiingsprogrammet.

Innspel til verneplanarbeidet

1. Verneplanarbeidet må avvege om det føreslegne arealbeslaget er nødvendig sett opp mot andre marine verneområde (vedtatt og føreslegne) som innehar/har overlapp m.h.t. aktuelle verneverdiar.
2. Griphølen og Remman er ikkje mellom områda rådgivande utval foreslår for langtidsovervaking og forskning, men er foreslått som supplerande område for forskning og undervisning. Verneplanarbeidet må vurdere om det er nødvendig med referanseområde i lys av dette.
3. Omfang, nødvendighet og restriksjonsnivå må vurderast opp mot nasjonale målsettingar om vekst og utvikling av havbruk og andre næringar til havs.
4. Verneplanarbeidet bør vurdere om særskilte reguleringar med t.d. forbod mot bruk av koparimpregnering og kitinhemmarar kan bety noko for om oppdrett er mogleg eller ikkje innanfor områda.
5. Sjømat Norge Midt ber om at verneforskriftene opnar for havbruksverksemd, og understrekar rådgjevande utval sin generelle haldning om at havbruksaktivitet normalt ikkje representerer nokon trussel mot verneverdiane. Det blir også vist til at god gjennomstrøyming raskt fortynner og spreier organisk materiale og nærings salt, og at teknologi, drift og overvaking i dag er forskjellig frå då utvalet la fram si tilråding i 2004.

Fylkesmannen si vurdering

1. Det følger av kapittel 4.3.1 i utgreiingsprogrammet at ein vil sjå marint vern av Griphølen og Remman i samanheng med tilsvarende verneområde andre stader. Slike vurderingar følger også av naturmangfaldlova § 10.
2. I kva grad det er ønskeleg med særskilte referanseområde vil bli vurdert i verneplanarbeidet, mellom anna også på bakgrunn av rådgivande utval sine vurderingar.
3. Avvegingar mellom nasjonale målsettingar om bruk og vern av kyst- og havområda vil vere ein viktig del av arbeidet med verneplanen. Nokre sentrale dokument er tatt inn i avsnitt 2.5.
4. I kva grad særskilte reguleringar av akvakulturverksemd bør fastsettast i verneforskriftene eller vurderast som enkelt saker vil bli vurdert i verneplanarbeidet.
5. Kva rammer akvakulturverksemd vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.

Salmar Farming og Nekton Havbruk, fellesbrev 30.06.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Konsekvensutgreiinga må vurdere om områda er riktig utvald, og behovet for at områda i det heile tatt skal bli eit marint verneområde. Stikkord for vurderinga er risiko for naturmangfald, differensiert sonering av verneområdet, ev. endringar i utvalskriterier for

marine verneplanar, og om verneverdiar er tatt i vare i verna føreslegne verneområde eller andre restriksjonsområde. Det er konkret reist spørsmål om Hustadvika kan vere eit alternativ til Gripområdet.

2. Utgreiingsprogrammet må presisere at søknader om akvakultur ikkje kan stoppast med argument om at det pågår ein verneprosess.
3. KU må dekke andre felt enn naturmangfald. Det blir peikt på at verknader for akvakultur må vurderast ut i frå framtidig potensiale og ikkje berre dagens lokalitetar.
4. KU må utførast av uhilda instansar med tilstrekkeleg relevant fagkompetanse.
5. Verneforslaget må basere seg på tilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag om artar, område og omfang i ulike delområde, om naturleg tilførsel av næringsstoff, og kva type påverknad og skade ulike aktivitetar kan gi.
6. KU må fokusere på samfunnsmessige konsekvensar av vern for næringar som blir avgrensa i det marine verneområdet, og total vernebelastning for Smøla.
7. KU må vurdere verknader for akvakultur i eit nasjonalt perspektiv ut i frå nasjonale målsettingar om vidare vekst i akvakulturnæringa, også i lys av utvikling av ny teknologi.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Det vil vere eit viktig mål for konsekvensutgreiinga at ho skal gi ei god naturfagleg grunngeving for behovet for vern og for eventuelle soner med særskilte omsyn og restriksjonar. Vi vurderer innhaldet i avsnitt 4.3.1 i utgreiingsprogrammet som dekkande for merknaden. Når det gjeld det konkrete forslaget om at Hustadvika kan erstatte Gripområdet viser vi til rådgjevande utval si vurdering i førebels tilråding i 2003: «Områdene Hustadvika og Griphølen ligger begge i Møre og Romsdal og har delvis overlappende naturkvaliteter. Griphølen har klart større spennvidde i naturforhold enn Hustadvika og utgjør i større grad en økologisk enhet i samspillet mellom dype og grunne områder». Vi ser det difor som lite aktuelt å legge bort Griphølen til fordel for Hustadvika.*
2. *Naturmangfaldlova § 44 fastslår m.a. at eit forvaltningsorgan utan vidare kan avslå ein søknad om løyve til eit tiltak i eit område som inngår i eit verneforslag det er meldt oppstart for etter § 42. Løyve kan berre gjevast dersom tiltaket er utan nemnande betydning for forslaget. Det er difor ikkje aktuelt å ta inn ei formulering som ønskja.*
3. *Utgreiingsprogrammet inneheld fleire tema som skal utgreiast i tillegg til naturmangfald, jf. kapittel 4.3. Avsnitt 4.3.6 er utvida noko for å synleggjere betre at potensialet for akvakultur skal inngå i vurderingane.*
4. *Fylkesmannen legg til grunn at fagbistand i KU-arbeidet skal innhentast frå eitt eller fleire kompetansemiljø som dekker det nødvendige spennet i fagområde.*
5. *Utgreiingsprogrammet er etter Fylkesmannen sitt syn dekkande for merknaden, men det er tatt inn i avsnitt 4.3.1 at det er behov for å vurdere naturlege næringstilførselar og tilførselar frå akvakultur for å avvege om det er nødvendig å avgrense akvakulturverksemd i verneplanområdet.*
6. *For å synleggjere betre at samfunnsmessige sumverknader av verneforslaget skal inngå i konsekvensutgreiinga er det tatt inn eit nytt avsnitt 4.3.9 Samfunnsmessige verknader i utgreiingsprogrammet. Verknader vil også komme fram under relevante enkelttema etter kapittel 4.3 og i den samla vurderinga som skal gjerast etter kapittel 4.3.10.*
7. *Avvegingar mellom nasjonale målsettingar om bruk og vern av kyst- og havområda vil vere ein viktig del av arbeidet med verneplanen. Nokre sentrale dokument er tatt inn i avsnitt 2.5.*

Innspel til verneplanen

1. Salmar og Nekton ser det som svært viktig at det framleis skal være tillate med akvakultur i Sør-Smøla Landskapsvernområde, og at lokalitetane får rammer som gir rom for framtidig drift og utvikling.

2. Storleiken på området gjer det nødvendig å differensiere i fleire underområde for å unngå at delområde blir underlagt unødvendige avgrensingar.
3. Verneforskrifta må gi ein tydeleg områdevis omtale av kva for artar vernet skal beskytte, og ut frå det ei tydeleg omtale av kva for aktivitetar som kan tillatast og ikkje tillatast i eit område.
4. Oppfordrar sterkt til at området Inngripan – Grip - Griphølen mot Smøla ikkje får restriksjonar for akvakultur ut i frå potensialet for å ta det i bruk med nyutvikla teknologi.
5. Ber om at det blir lagt til rette for at akvakultur blir tillate i randområdet aust for Remman. Området er eigna både for dagens og framtidig teknologi.
6. Ser området mellom Grip og Griptaren som betre eigna som referanseområde for djupvatn enn Griphølen, ut i frå eit heilskapleg perspektiv om bruk og vern, sidan det er mindre eigna for akvakultur med dagens teknologi.
7. Eksempel er gitt i merknaden.
8. Det er viktig at det blir tydeleggjort at grensene som blir fastsett for verneområdet vil være dei gjeldande forvaltningsmessige grensene, for å unngå at akvakulturanlegg ikkje får løyve på grunn av nærleik til verneområde. Eventuelle buffersoner rundt områda må komme tydeleg fram i høyringsprosessen.
9. Dersom akvakultur ikkje blir tillate i enkelte område, bør verneforskrifta presisere om fortøyingar til akvakulturanlegg kan gå inn i desse områda.
10. Salmar og Nekton viser til punkt 14 i FN sine bærekraftsmål: *Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling*, og understrekar at verneforslaget må balansere tre dimensjonar i berekraftsomgrepet: miljø, økonomi og sosiale omsyn.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Kva rammer akvakulturverksemd vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*
2. *Korleis det marine verneområdet blir utforma med ev. delområde eller soner vil bli vurdert i arbeidet med verneplanen.*
3. *Verneforskrifta vil bli utforma med grunnlag i innarbeidde malar, jf. også eksempel på forskrifter frå andre marine verneområde på Fylkesmannen sine nettsider om marint vern. Innspelet til konkret ordlyd vil bli vurdert i verneplanarbeidet.*
4. *Som punkt 1.*
5. *Som punkt 1. Vi viser også til avsnitt 3.2.3 i utgreiingsprogrammet, der det går fram at det for Remman sin del er mest aktuelt å utvide naturreservatet dersom naturverdiane i området tilseier det.*
6. *Kva område som eventuelt blir peika ut som referanseområde vil bli vurdert i arbeidet med verneplanen.*
7. *Det følgjer av § 49 i naturmangfaldlova at dersom verksemd som treng løyve etter anna lovverk kan verke inn på verneverdiane i eit verneområde skal det leggast vekt på omsynet til desse verneverdiane ved avgjerd av om det skal gjevast løyve, og ved fastsetting av vilkår. Verneplanen kan ikkje sette § 49 til side. Kvart enkelt tiltak må vurderast individuelt.*
8. *Korleis verneforskriftene blir utforma vil bli vurdert i arbeidet med verneplanen.*
9. *Avvegingar mellom internasjonale og nasjonale målsettingar om bruk og vern av kyst- og havområda vil vere ein viktig del av arbeidet med verneplanen. Nokre sentrale dokument er tatt inn i avsnitt 2.5.*

Møre og Romsdal fylkeskommune (fylkeskommunedirektøren), brev 10.07.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Fylkeskommunen meiner overskrifta i kapittel 2.2 gir signal om at «her er utgreiingsprogrammet», og at ho bør endrast.

2. Etterspør lenke eller referanse til utgivar for dokumenta frå rådgjevande utval for marin verneplan.
3. Meiner kapittel 3.2.4 er uklart på om omtalen av moglege restriksjonar gjeld berre areal som ikkje er verna frå før, eller også omfattar endringar i vernereglar for eksisterande verneområde med ev. utvidingar.
4. Kapittel 4.2.3 bør presisere at friluftslivet ikkje vert pålagt vesentlege nye restriksjonar.
5. KU bør gi ein oppdatert gjennomgang av grunnlaget for vern, og ei vurdering av om områda er riktig valt.
6. KU bør gi ei vurdering av konsekvensar for naturmangfaldet av nullalternativet og eventuelle delalternativ.
7. KU bør vurdere om referanseformålet er eller vil bli ivareteke i verneprosessar i andre område.
8. For akvakulturnæringa særskilt peikar fylkeskommunen på det framtidige potensialet, som går langt utover dagens aktivitet. Dette må synleggjerast i utgreiingane.
9. KU må baserast på eit tilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag også for dei samfunnsmessige aspekta.
10. Naturlig tilførsle av næringsstoff til området bør estimerast i konsekvensutgreiinga. Områda blir tilført og akkumulerer enorme mengder næringsstoff naturlig, mellom anna gjennom stormhausting av tare, avrenning frå landområda, tilførsel av biomasse via havstraumar og frå lufta.
11. KU må synleggjere kva slags type påverknad, skade eller forringing som kan forventast frå ulike aktivitetar, både dei som er tillatne og dei som vert forbodne.
12. KU må vise kva samfunnsmessige konsekvensar det kan få for Smøla- og Kristiansundsregionen at næringsutøving blir avgrensa.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Fylkesmannen har vanskar for å sjå at overskrifta kan vere problematisk, men har endra ordlyden frå bestemt form eintal til ubestemt form fleirtal for å unngå ev. mistydingar.*
2. *Nettsøk på referanseteksten i kapittel 6 gir treff på direkte lenke til utvalet sine rapportar i pdf-format på Miljødirektoratet sine nettsider. Lenkene er no lagt inn i utgreiingsprogrammet i fulltekst.*
3. *Kapittel 3.2.4 er i hovudsak meint å synleggjere aktuelle restriksjonar for areal som ikkje er verna frå før, men samtidig samanlikne med reglane i eksisterande landskapsvernområde og naturreservat og få fram moglege endringar i desse. Det er gjort vesentlege endringar i teksten og oppsettet i tabell 1 for å gjere dette klarare.*
4. *Ei presisering av moglege restriksjonar for friluftsliv er tatt inn i avsnitt 4.3.3 (endra nummerering).*
5. *Det vil vere eit viktig mål for konsekvensutgreiinga at ho skal gi ei god naturfagleg grunngeving for behovet for vern og for eventuelle soner med særskilte omsyn og restriksjonar. Vi vurderer innhaldet i avsnitt 4.3.1 i utgreiingsprogrammet som dekkande for merknaden.*
6. *Det følgjer av kapittel 4.3 at 0-alternativet skal skildrast ut i frå noverande miljøtilstand og ei vurdering av korleis miljøet truleg vil utvikle seg viss verneplanen ikkje blir gjennomført. Etter KU-forskrifta er det verknadene av tiltaksalternativet(-a) som skal utgreiast i konsekvensutgreiinga, og desse blir målt opp mot 0-alternativet. For naturmangfaldet vil då konsekvensane av 0-alternativet bli at ein ikkje oppnår dei forventa positive verknadene av vern som vil bli utfyllande gjort greie for i konsekvensutgreiingane.*
7. *Det følgjer av kapittel 4.3.1 i utgreiingsprogrammet at ein vil sjå marint vern av Griphølen og Remman i samheng med tilsvarende verneområde andre stader. Slike vurderingar følgjer også av naturmangfaldlova § 10.*
8. *Avsnitt 4.3.6 er utvida noko for å synleggjere betre at potensialet for akvakultur skal inngå i vurderingane.*

9. *For å synleggjere betre at samfunnsmessige sumverknader av verneforslaget skal inngå i konsekvensutgreiinga er det tatt inn eit nytt avsnitt 4.3.9 Samfunnsmessige verknader i utgreiingsprogrammet. Verknader vil også komme fram under relevante enkelttema etter kapittel 4.3 og i den samla vurderinga som skal gjerast etter kapittel 4.3.10.*
10. *Det er tatt inn i avsnitt 4.3.1 at det er behov for å vurdere naturlege næringstilførselar og tilførselar frå akvakultur for å avvege om det er nødvendig å avgrense akvakulturverksemd i verneplanområdet.*
11. *Utgreiingsprogrammet er etter Fylkesmannen sitt syn dekkande for merknaden. Grunngeving for områdeavgrensing og utforming av verneforskrifter vil vere ein viktig del av verneplanarbeidet. Merk likevel at avsnitt 3.2.4 er omarbeidd ein god del etter høyring, og krav til grunngeving er presisert der.*
12. *Som punkt 9.*

Innspel til verneplanen

1. Møre og Romsdal fylkeskommune har ikkje merknader til at verneplanprosessen blir igangsett.
2. Meiner havbeite med stadeigen hummar ikkje utgjør nokon økologisk eller genetisk skilnad frå vill hummar, og ev. auke i bestanden kan vere positivt.
3. Føreslått verneområde er stort. Ved å differensiere i fleire underområde kan ein unngå at areala blir underlagt strengare restriksjonar enn det som er naudsynt for verneformålet.
4. Verneforskrifta må gi ein tydeleg områdevis omtale av kva for artar vernet skal ta i vare, og ut frå det ei tydeleg omtale av kva for aktivitetar som kan tillatast og ikkje tillatast.
5. Referanseområde med strengaste restriksjonsnivå, bør ikkje vere større enn det som er nødvendig for å sikre referanseverneverdien, og kan helst plasserast i område som det frå før ikkje er mogleg å etablere akvakulturanlegg i, som sone B i Sør - Smøla LVO og Sortna Naturvernreservat

Fylkesmannen si vurdering

1. *Tatt til vitande.*
2. *Kva rammer havbeite vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*
3. *Korleis det marine verneområdet blir utforma med ev. delområde eller soner vil bli vurdert i arbeidet med verneplanen.*
4. *Verneforskrifta vil bli utforma med grunnlag i innarbeidde malar, jf. også eksempel på forskrifter frå andre marine verneområde på Fylkesmannen sine nettsider om marint vern.*
5. *Som punkt 3.*

Møre og Romsdal Fiskarlag, brev 10.08.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Fiskarlaget ser det naturleg og nødvendig at dei er representert i arbeids-/referansegrupper som blir oppnemnt.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Fiskerinæringa sine organisasjonar er mellom dei mest sentrale aktørane det er viktig å involvere i arbeidet, jf. også kapittel 5.2 i utgreiingsprogrammet.*

Innspel til verneplanen

1. Møre og Romsdal har ingen innvendingar til marint vern av Griphølen og Remman, så lenge det ikkje har restriksjonar for utøving av fiske eller negative konsekvensar fisken sine oppvekstområde eller gyte- og leveområde.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Kva rammer fiskerinæringa vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*

Smøla formannskap, møte 18.08.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Samfunnsmessige konsekvensar ved ytterlegare vern av areal i Smøla kommune, irekna busetting og sysselsetting må vurderast i planarbeidet. Konsekvensutgreiinga må femne breidt slik at alle konsekvensar av vernet blir belyst, både naturverdiane, men også samfunnsmessige forhold og framtidig verdiskaping.

Fylkesmannen si vurdering

1. *For å synleggjere betre at samfunnsmessige sumverknader av verneforslaget skal inngå i konsekvensutgreiinga er det tatt inn eit nytt avsnitt 4.3.9 Samfunnsmessige verknader i utgreiingsprogrammet. Verknader vil også komme fram under relevante enkelttema etter kapittel 4.3 og i den samla vurderinga som skal gjerast etter kapittel 4.3.10.*

Innspeil til verneplanen

1. Smøla kommune ønskjer ikkje marin verneplan for Griphølen og Remman. Det bør gjerast ei ny vurdering av om områda er riktig utvalt, og om det i det heile tatt er behov for at områda skal bli eit marint verneområde.
2. Dersom arbeidet med marin verneplan skal gjennomførast meiner Smøla kommune at føreslegne verneområde er for store. Sør-Smølaområdet bør som eit minimum takast ut. Dei andre områda må også avgrensast.
3. Det må ikkje innførast meir omfattande og strengare vern enn absolutt nødvendig. Næringsrelatert og privat bruk må tillast. Smøla kommune ønskjer ikkje særskilte referanseområde med strengaste restriksjonsnivå.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Det vil vere eit viktig mål for konsekvensutgreiinga at ho skal gi ei god naturfagleg grunngeving for behovet for vern og for eventuelle soner med særskilte omsyn og restriksjonar.*
2. *Korleis det marine verneområdet blir utforma med ev. delområde eller soner vil bli vurdert i arbeidet med verneplanen.*
3. *Kva rammer ulike aktivitetar vil få i dei ulike delane av verneplanområdet vil bli vurdert i arbeidet med verneforslaget. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*

Dupont Nutrition Norge AS, e-post 19.09.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

Ingen merknader til utgreiingsprogrammet

Innspeil til verneplanen

1. Dupont Nutrition Norge AS peiker på at eit forbod mot taretråling i områda rundt og sør av Smøla vil vere svært negativt for deira verksemd i Norge. Dupont legg ved eit kart der eit område frå Grip og ut til og med Griptaren er skissert som vil redusere verneforslaget sine inngrep for deira verksemd. I tillegg foreslår dei å frede haustefelt 305 til 309 i området aust av lengdegrad 7° 48` E.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Forslaga til avgrensing av område med forbod mot taretråling vil bli vurdert i verneplanarbeidet.*

Kristiansund formannskap, møte 18.08.2020

Omfang, struktur og innhald gjer at det er utfordrande å gi eit dekkande uttrekk av merknaden frå Kristiansund kommune. Vi må difor understreke at oppsummeringa vidare fokuserer på det vi tolkar som konkrete innspel til endringar i utgreiingsprogrammet og utforming av verneplanen.

Merknader til utgreiingsprogrammet:

1. Kommunen viser til at rådgivande utval kom med si tilråding i 2004, og meiner verneforslaget må oppdaterast med utviklingstrekk innom nye havnæringar, brukarar av området, og overvaking og registreringar sidan det.
2. Meiner pågåande aktiv overvaking og ny kunnskap om t.d. korallrev, stortare og kva for nye artar som går inn i Griphølen må inn i konsekvensutgreiinga.
3. KU må ha eit kunnskapsgrunnlag også for dei samfunnsmessige forholda.
4. Kommunen ønskjer å bli invitert inn til å delta aktivt i KU-prosessen hos Fylkesmannen.
5. KU må innehalde eit 0-alternativ, dvs. ingen vernesone.
6. Griphølen bør ikkje bestå som samlebegrep for Inngripan, Grips skjergard, Griptaren og Griphølen.
7. Planane om eit giftdeponi på Raudsand i Molde kommune høyrer inn i ein KU.
8. Kristiansund kommune ønskjer utgreiing og avklaring på kabling og rør i energinæringar som kan gå frå havet og inn Griphølen til land; havvind, vindmøller i skjergarden, bølgekraft, eller elektrisitet frå land til installasjonar på sokkelen.
9. Verdiane knytt til fiskeri i områda må inn i vurderingane.
10. Verneplanarbeidet må vurdere verknader for verdiskaping hos kystfolket av vern i stort omfang,
11. Verneplanarbeidet må vurdere korleis vern og virke kan fungere ved sidan av kvarandre.
12. Verneplanarbeidet må vurdere om dei rette områda er valde.
13. Kva er risikoen for at friluftslivet blir pålagt nye restriksjonar i vernesoner, jf. kapittel 4.2.3?

Fylkesmannen si vurdering

1. *Det er eit viktig mål med konsekvensutgreiinga å gi ein oppdatert status for dagens situasjon for ulike tema, og verknader på ulike interesser av marint vern. Vi vurderer utgreiingsprogrammet som dekkande for merknaden.*
2. *Som punkt 1.*
3. *For å synleggjere betre at samfunnsmessige sumverknader av verneforslaget skal inngå i konsekvensutgreiinga er det tatt inn eit nytt avsnitt 4.3.9 Samfunnsmessige verknader i utgreiingsprogrammet. Verknader vil også komme fram under relevante enkelttema etter kapittel 4.3 og i den samla vurderinga som skal gjerast etter kapittel 4.3.10.*
4. *Kommunane er mellom dei mest sentrale aktørane det er viktig å involvere i arbeidet, jf. også kapittel 5.2 i utgreiingsprogrammet.*
5. *Det følgjer av kapittel 4.3 at 0-alternativet skal skildrast ut i frå noverande miljøtilstand og ei vurdering av korleis miljøet truleg vil utvikle seg viss verneplanen ikkje blir gjennomført. Etter KU-forskrifta er det verknadene av tiltaksalternativet(-a) som skal utgreiast i konsekvensutgreiinga, og desse blir målt opp mot 0-alternativet. For naturmangfaldet vil då konsekvensane av 0-alternativet bli at ein ikkje oppnår dei forventa positive verknadene av vern som vil bli utfyllande gjort greie for i konsekvensutgreiingane.*
6. *Fylkesmannen ser Griphølen som eit tenleg namn på det marine verneområdet. Namneforslaget er lagt fram for Språkrådet, som i brev av 17.08.2020 skriv følgjande: «Vi har ingen merknader til namneforslaget Griphølen marine verneområde. Namnet høver på staden, og skrivemåten er i samsvar med skrivemåten i Sentralt stadnamnregister».*

7. *Fylkesmannen ser ikkje at det er trong for å nemne deponiplanane på Raudsand særskilt i utgreiingsprogrammet. For å fange opp verknader knytt til skipstrafikk i området er samferdsel tatt inn i opplistinga i avsnitt 4.3.8.*
8. *Vi meiner desse omsyna er dekt i utgreiingsprogrammet avsnitt 4.3.7 og 4.3.8.*
9. *Tema fiskeri inngår i avsnitt 4.3.5.*
10. *Som punkt 3.*
11. *Avveging av ulike bruks- og verneomsyn vil vere eit av dei viktigaste elementa i verneplanarbeidet.*
12. *Det vil vere eit viktig mål for konsekvensutgreiinga at ho skal gi ei god naturfagleg grunngeving for behovet for vern.*
13. *Verknader for friluftsliv vil bli eit eige tema i konsekvensutgreiinga, jf. avsnitt 4.3.3 i utgreiingsprogrammet.*

Innspel til verneplanen

Vedtak i formannskapet:

1. Kristiansund kommune kommer med innsigelse til Fylkesmannens oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Kristiansund og Smøla på til sammen 612 kvadratkilometer.
2. Innsigelsen markeres av følgende årsaker: Gammelt innhold og utdatert tekst fra rådgivende organ om vernekandidater fram til 2004, at kystsamfunnene med alle sine aktører i Kristiansund og Nordmøre blir stengt ute fra egen kyst – og at verneprosessen fører til stagnasjon og nedbygging i tradisjonell fangst, fiske og akvakultur – og stopper energibyggning til havs.
3. Verneplanforslaget er også i strid med Interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre og nasjonal politikk om nye havromsnæringer. Fylkesmannen bør ta et skritt tilbake og oppdatere innholdet i verdiskaping fra havet. Verneforslagets arealomfang er alt for omfattende.
4. Formannskapet slutter seg til de argumenter og merknader som er nevnt i vårt høringssvar.

Oppsummeringar frå saksframlegg

5. Verneområda bør ha ein realistisk storleik, og det må utgreiast om vern er nødvendig for eit så stort område som det er meldt oppstart for. I tillegg må det inn alternativ med berre delar av området.
6. Omfang, nødvendighet og restriksjonsnivå må sjåast opp mot nasjonale målsettingar om vekst og næringsutvikling til havs.
7. Kommunen peikar på at eit av dei best eigna områda for tareoppdrett ligg innanfor verneplanområdet, og meiner vern må vike for verdiskaping og gi rom til moderne anlegg.
8. Etterspør avklaring på kva restriksjonar som er aktuelle for oppdrett.
9. Meiner oppdrettslokalitetar til havs med flyttbar og rømmingssikker design gjer det mogleg å kombinere vern av sjøareal med havbruksverksemd i større grad enn tidlegare vernevedtak. Kyststraumen i Griphølen bør utnyttast til akvakulturformål.
10. Utsett hummar representerer inga fare for økologiske eller genetiske forskjellar frå vill hummar.
11. Verneforskrifta bør utformast med tydelege omtalar av underområde og kva for artar og samfunn vernet skal ta i vare.

Fylkesmannen si vurdering

1. *Fylkesmannen rettar seg etter oppdraget frå Klima- og miljødepartementet frå april 2017 om å utarbeide eit vernplanforslag for marint vern av Griphølen og Remman. Prosessen følgjer reglane i naturmangfaldlova §§ 41-46.*
2. *Innvendingane til vernegrundlaget og verknader av verneplanen vil bli svart ut i verneforslaget med konsekvensutgreiing. Kommunen vil kunne vurdere oppfatninga av verneplanen på nytt når det kjem på høyring.*
3. *Kor stor motstrid det er mellom verneplanen og sjøområdeplanen vil avteikne seg når verneforslaget er utarbeidd. Avvegingar mellom nasjonale målsettingar om bruk og vern av kyst- og havområda vil vere ein viktig del av arbeidet med verneplanen. Korleis det marine verneområdet blir avgrensa med ev. delområde eller soner vil bli vurdert i arbeidet med verneplanen.*
4. *Tatt til vitande.*
5. *Korleis det marine verneområdet blir avgrensa med ev. delområde eller soner vil bli vurdert i arbeidet med verneplanen.*
6. *Avvegingar mellom nasjonale målsettingar om bruk og vern av kyst- og havområda vil vere ein viktig del av arbeidet med verneplanen. Nokre sentrale dokument er tatt inn i avsnitt 2.5.*
7. *Kva rammer tareoppdrett vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i forslag til utgreiingsprogram.*
8. *Kva rammer akvakulturverksemd vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*
9. *Som punkt 8.*
10. *Kva rammer havbeite vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*
11. *Verneforskrifta vil bli utforma med grunnlag i innarbeidde malar, jf. også eksempel på forskrifter frå andre marine verneområde på Fylkesmannen sine nettsider om marint vern.*

Møre og Romsdal fylkeskommune (Fylkesutvalet), brev 03.09.2020

Merknader til utgreiingsprogrammet:

Ingen merknader til utgreiingsprogrammet.

Innspel til verneplanen

Vedtak i fylkesutvalet:

1. Fylkesutvalet ønskjer primært at arbeidet med verneplanen blir utsett. Dersom arbeidet likevel blir igangsett så må det leggast særskilt vekt på utgreiingar av dei næringsmessige konsekvensane, og fylkesutvalet rår til at det ikkje blir fremma forslag om vern dersom dei framtidige næringsmessige konsekvensane er for store.

Oppsummeringar frå saksframlegg

2. Det er viktig at det vert teke omsyn til at Nordmørskommunane i fellesskap og med heimel i plan- og bygningslova Kap 11, har utarbeidd ein bindande arealplan for bruk av sjøområda på Nordmøre – «Kommunedelplan for sjøområdene, Interkommunal sjøarealplan for Nordmøre». Planen har som formål føreseieleg behandling av alle arealsaker i regionen, med sikte på berekraftig bruk og verdiskaping.
3. Det komande verneforslaget bør innebere at areal med strengaste restriksjonsnivå vert avgrensa til det som er nødvendig for å sikre biologiske referanseområde, jamfør også tilrådingar frå rådgivande utval i 2004. I øvrige delar bør det vere ope for akvakultur og annan verksemd som ikkje i vesentleg grad endrar naturtilhøva.

Fylkesmannen si vurdering

- 1. Fylkesmannen rettar seg etter oppdraget frå Klima- og miljødepartementet frå april 2017 om å utarbeide eit vernplanforslag for marint vern av Griphølen og Remman. Prosessen følgjer reglane i naturmangfaldlova §§ 41-46. Utgreiing av næringsmessige konsekvensar av verneplanen er ein viktig del av planarbeidet. For å synleggjere betre at samfunnsmessige sumverknader av verneforslaget skal inngå i konsekvensutgreiinga er det også tatt inn eit nytt avsnitt 4.3.9 Samfunnsmessige verknader i utgreiingsprogrammet. Verknader vil også komme fram under relevante enkelttema etter kapittel 4.3 og i den samla vurderinga som skal gjerast etter kapittel 4.3.10. Klima- og miljødepartementet og regjeringa tar endeleg stilling til om verneplanen skal leggjast fram for Kongen i statsråd.*
- 2. Kor stor motstrid det er mellom verneplanen og sjøområdeplanen vil avteikne seg når verneforslaget er utarbeidd.*
- 3. Kva område som eventuelt blir peika ut som referanseområde med strengaste restriksjonsnivå vil bli vurdert i arbeidet med verneplanen. Kva rammer akvakultur og anna verksemd vil få i Griphølen og Remman marine verneområde må avklarast i verneplanarbeidet. Vi viser elles til tabell 1 i avsnitt 3.2.4 i utgreiingsprogrammet.*

2. Merknader til høyring

Innkomne merknader til høyring vil bli tatt inn etter høyringsperioden.

Vedlegg

- Innkomne merknader ved oppstart
- *Innkomne merknader til høyring vil bli tatt inn etter høyringsperioden*

Fra: Østebø Gunnar Mån[Gunnar.Ostebo@npd.no]

Sendt: 25. mai 2020 12:41:31

Til: Postmottak FMMR

Kopi: Oljedirektoratet; Nilsen Torhild S; Herredsvela Kirsti; Jarandsen Bente

Tittel: Svar på høring - Melding om oppstart og høring av utgreiingsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman

Til Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Frå Oljedirektoratet

Dykkar ref: 2019/1637

Vår ref: 2020/79 TSN/GØ/BJa

Svar på høring - Melding om oppstart og høring av utgreiingsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman - Kristiansund og Smøla kommunar

Oljedirektoratet (OD) viser til brev av 11.5.2020

Me har gjennomført ei intern høring og her er vår merknad:

OD viser til «Endelig råd til utforming av marin verneplan for beskyttede områder i Norge. Endelig tilråding med forslag til referanseområder. Rådgivende utvalg for marin verneplan 30. juni 2004, vedlegg 1, nest siste avsnitt»:

«Utnyttelse av eventuelle petroleumsressurser er ikke nødvendigvis i strid med verneformålet.

Ved leting og produksjon må det stilles strenge krav til at det ikke er utslipp eller annen påvirkning som kan skade verneverdier på havbunnen.»

Helsing

Torhild Skumlien Nilen

underdirektør e.f.

Gunnar Mån Østebø

rådgjevar

Sakshandsamar: Bente Jarandsen

Fra: Inga Lillian Reitan[ingareitan@hotmail.com]

Sendt: 30. mai 2020 21:29:21

Til: Postmottak FMMR

Tittel: Det holder nå!

Viser til høringen for utvidelsen av verneområdet på Sørsiden av Smøla.

Synes det mildt sagt er et paradoks at man på ene siden freder ett område, og samtidig tillater og nå legger opp til en økning av antall oppdrettsanlegg i verneområdet.

Ble ubeskrivelig skuffet over Fylkeskommunen sa ja til atter ett anlegg midt i det vernede området, som også er meldt inn i UNESCO's verdensarvliste.

Og for hva? For at noen få skal tjene penger.

Til en pris for hva? Det er opplyst og stadfestet hva ett oppdrettsanlegg gjør med nærmiljøet både over og under vann, og alle vet at det ikke er forenelig med vern og UNESCO's Verdensarvliste.

Ber om at det ikke kommer noen nye anlegg i området, det holder med tre stykk, og at verneplanen heller ikke åpner for oppdrettsanlegg så lenge verneplanen råder.

Jeg er en av grunneierne i området, og jeg ber om at min stemme teller.

Inga Lillian Reitan.

Sendt fra min iPhone

Innspill Marin verneplan Griphølen og Remman

INNLEDNING

Som 4. generasjons grunneier på Sør Smøla takker jeg for muligheten til å komme med innspill under utarbeiding av Marin Verneplan som i stor grad involverer havområder rundt min eiendom.

Vi har opplevd positive virkninger av Verneplanen **Sør-Smøla landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfreding, Smøla kommune, Møre og Romsdal**. Vi ser tiltak gjort for bl.a. uttak av mink allerede viser seg på fugleliv og for oss som har delt områder med den. Også fokuset på ferdsel i hekketid har gjort oss mer bevisst på omgivelsene og gir også oss engasjement til å være med på å bevare og beskytte området.

Formålet med Forskrift om verneplan for Smøla. Vedlegg 9, gir spesielt mening for oss:

«§ 1. Formål

Formålet med landskapsvernområdet er å ta vare på eit eigenarta, vakkert og internasjonalt verneverdig natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfald som pregar området. Zoologisk har området verdi som overvintringsområde og som hekkeområde for fugl, bl.a. havørn. Området har og ein tett bestand av oter og sel. Botanisk er det eit sær viktig område med kystlynghei, naturbeitemarkar, havstrand og naturtypar knytt til havstrand, brakkvatn og ferskvatn.»

Denne paragrafen i samme Forskrift

« § 3. Vernereglar

1. Landskapet
- 1.1 Inngrep i landskapet

Området er verna mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sin art eller karakter med det rike biologiske mangfald som pregar området.»

sier mye om hva som skal følges av regler. Dette bør også gjelde andre. Viser til denne

«§ 4. Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unntak frå fredingsforskrifta dersom det ikkje strir mot vernevedtakets formål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom sikkerheitsomsyn eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det nødvendig.»

INNSPILL

AKVAKULTURANLEGG OG PÅVIRKNINGER I ET VERNEOMRÅDE SONE A

Sør-Smøla har til nå 3 etablerte oppdrettsanlegg i SONE A. Det er nå, av Møre og Romsdal Fylkeskommune, gitt ytterligere 2 innvilgninger i mai 2020

Akvakultur og oppdrettsanleggenes innvirkning på Landskap?

Et innspill til Marin Verneplan Griphølen og Remman er at etablering av Akvakultur og næring som oppdrettsanlegg med faste installasjoner nå må forbys. §4 sin KAN bør justeres til BØR IKKE.

Vi ser i disse dager at det virker å være en selvfølge at Næringsinteresser som akvakultur med sine faste installasjoner kan gå hånd i hånd med «§1 eit eigenarta, vakkert og internasjonalt verneverdig natur- og kulturlandskap.....». Der vi som grunneiere og med bygninger å ta vare på, må søke om det meste av små forandringer. Vi får avslag hvis kaien har et gjerde (kan vise til avslått søknad om dette).

Det er nå mulighet i arbeidet med denne planen, å sette et fokus på hvor mye slike anlegg ødelegger det estetiske uttrykket til «uberørt natur» i sin helhet. Vi mener, og mening delt av mange, at slike anlegg ikke er forenlig med gamle fiskevær, kystlyng, runde skjær og båker. Vi klarer ikke å se f.eks at en person ukjent med området ville komme dit, og finne et slikt uttrykk riktig og vakkert.

Vi er av mening at denne type konstruksjoner totalt ødelegger landskapet sitt uttrykk!

Akvakulturanlegg burde forbys på bakgrunn av at Verneplana ønsker å verne om landskapets uttrykk, og forholde seg til §1 Formål i Forskrift om verneplan for Sør-Smøla.

Akvakultur og oppdrettsanlegg innvirkning på marint liv og dyr?

-I området for Griphølen SONEA er det flere gyteplasser for Kysttorsken.

Vi som står på avstand og betrakter avgjørelsene som blir tatt mtp Akvakultur stiller oss spørsmål om det er lurt å vente til ETTER at skadene er påvist å avvikle anleggene. Vi leser i media om dispensasjoner som gis viser seg å ikke ha strenge nok vilkår. Det føles som vilkårene er lagt etter næringsinteressenes betingelser.

Som innspill ønsker vi oss større og bedre utredninger om potensielle skader bestander av fisk kan få. Det bør foreligge dokumentasjon på skader. Denne dokumentasjonen burde ligget lettere tilgjengelig for allmenheten når vi blir bedt om å komme med innspill ved høringer om næring i slike områder. Torskegyteområdenes størrelse bør ikke ha noe å si i vurderinger om Akvakulturanlegg blir innvilget. Akvakulturanlegg må forbys på bakgrunn av at risikoen er for stor og at dette er undersøkt under utarbeidingen av denne verneplana.

-Området for Griphølen SONEA har en Havlaksbestand

Vi mener det må settes stort fokus på at denne bestanden ikke skades og forstyrres. Vi har fått med oss at rømning av oppdrettslaks i stor skala skjer i alle anlegg. Det er tonnevis av fisk som kommer på avveie. Hva om dette skjer i dette området? Er anleggene rustet til harde vinterstormer?

Innvilgningene gis vel på bakgrunn av at det er sertifisert utstyr som skal brukes på anleggene. Men vi vet skader skjer. Oppdrettslaksen blander seg med Villaksen vår? Akvakulturanlegg burde forbys ut ifra regler i denne verneplanen, fordi risiko for rømning er for stor.

-Bunnforhold SONEA

Vi har kunnskap om at Griphølen-området har en stor biokultur og stort mangfold av planter og dyr på havbunnen mye fordi bunnens utforming. Det er observert og dokumentert av dykkere med foto. Særlig er det påpekt at det er rev med koraller. Et anlegg som har blitt innvilget nå ved Brattleia, har et slikt rev. Viser til Nils Aukan sine observasjoner.

Vårt innspill er at nå er det mulig å utrede dette. At det brukes større ressurser til ROV og marinbiolog slik at bunnforholdene blir dokumentert. Det burde stilles som krav ut i fra denne verneplanen

Akvakulturanlegg og oppdrettsanlegg Lyd- og lys forurensning og utslipp samt dyrehelse.

-Drift av Akvakulturanlegg og oppdrettsanlegg fører med seg forurensning.

Skal det etableres oppdrettsanlegg, fordi næringsinteressene går foran, kan det ikke etter vår mening være tilstrekkelig å ha strømmålingsrigg liggende i bare én måned. Denne vil da kun måle strømforhold den årstiden. Et eksempel: anlegget i SONA A innvilget i Brattleia/Vågsholman hadde

dokumentert strømverdier fra 16. februar til 16. mars. En av de mest værharde månedene på Nordmøre. Det er grunn til å tro at strømforholdene varierer gjennom årstider og værforandringer. Denne verneplanen må stille som krav at strømmåling MÅ foregå over ett år, for å få riktig gjennomsnittsverdier for et år.

Lysforurensning er også noe vi skulle ønske denne verneplanen hadde som et punkt. Der muligheten for at lyskastere kunne retnings bestemmes og ikke sende lys over og til store områder. De etablerte anleggene på Sør Smøla kan sees på milevis avstand.

Det bør være regler og restriksjoner for lyssetting for slike anlegg i denne verneplanen.

Lydforurensning ønsker vi at det stilles krav til og at det fortsatt settes strenge krav til. Området brukes til rekreasjon og vi kan ikke tenke oss noe annet at lyd vil over tid gjøre noe med omgivelsene. Ved drift av akvakulturanlegg brukes aggregater (som genererer støyen), siden det ikke er landstrøm. Vi håper verneplanen har godt fokus på lydforurensning.

Det blir økende båttrafikk i områder med akvakulturanlegg. Der vi grunneiere forholder oss til forskriften om at ferdsel i området spesielt ved hekkesetid må skje varsomt og skånsomt. Vi ser for oss at akvakulturanlegg trenger forsyninger og derav økende støy og påvirkning på dyr, og oss mennesker i området både dag og natt.

Denne verneplanen må inneholde krav om utstyr og båter som genererer minimalt støy og forstyrrelser.

MARINT AVFALL OG HÅNDTERING AV DETTE

Vi skulle ønske at denne verneplanen kunne inneholde retningslinjer om håndtering av marint avfall i alle verneplaner. Rettet mot kommune og grunneiere.

I verneplanene kan grunneier gis ansvar i å rapportere inn estimert omtrent mengde av avfall i strender og bukter. Grunneier skal kartlegge behovet for evt oppsamlingsutstyr.

Kommunen må ha ansvar for å tilby oppsamlingsutstyr, verneutstyr. Grunneier kan evt tilbys refusjon for utstyr og hvis grunneier selv gjør opprydningsjobb.

Det må stilles som krav i verneplanen at fylke/kommunen skal være ansvarlig for rydding og henting av oppsamlet marint avfall.

Dugnadsånden mht marint avfall er stor, men grunneiere kan ikke stille helse(giftig forurensning) til rådighet. Vi kan heller ikke risikere at båter og klær blir ødelagt i utføringen av arbeidet.

UTVIDELSE AV SONE B

Vi stiller oss svært positiv til en utvidelse av SONE B. Vi tror at dette vil være hensiktsmessig for landskapsvern, dyreliv, planteliv og menneskene i området.

Avslutningsvis et utklipp fra presentasjonen på informasjonsmøtet torsdag 28 mai 2020:

Naturmangfoldslova §39

«I et verneområde i sjø må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et verneområde i sjø kan vernes mot all virksomhet, forurensning, tiltak og bruk, med de begrensninger som følger av folkeretten. Restriksjoner på aktivitet skal stå i forhold til verneformålet. Høsting og annen utnyttning av viltlevende marine ressurser reguleres etter havressurslova innenfor rammene av verneforskriften. (...)

Innspill gitt til Marin Verneplan, oppfordret av Fylkesmannen.

Av Berit Rodahl, og på vegne av to medgrunneiere, Spillvalen Smøla Kommune.

Fra: Berit Rodahl[bringbara@gmail.com]
Sendt: 3. jun 2020 12:08:18
Til: Postmottak FMMR
Tittel: Innspill til Marin Verneplan Griphølen og Remman

Hei

Sender med dette et dokument med innspill dere ønsket til arbeidet med Marin Verneplan Griphølen og Remman.

Dette er fra Grunneiere på Spilvalen, Smøla Kommune.

Berit Rodahl

Bjørn Hansen

Kjetil Kvande Hansen

Sendt fra [E-post](#) for Windows 10

Statens vegvesen

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL
Postboks 2520
6404 MOLDE

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Linda Heimen / 90133422

Vår referanse:
20/87982-2

Deres referanse:
2019/1637

Vår dato:
05.06.2020

Uttale til oppstart og høyring av utgreiingsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman – Kristiansund og Smøla kommunar

Vi viser til høringsbrev, datert 14.05.2020.

Statens vegvesen har ingen merknader til oppstart av arbeidet med marin verneplan.

Transportforvaltning midt 2
Med hilsen

Lisbeth Smørholm
Seksjonssjef

Linda Heimen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL, Postboks 2520, 6404 MOLDE
MØRE OG ROMSDAL FYLKESKOMMUNE, Postboks 2500, 6404 MOLDE

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Att:

Postboks 2520

6404 MOLDE

Kristiansund og Smøla kommuner Møre og Romsdal - Uttalelse til melding om oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman

Vi viser til oversendelse datert 30.04.2020 med melding om oppstart av arbeid og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman etter § 42 i naturmangfoldloven og kapittel VII i forvaltningsloven, samt krav om konsekvensutredning (KU) for større verneområder (gjelder Griphølen) etter forskrift om konsekvensutredninger.

Fiskeridirektoratets ansvar og medvirkning i verneplanprosesser

Fiskeridirektoratet er ansvarlig for forvaltningen av de levende marine ressursene, fiskerinæringen og akvakulturnæringen. Ved utarbeidelse av marine verneplaner har Fiskeridirektoratets regionkontor ansvar for å ivareta sjømatnæringens interesser og se til at innføring av vern er i samsvar med sektorlovverket som Fiskeridirektoratet forvalter.

Formål med planarbeidet

Remman

Remman er et gruntvannsområde og ligger som et grunt platå med bratte skråninger ned til dypere sjøområder i vest, nord og øst. Området er forbundet med et smalt parti i sør til resten av skjærgården nordvest for Smøla. Remman omfatter grunne skjær med geologiske strukturer og renner (5-15 meter dyp) som går i retning sørvest til nordøst. Bunnen består for det meste av fjell med

sand, skjellsand og grus i de dypere rennene. Remman har en meget rik tareskog med et mangfold av arter. Det er sannsynligvis rike forekomster av fastsittende arter i de bratte skråningene fra plataået ned mot dypere vann.

Verneformålet er knyttet til de spesielle bunnforholdene, den storvokste tareskogen og det rike og produktive dyrelivet i tareskogen og i skråningene ned fra plataået.

Griphølen

Området Griphølen har fire hovedelementer, med Griphølen som er et dypt parti omgitt av tre store gruntvannsområder. I øst inngår den store og grunne skjærgården sørvest for Smøla. I sør ligger Grip og Inngripan og i vest ligger Griptaren. Området ligger i nordkant av det relativt grunne Møreplataået med Buagrunnen lengst i nord. Her blir sokkelen markert dypere og strømmene setter inn mot kysten ved Griphølen. Området har til sammen en meget stor spennvidde i naturtyper. Griphølen har et meget rikt dyreliv som skyldes strømforholdene og transport av plantemateriale fra de store gruntvannsområdene rundt dette dype partiet.

Verneformålet er knyttet til at Griphølen er et åpent kystområde med meget stor spennvidde i naturtyper. Området inneholder Griphølen som er et strømrøkt og produktivt dypområde, den meget særegne og mangfoldige Smølaskjærgården og det kuperte undersjøiske landskapet ved Grip og Inngripan.

Avgrensing

Remman

Utkast til avgrensing av kandidatområdet for marint vern fremgår i oppstartmeldingen og er som foreslått av Rådgivende utvalg i 2004. Remman omfatter et sjøområde med noen små holmer og skjær nordvest for Veiholmen i Smøla kommune. Planområdet er cirka 32 km².

Griphølen

Utkast til avgrensing av kandidatområdet for marint vern fremgår i oppstartmeldingen og er i stor grad som foreslått av Rådgivende utvalg i 2004. Planområdet ligger nord for Kristiansund og sørvest for Smøla i Kristiansund og Smøla kommuner og er cirka 580 km². Området er åpent hav, samt øyer og skjær. Selve Griphølen er en dyprenne mellom grunnere områder ved Grip/Inngripan og Smøla øygarden. Nordvest for Grip ligger et grunnere parti, Griptaren.

Der det marine verneområdet overlapper med/inngår i Sør-Smøla landskapsvernområde eller for naturreservatet ved Grip, foreslås det ingen spesiell avgrensning mot land/privat eiendom. For Grip og Inngripan vil mest aktuelle avgrensning av det marine verneområdet mot privat eiendom være fra marbakken eller to meter dybde der det ikke er marbakke. Vi støtter forslaget om avgrensning slik det foreligger.

Under forutsetning av at verneplanens restriksjoner og regler/bestemmelser ikke legger nye begrensninger på næringsmessig fiskeriaktivitet, og/eller på bruk av konkrete redskap, har vi på nåværende tidspunkt ikke merknader til fremlegget om geografisk avgrensning av det store generelle verneområdet.

I forhold til de områdene som skal utredes som særskilt fastsatte referanseområder for overvåking og forskning, vil vi komme nærmere og mer konkret inn på avgrensning og restriksjoner i løpet av prosessen.

Oppstartsmelding og høring av utredningsprogram

Oppstartsmeldingen med høring av utredningsprogram er oversiktlig og gir en grundig beskrivelse av planen og det berørte planområdet, verneverdier og verneformål. Rammer for arbeidet og bakgrunnsinformasjon som eksisterende vern, arealbruk og brukerinteresser i området er også godt beskrevet.

Det gis en god oversikt over hvilke tema og problemstillinger som skal inngå i konsekvensutredningen. Statens vegvesen sin håndbok V712 *Konsekvensanalyser* skal brukes for å vurdere verdi, påvirkning og konsekvensgrad for aktuelle tema i hele området eller for delområder, i tillegg til at noen tema blir beskrevet uten fastsetting av konsekvensgrad. Konsekvensen av verneplanen skal måles opp i mot 0-alternativet.

Det marine verneområdet har totalt sett et omfang som i stor grad er i samsvar med oppstartsmeldingen. Det fremkommer imidlertid ikke klart definerte alternativ med avgrensning av området for marint vern og særskilte referanseområder innenfor dette. En viktig del av arbeidet med verneplanen er å vurdere om det skal settes av særskilte referanseområder for overvåking og forskning med strenge restriksjoner. Det er listet opp flere geografiske områder med særskilte kvaliteter innenfor det totale marine verneområdet, og verneplanarbeidet tar sikte på å vurdere hvordan en best kan forene bruk og vern i de enkelte områdene.

Meldingen inviterer alle parter til å komme med innspill. Det ønskes særlig innspill til hvordan verneforslaget med forskrift bør utformes, og hvordan verneplanarbeidet og utredningene bør gjennomføres.

I følge oppstartsmeldingen har Fylkesmannen behov for bistand fra forvaltning og viktige private organisasjoner og aktører. Det skal opprettes en avgrenset forvaltningsgruppe og en mer åpen kontaktgruppe. Dette ser vi på som positivt og forutsetter at det legges opp til et nært samarbeid med Fiskeridirektoratet sitt regionkontor og andre berørte sektormyndigheter og brukerinteresser, før ferdig fremlegg oversendes til Miljødirektoratet. Vi understreker også viktigheten av å gjennomføre en åpen prosess, der det blir lagt vekt på å gi tilstrekkelig og nødvendig informasjon og ført dialog med brukerinteressene.

Innspill

Vår vurdering er at et så bredt og oppdatert kunnskapsgrunnlag som mulig vil være avgjørende for det videre arbeidet med verneområdet, områdets størrelse, og hvilke restriksjoner det eventuelt skal være på bruk og næringsvirksomhet.

Det må i løpet av prosessen klargjøres nærmere hva som vil være konsekvensene av et eventuelt vern for høstingen av marine ressurser. Fiskeridirektoratet forutsetter at det innen verneområdet kan drives med bærekraftig utnyttelse av marine ressurser som ikke er til skade for eller påvirker verneformålet. Det betyr at det både vil kunne høstes marine ressurser uten restriksjoner, og at det vil kunne være behov for ulike restriksjoner avhengig av hvordan høstemetodene vil kunne påvirke verneformålet. Prosessen videre må vurdere hvilke nærings- og høstingsaktiviteter som er uproblematisk for verneformålet, og hvilke verktøy som er mest fornuftig å bruke.

For den spesifikke aktiviteten taretråling, er det i dag ikke tillatt å tråle etter tare i naturreservatene Remman, Sortna og Grip. Følgende referanseområder skal utredes med tanke på forbud eller restriksjoner for aktiviteten taretråling: utvidelser av naturreservatene Remman og Sortna, deler av skjærgården i Smøla og deler av Grip/Inngripan. Dette er tema som må belyses og utredes nærmere i KU. Vi viser til statistikker om høstet kvantum for taretråling i de aktuelle områdene, samt til forskrift om høsting av tare, Møre og Romsdal og Trøndelag. Det var en bred og omfattende prosess som ble lagt til grunn i arbeidet frem mot revidert høsteforskrift som trådte i kraft 01. oktober 2019. I den forbindelse viser vi også til rapport fra Havforskningsinstituttet fra 2019 med vurdering av høstesyklus for stortare i Møre og Romsdal og Trøndelag. Vi viser videre til avsnitt under om Referanseområder med forbud/restriksjoner for aktiviteten taretråling.

I henhold til forskrift om verneplan for Smøla, er det i dag forbudt å etablere akvakulturanlegg i sone B i Sør-Smøla landskapsvernområde. I sone A kan havbruksvirksomhet og etablering av anlegg for havbeite tillates etter søknad,

dersom dette ikke strider med verneformålet. I referanseområdene Griphølen og Griptaren skal det utredes om disse områdene skal sikres mot negativ påvirkning som organisk tilførsel fra akvakultur. I det ordinære området er det foreslått at det kan være aktuelt med overvåking og streng regulering. Dette er tema som må belyses og utredes nærmere i KU.

Det foreslås at havbeite ikke skal tillates i det marine verneområdet. Begrunnelsen er at det marine verneområdet bør være mest mulig upåvirket fra inngrep/habitatmodifikasjoner og økologisk og genetisk påvirkning. I følge rapport fra foreløpig tilråding fra Rådgivende utvalg for marin verneplan pr. 17. februar 2003, bør en være varsom med utsetting av store mengder fisk eller andre organismer i eller i nærheten av marine verneområder. Dette gjelder spesielt dersom de utsatte organismene representerer en annen stamme eller har andre særtrekk enn den stedegnede populasjonen. I de havbeitelokalitetene som er etablert i Norge i dag, er det så vidt vi kjenner til krav om at «morddyrene» skal hentes fra samme område som de senere skal settes ut i. Genetisk påvirkning vil derfor ikke være en problemstilling. Det etableres som regel heller ikke anlegg og innretninger på sjøbunnen i havbeitelokaliteten. Utsetting av mange individ av en art innenfor et begrenset område, kan likevel tenkes å være et inngrep som kan gi en økologisk påvirkning og ha negative konsekvenser for ville bestander. Dette vil avhenge av blant annet bæreevne, migrasjon, lokalitet og art. Utsettinger i næringsbegrensede områder kan øke den totale dødeligheten for ville individer av den kultiverte arten i utsettingsområdet. Det bør vurderes om havbeite skal være et tema som skal belyses og utredes nærmere i KU. Havforskningsinstituttet har verdifull kunnskap om havbeite og en utredning kan kanskje bestilles derifra.

Naturverdier/marint biologisk mangfold

Havforskningsinstituttet registrerte i 2018 et regionalt viktig gytefelt for torsk i Blåsværsvaet. Fiskeridirektoratet har i vår kartlegging av kystnære fiskeridata registrert ett gyteområde for torsk innenfor det marine verneområdet Remman og fem gyteområder for torsk innenfor Sør-Smøla landskapsvernområde. Vi gjør også oppmerksom på at vi i den intervjubaserte fiskerikartlegginga fikk informasjon om fire gyteområder for uer. Arten vanlig uer står oppført på Norsk rødliste for arter 2015 og er klassifisert som en sterkt truet art. Gyteområdene for uer ligger i de dypere områdene mot vest/nord-vest og er registrert i vår karttjeneste på internett.

Marin næringsaktivitet innen det foreslåtte verneområdet

Fiskeri

Det foregår et variert og utstrakt fiske med ulike redskap etter mange arter innenfor det foreslåtte marine verneområdet. I de ytterste områdene mot vest er det registrert flere større aktive fiskefelt for bruk av snurpenot etter sei. Det er også registrert fiskefelt for snurpenot og landnot etter sild i området. Det er stor aktivitet og mange brukere på notfeltene, og de er verdivurdert til å være nasjonalt viktige. Ved Leiskjærsanden, sør-øst for Grip, foregår det fiske med snurrevad etter torsk og hyse. Det er også registrert mange større passive fiskefelt i området. Dette er fiske med garn, juksa og line etter breiflabb, torsk, lyr, lysing, brosme, lange og sei. I strandsonen foregår det et omfattende fiske med teiner etter krabber, hummer og leppefisk.

Innenfor det foreslåtte verneområdet er det registrert fem låssettingsplasser. Ved Grip er det registrert to låssettingsplasser for sei. Begge låssettingsplassene er i bruk i dag og er prioritert av fiskerne som svært viktige på grunn av at det er langt til nærmeste fiskemottak. I forhold til bruk, verdivurderes begge disse låssettingsplassene til å være nasjonalt viktige. Det er også registrert tre låssettingsplasser nord-øst i verneområdet. Ved Lyngværet er det registrert en låssettingsplass for sei og sild, og ved Ringsøya er det registrert en låssettingsplass for sild. Begge disse låssettingsplassene er prioritert av fiskerne som mindre viktige. Ved Elungsøya er det registrert en låssettingsplass for sild som fiskerne prioriterer som viktig fordi det er stor aktivitet i området. Låssettingsplassen er i bruk og er verdivurdert som nasjonalt viktig.

Akvakultur

Akvakulturlokalitetene 27436 Solværet og 32597 Fjordprakken med tillatelse til produksjon av laks, ørret og regnbueørret ligger i det foreslåtte verneområdet. Innehaver av lokalitetene er SalMar Farming AS. Lokalitet 39037 Kvitingen ved Grip, med tillatelse til alger til konsum for produksjon av artene butare, fingertare, fjærehinne uspes., havsalat, sukkertare og søl, og lokalitet 39877 Klovningen med tillatelse til alger for konsum for artene butare og sukkertare ligger også i det foreslåtte verneområdet. Innehaver for lokalitet Kvitingen ved Grip er Laminaria AS, mens innehaver for lokalitet Klovningen er Møre og Romsdal fylkeskommune.

Taretråling

Det er høstet tare kommersielt i Norge i over 50 år. De senere årene har det i gjennomsnitt årlig blitt høstet rundt 150 000 tonn stortare nasjonalt ved taretråling. I Møre og Romsdal startet en opp med forsøkstråling etter tare i 1967 ved Smøla, Averøy og Grip. I 1990 var høstekvantumet i Møre og Romsdal på 97 000 tonn, og utgjorde rundt 60 % av landsstatistikken.

I henhold til forskrift om høsting av tare i Møre og Romsdal og Trøndelag, er det tillatt med høsting av tare i hele det foreslåtte marine verneområdet, bortsett fra i Remman naturreservat, Sortna naturreservat og Grip naturreservat. I Sør-Smøla landskapsvernområde er det ikke et generelt forbud om taretråling. I forskrift om verneplan for Smøla fra 2009 står det imidlertid i § 3 punkt 2.2 at Miljødirektoratet kan ved forskrift regulere eller forby beite som skader landskapet sin art og karakter herav g) taretråling.

I den nye regionale høsteforskriften for Møre og Romsdal og Trøndelag, som trådte i kraft 01. oktober 2019, følger feltgrensene langs hele bredde- og lengdeminutter, med en nautisk mil for hvert høstefelt.

Høstedata for perioden fra 1981 frem til 1991 viser at det i felt 303D i 1981 ble høstet 1141 tonn, og i 1985 1352 tonn. I dagens felt 304E og 305A ble det i 1983 høstet 488 tonn, i 1988 1461 tonn, og i 1991 3182 tonn. I felt 306B ble det i 1985 høstet 3083 tonn, og i 1989 3410 tonn. Felt 307C ble høstet i 1982 (240 tonn), 1986 (2920 tonn), og i 1990 (3958 tonn), felt 308D i 1987 (1533 tonn) og 1991 (4031 tonn), og felt 309E i 1984 (2159 tonn), 1988 (1882 tonn), og 1991 (6109 tonn).

I perioden fra 2014- april 2020 ble det høstet lite tare innenfor det foreslåtte marine verneområdet ved Remman naturreservat. I perioden 2014-april 2020 ble det høstet 1147 tonn i felt 319E, 8 tonn i felt 320A, 0 tonn i felt 321B og 1 tonn i felt 322C. I det foreslåtte marine verneområdet Griphølen (feltene 298D, 299E, 300A, 301B, 302C, 303D, 304E, 305A, 306B, 307C, 308D og 309E) ble det i perioden 2014-april 2020 høstet totalt cirka 21 700 tonn stortare (cirka 5400 tonn de siste tre årene). Høstingen har for det meste foregått i skjærgården sør/sør-vest for Smøla og ved Grip og Inngripan. Ved Grip og Inngripan (feltene 298D, 299E, 300A, 301B og 302C) ble det i perioden 2014- april 2020 høstet til sammen cirka 16 000 tonn stortare.

Referanseområder med forbud/restriksjoner for aktiviteten taretråling

Et referanseområde skal tjene som grunnlag for å sammenligne status og utvikling i påvirkede områder med status og utvikling i områder med ingen eller liten påvirkning (eller med en klart definert grad av påvirkning som kan tjene som kalibrering for andre områder). Referanseområdene utgjør da områdene med ingen eller liten påvirkning.

I rapporten «Endelig tilråding med forslag til referanseområder» fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30. juni 2004, ble det anbefalt marin verneplan i kategori 3 «Spesielle gruntvannsområder» for Remman og kategori 5 «Åpne kystområder» for Griphølen. Begge områdene ble foreslått som supplerende

områder for forskning og undervisning. Innfallsporten for Remman skulle være tare- «urskog», mens innfallsporten for Griphølen skulle være sørlige arter, og området ble antatt å være særlig interessant med hensyn til nye arter. Det ble påpekt i rapporten at flere av områdene som ble foreslått som supplerende områder for forskning og undervisning innehar spesielle og sårbare miljøkvaliteter, som det må tas hensyn til ved vurdering av restriksjonsnivå, men at det nødvendigvis ikke betyr at det er behov for strengere vern enn for andre områder. Både Remman og deler av Griphølen ble foreslått som taretrålfrie referanseområder. For Griphølen ble det foreslått å avvente forslag fra fylkesregional arbeidsgruppe for høsting av tang og tare og lokal prosess for verneplan Smøla, og at en anser omfanget som foreslått i verneplan Smøla som tilstrekkelig. Begge disse prosessene er avsluttet. Utvalget påpekte også generelt at for å redusere den totale belastningen på næringen, bør utvelgelse av taretrålfrie referanseområder i marin verneplan i størst mulig grad samordnes med områder som allerede er stengt eller foreslått stengt gjennom andre prosesser enn marin verneplan. Vi vil i denne sammenheng vise til at Roan kommune har fått anledning til å opprette forbudsområde for taretråling gjennom sin kommuneplan. Vi ser for oss at flere kommuner vil kunne følge etter.

I oppstartsmeldingen foreslås det at utvidelser av naturreservatene Remman og Sortna, deler av skjærgården i Smøla og deler av Grip og Inngripan skal utredes med tanke på forbud/restriksjoner for aktiviteten taretråling.

I deler av skjærgården i Smøla og ved Grip/Inngripan har det over lang tid vært og er fortsatt stor taretrålingsaktivitet. Det bør derfor stilles spørsmål om hvor godt egnet områdene er som referanseområder for taretråling. Areal som ikke fremstår som områder med ingen eller liten påvirkning av den aktuelle aktiviteten, er etter vår vurdering ikke aktuelle. Ut fra hensikten for vernet vil en vurdering og prioritering av konkrete avgrensede referanseområder for taretråling, med ingen eller liten påvirkning, være sentral i det videre arbeidet.

Det er derfor relevant å vurdere området som ligger i en linje trukket **øst** av følgende posisjoner 63° 16.017` N 7° 48.100` E (sørvest av Sandværet i sør), og til 63° 20.880` N 7° 48.000` E (vest for Skjelskjæra i Olsøysvaet i nord). Denne linjen ligger innenfor tarehøstingsfelt 305A til og med 309A. Ut fra dybdeforhold og generell historisk kunnskap om høsting fremstår deler av dette området som lite eller ikke påvirket av taretråling. Det kan derfor finnes godt egnede områder til referanseområde for taretråling.

Deler av tarehøstingsfeltet med tidligere betegnelse 21A kan også være et område som er aktuelt å vurdere som referanseområde. Dette feltet ligger fra vest av Vikkjelsholman i nordøst (63° 20.000` N 8° 9.983` E (Euref89/WGS84)) til vest av

Ragnesvatnet i nordvest (63° 20.000` N 8° 0.217` E), til Storbåtvika i sørvest (63° 12.017` N 7° 59.983` E), og til vest av Nygarden i sørøst (63° 13.000` N 8° 9.983` E). Deretter rett nordover til utgangspunktet vest av Vikkjelsholman i nordøst.

Området som omfatter Remman naturreservat, eventuelt med en noe utvidet grense, kan også være et alternativ som referanseområde for taretråling.

Oppsummering

Vår vurdering er at et så bredt og oppdatert kunnskapsgrunnlag som mulig vil være avgjørende for det videre arbeidet med verneområdet, områdets størrelse, og hvilke restriksjoner det eventuelt skal være på bruk og næringsvirksomhet.

Fiskeridirektoratet er generelt opptatt av at det ikke innføres et mer omfattende og strengere vern enn nødvendig, og at det tillates bærekraftig bruk av de levende marine ressursene med metoder og i et omfang som ikke er til skade for verneformålet. Vi ser ikke for oss at det er behov for å legge spesielle restriksjoner på fiskeriaktivitet med verken passive eller aktive redskap, eller bruken av de registrerte låssettingsplassene innenfor verneområdet, så lenge disse ikke kommer i konflikt med verneformålet.

For den spesifikke aktiviteten taretråling, er det i dag ikke tillatt å tråle etter tare i naturreservatene Remman, Sortna og Grip. Følgende referanseområder skal utredes med tanke på forbud/restriksjoner for aktiviteten taretråling: utvidelser av naturreservatene Remman og Sortna, deler av skjærgården i Smøla og deler av Grip/Inngripan. Dette er tema som må belyses og utredes nærmere i KU.

En vurdering og prioritering av konkrete avgrensede referanseområder for taretråling, med ingen eller liten påvirkning, vil være sentral i det videre arbeidet. En grensedragnings for et referanseområde for taretrålingsaktivitet med ingen eller liten påvirkning må vurderes nøye. Deler av området som ligger i en linje trukket **øst** av følgende posisjoner 63° 16.017` N 7° 48.100` E (sørvest av Sandværet i sør), og til 63° 20.880` N 7° 48.000` E (vest for Skjelskjæra i Olsøysvaet i nord) (innenfor tarehøstingsfelt 305A til og med 309A) kan være aktuell. Det samme kan deler av tarehøstingsfeltet med tidligere betegnelse 21A være og området som omfatter Remman naturreservat, eventuelt med en noe utvidet grense.

Vi forutsetter at et eventuelt vern blir lagt på et nivå som ikke medfører vesentlige uønskede konsekvenser og begrensninger for utviklingen av sjømatnæringen. I referanseområdene Griphølen og Griptaren skal det utredes om disse områdene skal sikres mot negativ påvirkning som organisk tilførsel fra

akvakultur. I det ordinære området er det foreslått at det kan være aktuelt med overvåking og streng regulering. Dette er tema som må belyses og utredes nærmere i KU.

Det bør vurderes om havbeite skal være et tema som skal belyses og utredes nærmere i KU. Havforskningsinstituttet har verdifull kunnskap om havbeite og en utredning kan kanskje bestilles derifra.

Vi forutsetter at det legges opp til et nært samarbeid med Fiskeridirektoratet sitt regionkontor og andre berørte sektormyndigheter og brukerinteresser, før ferdig fremlegg oversendes til Miljødirektoratet. Vi understreker også viktigheten av å gjennomføre en åpen prosess, der det blir lagt vekt på å gi tilstrekkelig og nødvendig informasjon og ført dialog med brukerinteressene.

Fiskeridirektoratet region Midt har ingen ytterligere innspill til oppstartsmeldingen.

Med hilsen

Kristin Skarbøvik
seksjonssjef

Astri Kristin Strøm
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal Postboks 2520 6404 MOLDE

Kopi til:

Dupont Nutrition Norge AS	Postboks 223	1377	BILLINGSTAD
Kristiansund kommune	Postboks 178	6501	KRISTIANSUND N
Kystverket Midt-Norge	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Møre og Romsdal Fiskarlag	Postboks 936	6001	ÅLESUND
Møre og Romsdal fylkeskommune	Postboks 2500	6404	MOLDE
Sjømat Norge	Postboks 5471	0305	OSLO
	Majorstua		

Kopi til:
Smøla kommune

Postboks 34

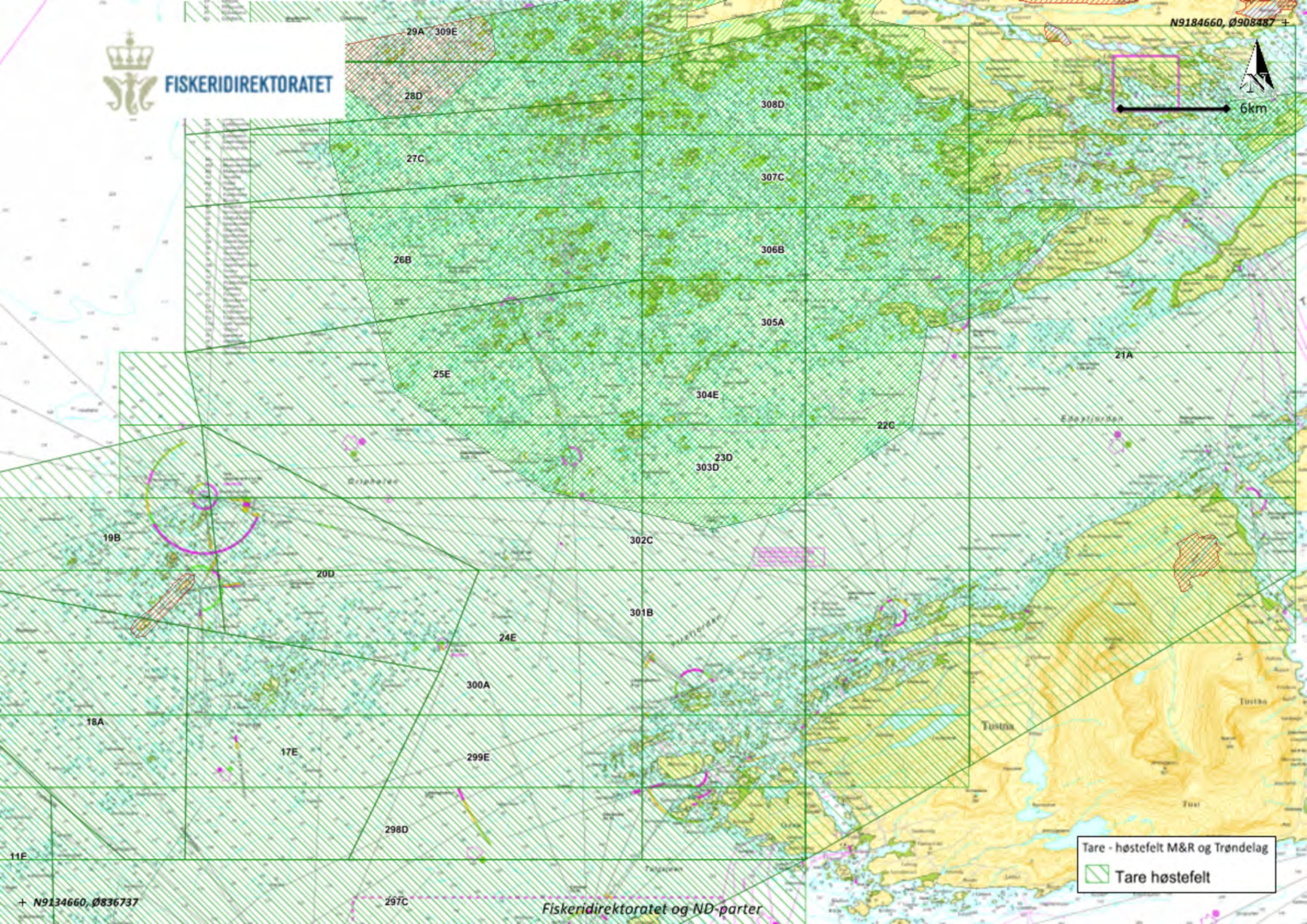
6571 SMØLA

Vedlegg
Tarefelt - Griphølen
Referanseområde - Griphølen

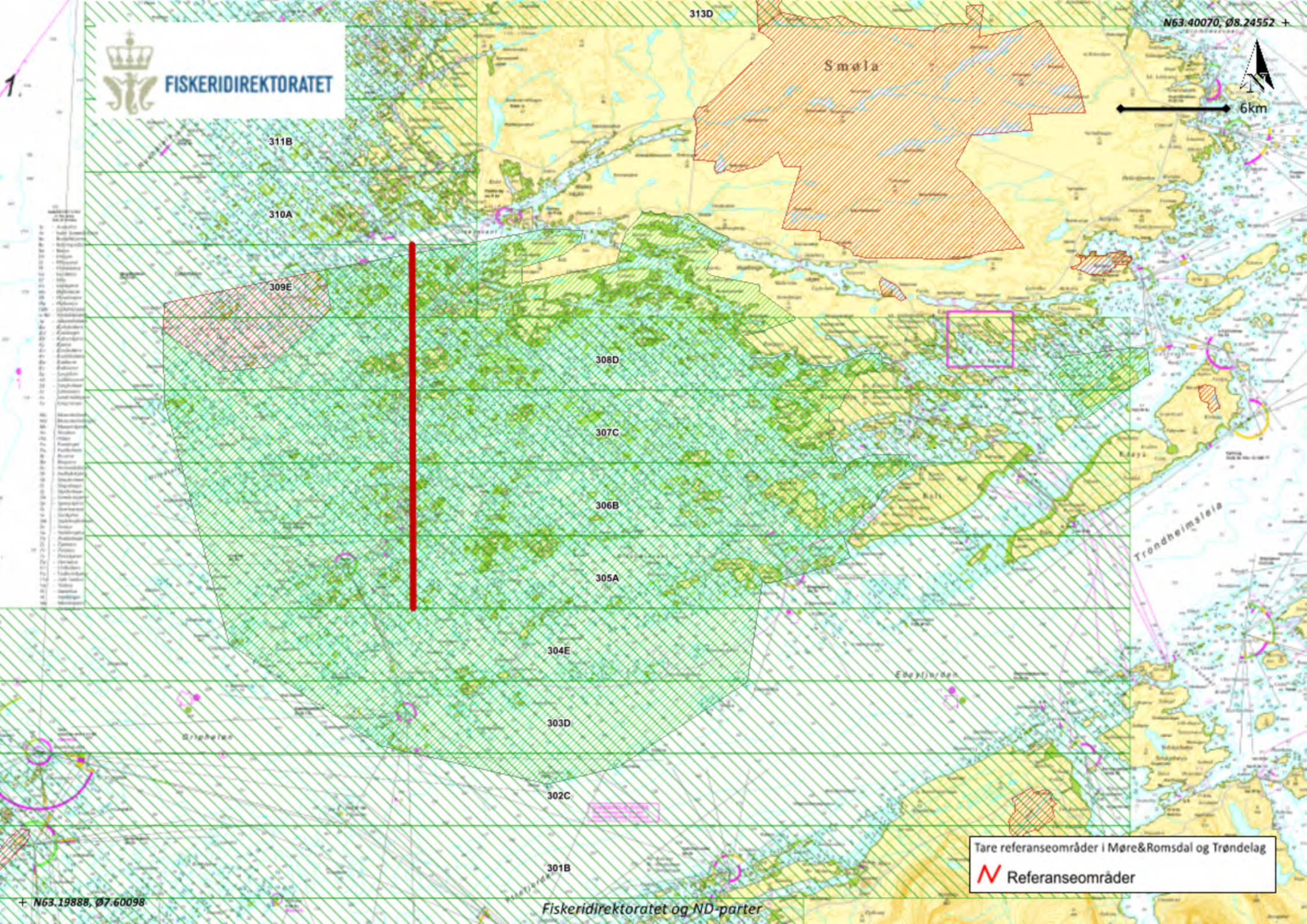
6km

Tare - høstfelt M&R og Trøndelag
Tare høstefelt

6km

KYSTVERKET

Midt-Norge

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL

Postboks 2520

6404 MOLDE

Dykkar ref.:
2019/1637

Vår ref.:
2020/5821-3

Arkiv nr.:

Saksbehandlar:
Tormod Hjørungnes Engen

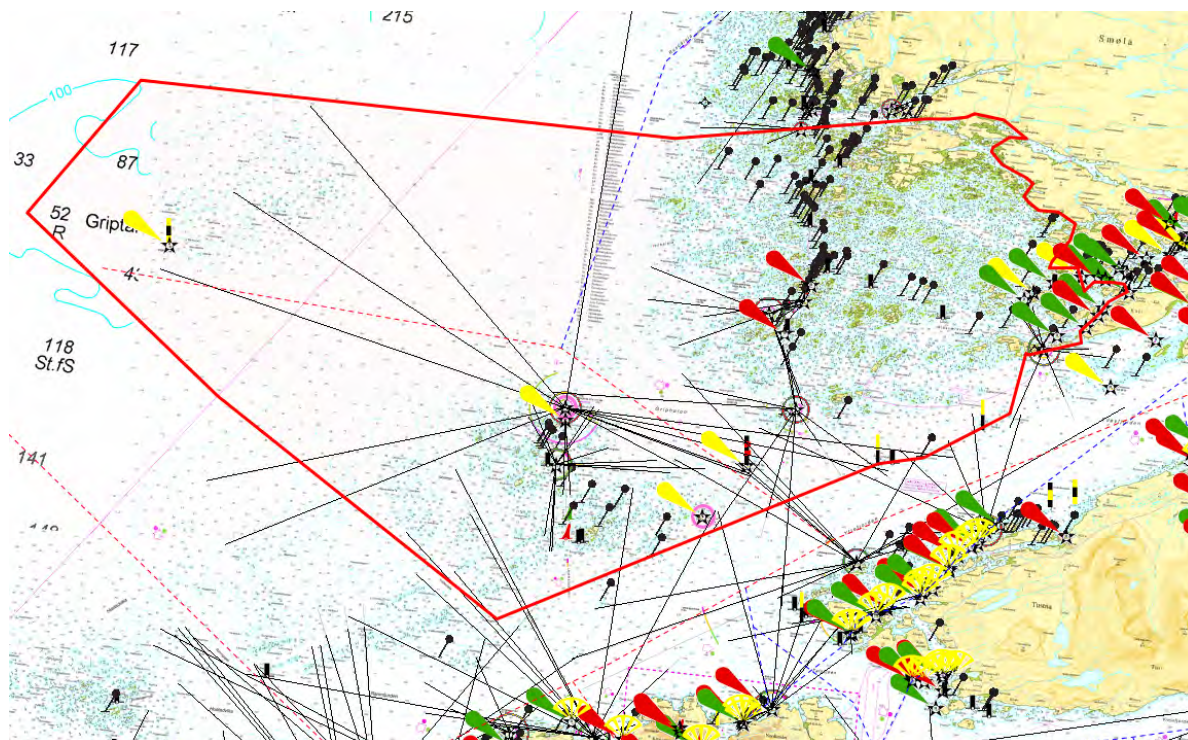
Dato:
24.06.2020

Fråsegn til oppstart av marin verneplan for Griphølen og Remman - Kristiansund og Smøla kommuner - Møre og Romsdal fylke

Vi viser til dykkar brev datert 11.05.2020 om oppstart av arbeid med ovannemnde marine verneplan.

Kystverket er ein nasjonal etat knytt til Samferdselsdepartementet med fagleg ansvar for kystforvaltning og sjøverts ferdsle. Kystverket skal gjennom handsaming av planar og tiltak ta vare på føremålet med Lov om havner og farvann. Føremålet med lova er å sørge for trygg ferdsle, framkomeleg farvatn og ei best mogleg planlegging, utbygging og drift av hamner og farleier.

Vår vurdering

Regionkontor Midt-Norge

Sentral postadresse: Kystverket
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847

Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no

For besøksadresse se www.kystverket.no

Bankgiro: 7694 05 06766

Org.nr.: NO 874 783 242

Vi ber om at brev, saksrespondanse og e-post vert adressert til Kystverket, ikkje til avdeling eller enkeltperson

Kystverket sin aktivitet i dei marine miljø er ikkje nemnt i utgreiingsprogrammet for verneplanarbeidet, men innanfor det skisserte planområdet Griphølen har Kystverket omlag 140 navigasjonsinstallasjonar (lys og sjømerker) knytt til farleiene. For planområde Remman har Kystverket pt ingen anlegg og installasjonar.

For å trygge ferdsla og skipstrafikk i farleier, hamner og farvatn er Kystverket avhengig av å kunne utøve farleitiltak og etablere og vedlikehalde installasjonar og anlegg på ein rask, effektiv og økonomisk måte.

Kystverket er difor oppteken av at verneplanen tek omsyn til dette og at verneforskrifta vert utforma på ein slik måte slik at ein unngår unødig bruk av tid og ressursar i arbeidet med Kystverket sine farleitiltak, installasjonar og anlegg.

Kystverket har elles ikkje særskilt å merke til vernearbeidet for det aktuelle området.

Med helsing

Svein Inge Alnes
fung. regiondirektør

Tormod Hjørungnes Engen
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

Smøla kommune

Kristiansund kommune

Fiskeridirektoratet

Møre og Romsdal fylkeskommune

Postboks 178

Postboks 185 Sentrum

Postboks 2500

6570

6501

5804

6404

SMØLA

KRISTIANSUND N

BERGEN

MOLDE

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmeisteren for Svalbard

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2520
6404 MOLDE

Dato: 30.06.2020
Vår ref: 20/02169-2
Deres ref:

Fråsegn til melding om oppstart og høyring av utgreiingsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman i Kristiansund og Smøla kommunar

Ladebekken 50
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

BIBO 7694.05.05883
SWIFT DNBANDKK
IBAN NOS376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard (DMF) viser til ovannemnde sak, datert 11. mai 2020.

DMF er statens sentrale fagmyndigheit ved forvaltning og utnytting av mineralressursar, og har eit særleg ansvar for at mineralressursar blir teke omsyn til i plan-, utbyggings- og verneprosessar.

Om saka

Området som er aktuelt for vern i Griphølen er på 580 km² og ligg nord for Kristiansund og sørvest for Smøla. Det meste av arealet er ope hav. Det er nokre øyar og holmar som inngår, blant anna Grip. Området som er aktuelt for vern ved Remman er 32 km². Store delar av dei aktuelle marine verneområda er allereie verna som landskapsvernområde og naturreservat.

Fråsegn frå DMF

DMF registrerar at utgreiingsprogrammet gjer greie for at vernet hindrar uttak av skjelsand, og at konsekvensane av dette vil bli vurdert opp mot kartlagde ressursar og omfang av uttak i fylket og nasjonalt. Det er opplyst om at andre mineralressursar ikkje vil bli omtala.

Sidan forslag til marin verneplan for Griphølen og Remman berre omfattar sjøareal, rører ikkje planen direkte ved DMF sitt sektoransvar. Vi vil likevel understreke betydinga av å take omsyn til behovet for bruk av sjøen som transportveg for viktige mineralske ressursar. Samstundes er det viktig at det ikkje vert planlagt for tiltak i sjø som vil vere til hinder for utnytting av mineralske ressursar på land.

Masseuttak kan ha verksemd som føresett transport av massar sjøvegen, for å levere desse til sine forbruksområde.

I Noregs geologiske undersøking (NGU) sine ressursdatabasar er det kartlagt kystnære førekomstar i kommunane omfatta av planen. På sørvestsida av Smøla, er det registrert industrimineralar av jern og kalk¹. I Kristiansund er det pukkverksdrift på

¹ [Malm-, Industrimineral- og Natursteinsdatabasen, NGU: Smøla](#)

ein førekomst av lokal betyding ved Husøya pukkverk², der det ligg til rette for frakt av massar med båt.

DMF registrerar at det ikkje er lagt opp til å gjere greie for andre mineralressursar enn skjelsand. Vi oppmodar likevel om at verneplanarbeidet gjer greie for om vernetiltaket kan vere til hinder for frakt av massar frå pågåande pukkverksdrift i Kristiansund, og eventuelt for dei andre mineralressursane i området. Det bør vere ein overordna strategi for planen at ikkje-realiserde prosjekter for mineralske ressursar som føreset transport langs sjøen, ikkje vert hindra av tiltak som følgje av verneplanen. Informasjon om registrerte mineralførekomstar finnast i Noregs geologiske undersøking sine kartdatabaser; [Grus – og pukk](#) og [Mineralressurser](#).

For nærmare informasjon om minerallova med tilhøyrande forskrifter, sjå heimesida vår på www.dirmin.no. Her finn du og vår digitale kartløysning, som er eit nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettar m.m., supplert med relevante kartdata frå andre etatar.

Med helsing

Unni Garberg
seniorrådgjevar

Karoline Ulvund
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk signert og har difor ikkje handskrivne signaturar.
Sakshandsamar: Karoline Ulvund

Mottakarar:
Fylkesmannen i Møre og Romsdal Postboks 2520 6404 MOLDE
Kopi til:

² [Grus- og pukkdatabasen, NGU: Kristiansund, Vigor](#)

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Postboks 2520

6404 Molde

fmmrpost@fylkesmannen.no

Trondheim 30. juni 2020

Innspill og merknader til utgreiingsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman

Viser til melding om oppstart og høring av utgreiingsprogram for marint vern for Griphølen og Remman – Kristiansund og Smøla kommunar, i brev av 11. mai 2020.

Marine verneplaner er en oppfølging av foreløpig tilråding fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 17. februar 2003 og Endelig tilråding med forslag til referanseområder av 30. juni 2004. Verneforslaget omfatter 2 avgrensa områder; Griphølen i kategori 5 - «Åpne fjordområder» på 580 km² og Remman i kategori 3 - «Spesielle gruntvannsområder» på 32 km². På grunn av størrelse på foreslått område utløser det krav om konsekvensutredning i henhold til forskrift om konsekvensutredninger.

Foreslått verneområde, føringer fra Rådgivende utvalg og havbruk

Rådgivende utvalg beskriver Remman som et undersjøisk fjellplatå som stikker ut mot storhavet og med en spesielt storvokst tareskog. Verneverdien er knyttet til de spesielle bunnforholdene, den storvokste tareskogen og det rike og produktive dyrelivet i tareskogen og i skråningene ned fra platået.

Griphølen beskrives som et åpent kystområde med meget stor spennvidde i naturtyper. Området inneholder Griphølen som et strømrøkt og produktivt dypområde, den meget særegne og mangfoldige Smøllaskjærgården og det kuperte undersjøiske landskapet ved Grip og Inngripan. Verneverdien er knyttet til det store mangfoldet av naturtyper som er representative for åpne kystområder på Nord-Vestlandet.

Som rådgivende utvalg påpeker er dette områder med stor tidevannsforskjell og stor gjennomstrømning og kort oppholdstid av vannet. Noe som betyr at områdene er lite sensitive og at et moderat omfang av oppdrettsvirksomhet ikke vil påvirke verneverdiene i vesentlig grad ifølge tilrådingen fra utvalget.

I sin tilråding påpekes det blant annet at i kategoriene åpne kystområder og spesielle gruntvannsområder, som disse to områdene kategoriseres i, er det sjøbunnen med det tilhørende dyre- og planteliv som utgjør verneverdiene. Sjøvannet er i disse områdene på kort visitt på sin ferd som havstrømmer nordover langs kysten.

I og med at det er sjøbunnen med tilhørende plante- og dyreliv som er sentral mht. verneverdier så tilrådes generelt strenge restriksjoner i forhold til inngrep i bunnen, for eksempel ved uttak av

sand og grus og deponering av masser. Med hensyn til utnyttelse av levende ressurser og havbruksaktivitet tilrådes det liberale restriksjoner men med nødvendig overvåking og kontroll for å sikre at verneverdiene ikke gradvis forringes.

En del av føringene for arbeidet med å gi råd om marine verneområder var kommunisert i kystmeldingen (St. meld. nr. 43 (1998-99) Vern og bruk av kystsona). Rådgivende utvalg la blant annet følgende føringer til grunn for sitt arbeide:

- Vernet skal ikke være strengere og få større geografisk utstrekning enn det som er nødvendig for å sikre verneverdiene.
- Geografisk utstrekning og begrensninger skal veies mot føre-var-prinsippet.
- Det skal være mulig å kombinere vern av et sjøareal og bruk av det samme areal i havbruksvirksomhet i større grad enn ved tidligere vernevedtak, forutsatt at aktiviteten ikke strider mot verneformålet.

Områdene som foreslås vernet omfatter store arealer, spesielt Griphølen med sine 580 km². Områdene har stor diversitet og omfatter blant annet meget produktive og aktuelle havbrukslokaliteter både sette i relasjon til dagens teknologi og drift, og ikke minst i forhold til forventet utvikling i næringen. Uten at det er uttømmende vil en nevne

- Sør-Smøla som inngår i forslag til marin verneplan og som i dag er et landskapsvernområde. Området har i dag to etablerte oppdrettslokaliteter og har potensiale for flere.
- Inngripan- Grip – Griphølen mot Smøla er områder som i dag ikke har etablerte oppdrettslokaliteter. Området har stor vannutskifting og tidevannsstrøm og er meget godt egnet for oppdrett. Spesielt vil en framheve partiene utenfor de grunne områdene.
- Remman har heller ikke etablerte oppdrettslokaliteter i dag, og det synes uaktuelt å etablere lokaliteter på selve plataet. Randsonen av plataet, spesielt på østsiden, framstår som velegnet for oppdrettsproduksjon og har med bakgrunn i strøm og tidevannsutskifting et meget stort potensial for etablering av gode oppdrettslokaliteter.

Som tidligere nevnt var en sentral føring for rådgivende utvalg sitt arbeid å vurdere muligheter for kombinasjonen av bruk og vern. Utvalget fant at en slik kombinasjon er mulig for de fleste områder og anbefalte generelt en verneform som beskytter det undersjøiske landskapet men som tillater bærekraftig utnyttelse av levende ressurser med metoder som ikke fører til at den undersjøiske naturen som leveområder blir forringet.

Både når det gjelder teknologi, drift og overvåking har havbruk utviklet seg mye siden utvalget avsluttet sitt arbeide, noe som enda mer understreker at området må forvaltes i et bruk/verneperspektiv.

Det er også en kjensgjerning at vi har manglende kunnskap om det marine miljø generelt, også i foreslåtte område. Med bakgrunn i dette og med adekvat pålegg om overvåking/kunnskapsinnhenting som forutsetninger for etablering av akvakulturvirksomhet, vil en bidra til en vinn-vinn-situasjon ved å følge opp de råd som er gitt av rådgivende utvalg. Forvaltningen av området vil da etter hvert kunne baseres på kunnskap, noe som vil gi muligheter for en mer aktiv forvaltning over tid.

Med bakgrunn i at foreslått område har en stor spennvidde mht. naturtyper vil det være naturlig å sonere området. Dette er også i tråd med rådgivende utvalg som sier det kan være aktuelt med sonering av mange av de større områdene og at det kan være viktig (bl.a. for å møte kravet om at vernet ikke skal være strengere enn nødvendig) at restriksjoner og aktiviteter differensieres ut fra et soneringsprinsipp. Dette må gjenspeiles i utformingen av endelig verneforslag og forskrifter.

Kommentarer KU, utredning og medvirkning

I en konsekvensutredning vil vi påpeke følgende områder som vi mener må ha fokus:

- Størrelsen på foreslått område sett i forhold til å ivareta verneverdier som beskrevet. Det vil være viktig å avveie nødvendigheten av foreslått arealbeslag sett opp mot andre marine verneområder (vedtatt og foreslåtte) som innehar/har overlapp mht. beskrevne verneverdier.
- KU bør greie ut potensialet for havbruksproduksjon i området, både ut fra dagens teknologi og sett i et framtidsperspektiv, gjerne ved å se på området i soner. Dette vil gi en indikasjon på tap av produksjon, arbeidsplasser, kommunale inntekter etc. hvis en velger, mot rådgivende utvalgs anbefalinger, et restriktivt vern.
- En KU må også fokusere på kriteriene økonomisk og sosial bærekraft, blant annet hvilken økonomisk og sosial verdi bruken av områdene kan ha og har for næringsvirksomhet og rekreasjon.
- Sentralt må også hvilken betydning et vern, vernets utstrekning og restriksjonsnivå, vil ha for samfunnsmessig og økonomisk utvikling for kommunen Kristiansund og Smøla utredes.
- Vi finner det også naturlig at en KU ser på status mht. kunnskapsgrunnlaget, eventuelt manglende kunnskapsgrunnlag og hvordan dette kan forbedres.
- Når det gjelder referanseområde i forhold til havbruk har rådgivende utvalg påpekt at de foreslåtte områdene for langtidsovervåking og forskning vil tjene som generell referanse. De to områdene er ikke blant områdene som rådgivende utvalg foreslår for langtidsovervåking og forskning, men er på lista over forslag til supplerende områder for forskning og undervisning (med stikkordsmessig angivelse av spesielle naturforhold og relevante forskningsinstitusjoner): - Griphølen (innfallsport for sørlige arter og særlig interessant mht. nye arter) og - Remman (tare-“ urskog”). Det vil være naturlig at KU ser på nødvendigheten av referanseområde sett i lys av dette.
- En KU må også se på omfang, nødvendighet og restriksjonsnivå satt opp mot nasjonale målsettinger om vekst og utvikling av næringsutvikling til havs, herunder oppdrett av fisk.
- Restriksjonsnivå kan f.eks. innebære forbud mot kobberimpregnering og forbud mot bruk av kitinhemmere. KU bør også se på hva dette kan bety for mulighetene til oppdrett innenfor foreslått område.
- I forskrift om konsekvensutredninger heter det at ansvarlig myndighet under behandlingen av saker etter forskriften skal opptre objektivt og ha tilstrekkelig fagkunnskap. Er ansvarlig myndighet samtidig forslagsstiller, skal de to rollene så langt det er mulig holdes administrativt adskilt – det går ikke fram av meldingen hvordan en tenker dette løst.

I utredningsarbeidet er det etter vårt syn viktig med medvirkning. Dette har betydning for å få et best mulig kunnskapsgrunnlag og at endelig forslag har både forståelse og forankring hos lokal forvaltning og næringsliv. Vi ber derfor om at havbruksnæringen aktivt involveres i arbeidet.

Avsluttende kommentarer

Avslutningsvis vil vi understreke rådgivende utvalgs generelle holdning om at havbruksaktivitet normalt ikke representere noen trussel mot verneverdiene. Vanngjennomstrømningen er generelt stor i disse åpne kystområdene og utslipp av organisk materiale og næringsssalter som kan påvirke lokal fauna og flora, vil raskt fortynnes og spres.

Vi vil videre understreke at havbruksnæringen anno 2004 og anno 2020 er forskjellig, både når det gjelder teknologi, drift og overvåking, noe som etter vår mening understreker at havbruk kan tillates.

Havbruk bruker vannsøylen til matproduksjon og gjennom å pålegge tiltakshaver relevant oppfølging av drift vil en kunne dokumentere eventuell påvirkning og gjøre tiltak. I tillegg vil det generelle kunnskapsgrunnlaget forbedres.

I tråd med kystmeldingen, i tråd med rådene gitt av rådgivende utvalg, i tråd med regjeringens havstrategi og i tråd med en mer moderne tilnærming til forvaltning hvor en avveier vern og bruk samtidig som kunnskapsgrunnlaget bygges ut, ber vi derfor om at i forskriftene åpnes for havbruksvirksomhet.

Sonering av området vil kunne gi grunnlag for forskjeller i restriksjonsnivå og tillate næringsvirksomhet som ikke er i strid med verneverdiene. Ved å legge til rette for bærekraftig næringsvirksomhet vil en ha en vann/vinn situasjon som ivaretar både miljøet og økonomisk og sosial utvikling i tiliggende områder.

Medvirkning i prosessen fram mot endelig forslag er viktig og på vegne av havbruksnæringen ber vi om å bli kontaktet når det blir aktuelt.

Med vennlig hilsen

Knut A. Hjelt (sign)

Nekton Havbruk
6570 SMØLA

Til:

Fylkesmannen Møre og Romsdal

Fylkeshuset

6404 Molde

fmmrpost@fylkesmannen.no

Uttalelse Marin Verneplan Griptaren – Grip - Griphølen - Sør-Smøla og Remman

Innledning

Viser til Fylkesmannens melding om oppstart og høring av utgreiingsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman - Kristiansund og Smøla kommuner, med frist for innspill og merknader til utgreiingsprogrammet satt til 30. juni 2020.

SalMar Farming og Nekton Havbruk ønsker å komme med felles innspill. Vi håper Fylkesmannen oppfatter innspillene som konstruktive, og at resultatet blir balansert, slik at både naturmangfoldet, innbyggere, næringsinteresser og andre interessenter blir godt ivaretatt i områdene.

Samfunn

Havbruksnæringen er ikke motstandere av at viktige særegne områder og spesielle naturverdier underlegges ulike former for vern for å beskytte sårbare og verdifulle arter, naturtyper og naturområder.

Vi er opptatt av at verneomfanget vurderes i forhold til hvilket mål vernet har og hva som ønskes vernet, opp imot hvilke tiltak som det kan være mulig å tillate, eller som må unngås fordi det potensielt vil kunne medføre negative påvirkninger på naturverdiene som ønskes vernet. Det er svært viktig at det gjennomføres konsekvensvurderinger som både belyser positive og negative konsekvenser med vernet. Ikke bare i forhold til naturmangfold, men også i forhold til konsekvenser for samfunn, innbyggere og næringsliv.

Næringsliv tilknyttet de nære kyst og fjordressursene har alltid vært, og er fortsatt, en av de viktigste forutsetningene for bosetting og økonomisk bærekraft langs kysten i Norge. Særlig gjelder dette for de berørte kommunene Smøla og Kristiansund som i stor grad er, og har vært, avhengig av de ressurser kysten og havet gir innenfor fangst av viltlevende arter, og ikke minst matproduksjon i form av akvakultur.

Verdiskapingen innenfor akvakultur er stor. Den norske kyststrømmen er unik i forhold til akvakultur i åpne merder. Riktige temperaturer, gode oksygenforhold og god naturlig vanngjennomstrømming med friskt sjøvann er et av de viktigste fortrinnene vi har i Norge hvis vi fortsatt ønsker å være verdens beste proteinprodusenter etter bærekraftsmål*. Videre utvikling av bærekraftig akvakultur

forutsetter at de områdene med de beste miljøbetingelser kan benyttes. Det er fortsatt et stort uutnyttet potensial i det området som er foreslått som marint verneområde, men det forutsetter at det fortsatt gjøres tilgjengelig.

*Referanse: <https://www.kystogfjord.no/nyheter/forsiden/Verdens-beste-matprodusenter>

Områdene ved Griphølen og Sør- og Vestsmøla har et spesielt fortrinn for akvakultur, da det her tilføres mye frisk sjø inn fra havet og blander seg med kyststrømmen. Å drive matproduksjon i form av akvakultur i nettopp disse områdene vil være det beste vi kan gjøre for både miljø, miljøavtrykk og fiskevelferd, både lokalt og i et større perspektiv, nasjonalt og internasjonalt. Akvakultur og vern er i så måte svært forenelig. Dette forutsetter gode faktabaserte verneprosesser, med kartlegginger og konsekvensanalyser, som igjen ender opp i definerte verneformål og målsettinger.

De mest skjermede områdene på Sørsmøla kan være unike for en kombinasjon mellom lukket merdteknologi og åpen konvensjonell teknologi. Her er de beste forutsetningene med god tilgang på rent sjøvann, muligheter for god skjerming for vær og bølger, egnet infrastruktur og en unik kompetanse på denne type produksjon. En kombinasjon mellom lukket akvakultur og åpen akvakultur er det mest aktuelle i dag. Det vil ikke være hensiktsmessig å tillate bare lukket teknologi i et område. Lukket teknologi er energikrevende, og av den grunn benyttes dette hovedsakelig for tilvekst opp til en viss størrelse. Ytterligere tilvekst foregår i åpne merder, fortrinnsvis innenfor samme område grunnet biosikkerhet, der naturlig vanngjennomstrømming erstatter energikrevende bruk av pumper for vanngjennomstrømming.

Levende og verdiskapende bosetting langs kysten er etter vår mening det beste tiltaket for langsiktig ressursforvaltning og vern av det naturmangfold som finnes. Havbruksnæringens aktivitet og muligheter for å utvikle seg er helt avgjørende for bosettingen langs med kysten og spesielt samfunn som Smøla.

Akvakulturlokalitetene som er innenfor Sørsmøla landskapsvernområde tilfører lokalsamfunnet på Smøla rundt 25 arbeidsplasser direkte.

Totalt har SalMar i dag rundt 90 ansatte på Smøla. Alt dette grunnet tilgangen på lokaliteter i området. Lokalitetene danner videre grunnlag for stabskontor, fôrsenter, servicebåt og teknisk avdeling for SalMar.

Nektongruppen, inkludert brønnbåt og avlusingsbåter i rederiene Eines as, Rent Havbruk as og Pure Shipping as har rundt 70 ansatte.

SalMar og Nektongruppen har ikke akvakulturlokaliteter i Kristiansund kommune i dag. Kristiansunds infrastruktur med havne, service og bunkringsfasiliteter benyttes imidlertid i stor grad. Selskapene og aktiviteten er derfor en viktig bidragsyter for å gi grunnlag for å opprettholde næringslivet og havnebyen Kristiansund.

Teknologi

Den teknologiske utviklingen i Norsk havbruksnæring går fort. Spesielt regjeringens utlysning av utviklingstillatelser har ført til en stor teknologiutvikling. Dette har gjort at nye områder er aktuelle. Både for vekst i næringen, og også for muligheter til å flytte produksjon fra dårligere lokaliteter til lokaliteter som har de beste miljømessige forutsetningene. Fiskeriministeren indikerer i disse dager at det vil komme nye utlysningsrunder med utviklingstillatelser og flytende lukkede anlegg.

Havbruksaktørene på Smøla og Nordmøre med SalMar og Nekton i spissen er blant de fremste og første til å utvikle å ta i bruk ny teknologi. Det være seg konstruksjoner som lukkede anlegg og

anlegg som kan ligge betydelig mer eksponert enn dagens havbruksanlegg. Det området som er foreslått vernet er særlig egnet for dagens teknologi, men også de teknologier som en ser kommer i fremtiden. For å lykkes i oppdrett av laks og andre arter inne havbruk er det en tett sammenheng mellom god økonomi og godt miljø. Dette gjør at det er godt mulig å kombinere vern med havbruksaktiviteter.

Beskrivelse av dagens aktivitet og framtidige muligheter i områdene

Vi har her valgt å dele områdene i delområder. En annen deling kan være naturlig. Området er stort, og en enda større grad av inndeling kan være naturlig, avhengig av hvilke kriterier som skal vurderes.

Sør-Smøla

Dagens landskapsvernområde med plante og dyrelivsfredning på Sør-Smøla er en del av området for framtidig marine verneplan. Verneforskriften for landskapsvernområdet slik den er i dag tillater etablering av akvakulturanlegg.

Det er i dag 2 etablerte akvakulturlokaliteter i området, Fjordprakken og Solværet. Disse to lokalitetene ble etablert etter at området ble vernet som landskapsvernområde, og er vurdert til å ikke være i konflikt med verneformålet. I tillegg har området potensiale for flere lokaliteter. Lokalitetene har en god produksjon, og er derfor svært viktige lokaliteter for SalMar.

Nekton har i dag en søknad inne for en tredje lokalitet på Sørsmøla.

Det er svært viktig at det fortsatt skal være tillatt med akvakultur i dette området, og at lokalitetene blir gitt overkommelige og forutsigbare rammer for framtidig drift og videre utvikling.

Miljøundersøkelser som utføres under og rundt akvakulturlokaliteter har som formål å avdekke akvakulturanleggenes påvirkning på naturmangfoldet (MOM-B, MOM-C, littoral og sublittorale undersøkelser). Disse gjennomføres jevnlig i henhold til myndighetskrav. Miljøtilstanden på og rundt lokalitetene som ligger i Sør-Smøla landskapsvernområde, Solværet og Fjordprakken er gode, og begge lokalitetene har i så måte potensiale for økt produksjon.

Området er meget godt egnet for akvakultur, med svært god vannutskifting og med tilstrekkelig vær og bølgebeskyttelse innenfor dagens konvensjonelle teknologi. Det er potensiale for flere lokaliteter i området uten at dette vil gå på bekostning av miljø og bunnsfauna. Gode lokaliteter er den viktigste grunnpremisen for god fiskevelferd og lavest mulig miljøavtrykk.

Inngripan – Grip - Griphølen mot Smøla:

Det er ikke fiskeoppdrett i området i dag, men taredyrking er etablert. Her er det et veldig godt potensiale for akvakultur med teknologi som allerede finnes i dag, f.eks. havmerder tilvarende SalMars [OceanFarm1](#).

Det oppfordres sterkt til å ikke sette begrensninger i forhold til akvakultur i dette området, men se muligheter for bruk og vern i sameksistens.

Remman:

Det er ikke akvakultur i området i dag. Randsonen langs hele østsiden av Remman, mellom grunnområdene og dypere områder mot Veiholmen fremstår som attraktive og vel egnet for

akvakultur, både med dagens produksjonsutstyr og framtidig utsyr og teknologi. Det henstilles om at det legges til rette for at akvakultur skal være tillatt i randområdet mot øst.

Griptaren:

Området er et viktig fiskeområde. Særlig vinterfiske etter sild. Grunnet dette og eksponeringsgrad fremstår området som mindre egnet for akvakultur med den teknologien vi kjenner i dag.

Område mellom Grip og Griptaren:

Området fremstår som mindre egnet for akvakultur med dagens teknologi. Havteknologi er forøvrig mulig. Skal verneforskriften omfatte referanseområde for dypvann, vil dette området være, ut ifra et helhetsperspektiv hvor man tenker mulighet for både for bruk og vern, mer egnet enn Griphølen.

Basert på Fylkesmannens oppfordring om innspill, ønsker vi i denne innledende fasen av verneprosessen å komme med følgende innspill

Innspill til hvordan verneforslaget med forskrifter bør utformes

1. Foreslåtte verneområde er stort. For Grip - Smølaområdet (Griphølen) er foreslåtte område 580 km², og for Remman 32 km². Totalt 612 km². På bakgrunn av dette er det nødvendig å differensiere området i flere underområder. Dette for å hindre at delområder ikke blir underlagt unødvendige begrensninger.
2. Verneforskriften må utformes med en tydelig områdevis beskrivelse over hvilke arter som vernet har til hensikt å beskytte. Videre, basert på dette, en tydelig beskrivelse av hvilke aktiviteter som kan tillates og ikke tillates i et område.

Eksempel på en mulig måte å beskrive dette på kan være: *Marin verneplan for område Remman har til hensikt å beskytte taeskogen og tilknyttede skjellsandområder fra forringelse. Vernet er ikke til hinder for generell ferdsel og fiske med alle redskaper unntatt bunnslpende redskaper som for eksempel trål. Videre er verneplanen ikke til hinder for etablering av akvakultur i randsonen, forutsatt at tiltaket ikke medfører at tilstanden på de artene som er underlagt vern forringes. For visse typer aktivitet kan det pålegges at tiltakshaver gjennomfører undersøkelser for å dokumentere at tiltaket ikke forringer verneformålet.*

3. Det er viktig at det i verneforskrift og senere forvaltning av denne blir tydeliggjort at grensene som blir fastsatt for verneområdet vil være de gjeldende forvaltningsmessige grensene. Det er en del tilfeller der akvakulturanlegg ikke blir tillatt der begrunnelsen er at plasseringen er «i nærheten av» verneområder. Hvis det er aktuelt med buffertsoner i noen av områdene, må dette komme tydelig fram i høringsprosessen.
4. Hvis det blir vedtatt at akvakultur ikke skal være tillatt i enkelte områder, vil det være hensiktsmessig for senere forvaltning at det presiseres i forskriften om fortøyninger til akvakulturanlegg kan tillates i disse områdene. Det kan være nødvendig at fortøyninger strekker seg langt ut fra selve lokalitetsplasseringen, da de må ha en visning horisontalt på 3x dybde. Fortøyninger ligger oftest uberørt i 10 år, før de tas opp for inspeksjon og re-

utsettes på samme plass. De påvirker derfor naturmangfoldet i svært liten grad. En slik differensiering er ofte gjort i kommuneplaner.

Merknader til utgreiingsprogrammet, dvs. til hvordan verneplanarbeidet og utgreiingene bør gjennomføres

1. Vurdere om områdene er riktig utvalgt, og behovet for at områdene i det hele tatt skal bli et marint verneområde:
 - a. Hvilken risiko, og potensielt negative konsekvenser vil det kunne medføre for naturmangfoldet om hele eller deler av områdene besluttes å ikke vernes?
 - b. På bakgrunn av en fullstendig konsekvensutredning, vurdere om deler av området kan tas ut av marin verneplan.
 - c. Differensiere verneområdet i ulike kategorier/grader av vern.
 - d. Har det skjedd endringer fra 2004 i forhold til Rådgivende utvalgs utvelgelseskriterier og fastsettelse av hvilke områder som skal underlegges marine verneplaner?
 - e. Er verneformålet ivaretatt eller vil det bli ivaretatt i verneprosess i andre områder?
 - f. Finnes det andre områder som allerede er vernet eller hvor verneprosesser er i gang eller planlagt igangsatt, og som innehar sammenlignbare verneverdier?

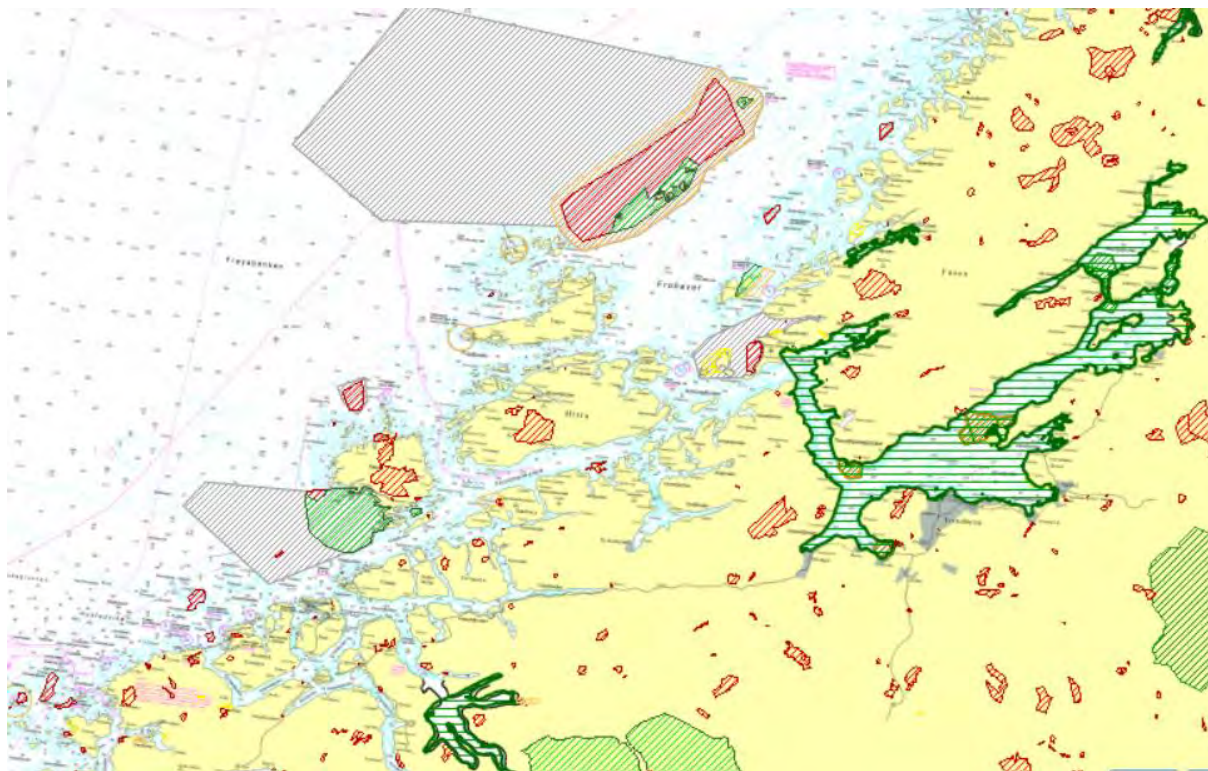
Det har i tiden etter Rådgivende Utvalgs rapport i 2004 blitt opprettet en rekke verneområder, naturreservat og fuglefredningsområder.

- Rett sør for Gripområdet ble Orskjera Naturreservat etablert i 2010.
- Det er tilsvarende verneprosesser på gang i andre deler av Midt-Norge, blant annet Grandefjæra og Giske. Disse har kommet lengre, og det legges opp til strenge vernekategorier i disse områdene. Mye av de samme naturverdiene finnes også i disse områdene.
- Det er i dag store områder i Midt-Norge som allerede er underlagt strenge vern. Her kan nevnes Froan. Her er det foreslått et framtidig sterkere vern av Sularevet og hele området mellom Froan og Sularevet. For de verneverdiene som ligger på Sør-Smøla finnes det i dag nær tilsvarende områder i Froan Naturreservat og landskapsvernområde.
- For å begrense de store inngrepene verneforslagene er for lokalsamfunnene, vil det i Midt-Norge være naturlig at det kun settes av ett referanseområde for hver vernekategori. Dette i henhold til innstillingen fra Rådgivende utvalg for marine verneområder.

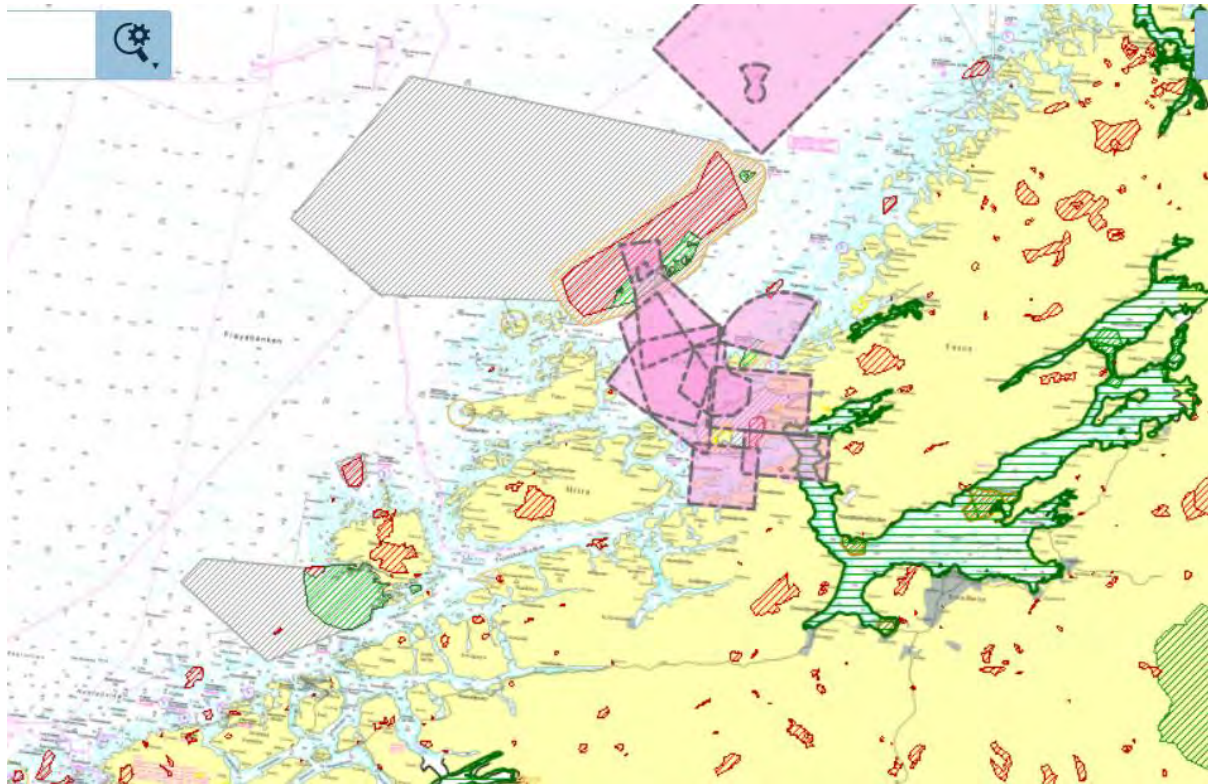
- For akvakultur er det i etterkant av utvalgets rapport i 2004 vedtatt forskrift om nasjonale laksefjorder (2009) og forskrift om produksjonsområder (2017).
- Forskrift om produksjonsområder som gjelder for akvakultur medfører at det ikke kan etableres akvakulturanlegg på Hustadvika, fra Bud til Orskjera Naturreservat.
- På bakgrunn av en helhetlig samfunnsmessig kost/nytte-evaluering, bør overnevnte område Hustadvika vurderes som et alternativ til Gripområdet? Hadde Norge som nasjon gjennomført en overordnet planstrategi for kysten, som hadde sett alle typer begrensninger i sammenheng, gitt bedre mulighet til å gjøre de ønskede hensynsavveininger, samtidig som vekstpotensial for akvakultur kunne blitt utnyttet på en bedre måte?

En stadig innsnevring av områder hvor akvakultur kan etableres medfører økt press på de områdene hvor akvakultur fortsatt er tillatt.

Som kartet viser er det betydelige kystområder som er vernet i dag, eller foreslått vernet:

Videre er det store områder hvor akvakultur ikke tillates av andre årsaker. Her er Forsvarets skyte og øvingsfelt markert med rosa skravur, foreslåtte verneområder i grått, naturreservat i rødt, landskapsvernområder i grønt og nasjonale laksefjorder er markert med grønne vannrette linjer:

2. Søknadsbehandling for søknader som kommer inn under prosessen med utarbeidelse av marin verneplan må behandles ihht. gjeldende bestemmelser:

Verneprosesser ofte tar mange år. Søknader tilknyttet akvakulturlokaliteter som omsøkes under utarbeidelse av marin verneplan må tillates behandlet ihht. de arealbestemmelser som er gjeldende på søknadstidspunktet. Søknader kan ikke stoppes med argument om at her foregår en verneprosess. Dette må presiseres i utgreiingsprogrammet.

3. Konsekvensutredning også for andre områder enn naturmangfoldet:

Det er særlig viktig at det settes av tilstrekkelig fokus og ressurser til å konsekvensutrede alle påvirkninger et framtidig vern kan ha i forhold til andre hensyn og interesser, og særlig de samfunnsmessige konsekvenser. En slik konsekvensutredning forventes gjennomført av instanser med tilstrekkelig relevant fagkompetanse, og som fremstår som uhildet i forhold til hovedoppdraget. Kommuner, andre forvaltningsområder, politiske føringer og beslutninger, både lokalt og nasjonalt, og innspill fra alle relevante næringer må tas med i dette. Innspill og resultater av dette må tillegges behørig vekt i den endelige konsekvensutredningen.

For akvakultur har områdene et framtidig potensial langt ut over dagens aktivitet. Det utvikles stadig nye produksjonsutstyr tilpasset mer eksponerte områder. I så måte fremstår områdene mellom Inngripan – Grip og Smøla som svært aktuelle for akvakultur med utstyr som finnes allerede i dag. Det samme gjelder randsonen mellom grunnområdene og dypere områder på østsiden av Remman. Det er ikke tilstrekkelig å fokusere bare på dagens lokalitetsplasseringer. Hvis akvakultur ikke skal tillates i (del)områdene må tap av potensiale for videre utvikling av havbruksnæringen i disse områdene estimeres, og tas inn som en del av konsekvensutredningen.

4. Konsekvensutredningen må baseres på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag:

Det forventes at verneforslaget baserer seg på tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Hvilke arter, områder og omfang av disse i de ulike delområdene må være godt kartlagt før konsekvensutredning igangsettes. Det vil være feil å utrede negativ påvirkning på arter som det i ettertid viser seg å ikke finnes i det aktuelle (del)området, og så sette unødvendige begrensninger i verneforskrift.

Det forventes videre at mengde naturlig tilførsel av næringsstoffer til området er kjent. Områdene tilføres og akkumulerer enorme mengder næringsstoffer naturlig. Blant annet gjennom naturlig slipp av tare fra tareområdene, avrenning fra landområder på Smøla, fastlandet og fjordområdene innenfor, generell innførsel fra havet.

Eksempler på dette:

- **Gytende sild: Gytemasse fra gytende sild tilfører Mørkekysten 2 millioner tonn gytemasse hvert år.** Sitat*: *Den norske vårgytende silda har hovedgyting utenfor Møre i februar–mars..... En gytebestand på 10 millioner tonn legger ca. 2 millioner tonn gyteprodukter hvert år*
*Ref: <https://www.hi.no/hi/temasider/arter/norsk-vargytende-sild>
- **Stortare: Stormhøsting, dvs. tare som rives løs av stormer utgjør ca. 5-6 mill. tonn årlig.**
De grunnere områdene rundt og mellom Inngripan – Grip – Griptaren – Remman – Sør og Vestsmøla inneholder store tareforekomster. Det gjelder også for store områder rett sør for Grip: Hustadvika - Orskjæra.
Biomassen av stortare i Norge er stort. Wikipedia angir mengde stortare langs Norskekysten til å være 59 millioner tonn. Havforskningsinstituttet, FMC angir den årlige tilveksten til å være ca. 7 millioner tonn.
Stortaren består av et festeorgan og en stilk (som begge er flerårige) og et oppsplittet blad som nydannes hvert år. Dette blir til sammen mye biomasse som falle til bunns, driver i land og / eller råtner. Dvs. biologisk materiale som brytes ned og konsumerer oksygen.
Hvor stor tilførsel av stortare som skjer til dypere områder i området er ikke kjent, men bør beregnes. En slik kartlegging er gjennomført av Havforskningsinstituttet på Sunnmøre, i et 1 150 km² stort område. Biomassen bare i dette området ble beregnet til 457 000 tonn.
Årlig høsting ved taretråling er på ca. 150 000 tonn
Ref: <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2020-7>.
Biomassemodell for stortare. Ressursmodell for fremtidens forvaltning
- **Til sammenligning ble det produsert 1,44 millioner tonn laks i hele Norge i 2019.**
Laks har et veldig godt næringsopptak. Avfallsstoffer i form av feces fortynnes hovedsakelig i de frie vannmasser, mens en liten del faller til bunnen og blir akkumulert av organismer i bunnsedimentene.
Ref: <https://www.ssb.no/fiskeoppdrett>

Basert på overnevnte kartlegginger forventes det at det beskrives hvilken type påvirkning, skade eller forringelse som kan forventes ut i fra ulike aktiviteter. For akvakultur ser vi ofte at det framstilles som en potensiell negativ påvirkning uten at det er faglig dokumentert.

Påvirkning fra akvakultur i området vil være forsvinnende liten sett i forhold til den naturlige tilførselen av biologisk materiale, også med flere lokaliteter i området enn det som er i dag.

5. Konsekvensutredningen må i stor grad fokusere på hvilke samfunnsmessige konsekvenser kan et marint verneområde medføre for Smøla og Kristiansund i forhold til begrensninger i muligheten for næringsutøvelse:
 - a. Beskrive økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser av at enkelte næringer mister mulighet for aktivitet og etalering i områdene. (Her må verneplanområdene deles opp i underområder). Gjelder ulike typer fiske (garn, trål, ringnot osv.), akvakultur, havvind, taretråling, turisme osv.
 - b. Vurdere Smøla som lokalsamfunn ift. samfunnsmessige konsekvenser av de begrensninger som settes for næringsliv både i dag og framtidig grunnet den totale vernebelastningen. Dette basert på totalsum av vernet areal, både i sjø og landområder. Her må det også tas høyde for framtidig vern av myrområder, og de konsekvenser det kan få for framtidig produksjon av gulerøtter og konvensjonelt landbruk.
 - c. Vurdere de framtidige begrensninger som iverksettes. Fastsettelse av verneområder er ikke reversibelt innenfor dagens praksis. Vi kan ikke finne eksempler på at fastsatte verneområder senere er opphevet.

6. Konsekvensutredning i et nasjonalt perspektiv i forhold til nasjonale målsetninger for videre vekst i akvakulturnæringen:

Den nasjonale målsettingen for havbruksnæringen i Norge er en kraftig økning i produksjonen, i første omgang av laks. Havbruksnæringen omtales som den nye oljen for nasjonen Norge. Tilgang på lokaliteter for å drive bærekraftig oppdrett på sjø, blir viktigere og viktigere, både for lokalsamfunnet og nasjonen.

Havbruksmiljøet på Smøla og de nærliggende kystkommunene i Midt-Norge har vist seg å være innovativt og handlekraftig, og har vært drivere i flere prosesser og utvikling av ny teknologi. Her vil vi nevne:

- [SalMars havmerd OceanFarm1](#): Ligger i dag i Frohavet, mellom øyrekka Froan og Fosen. Havmerden har allerede produsert en generasjon fra smolt til slaktestisk, og er snart klar for slakting av andre generasjon. Med meget bra resultater, både biologisk og miljømessig.
- SalMar har gjennom havmerden teknologi som kan tåle mye kraftigere påvirkninger fra vær og vind, enn det som er standard anlegg i næringen i dag. Tilsvarende konsepter passer godt inn i de mer åpne deler av områdene som omfattes av Marin verneplan, særlig Griphølen mellom Inngripan/Grip og Smøla.
- Nekton Havbruk har i flere år utviklet og produsert laks i lukkede flytende tanker. Både i duk, glassfiber og betong.
- Nekton Settefisk driver utvikling av RAS (resirkuleringsteknologi) i settefiskoppdrett på land og utvikling i produksjon av biogass basert på slam (faeses og fôrrester)
- Fremtidens teknologi er her allerede i dag. Det utvikles og bygges landbaserte anlegg for produksjon både av smolt, postsmolt og matfisk laks. Dette bygges med RAS og gjennomstrømmingsteknologi.

- Nekton Havbruk har utviklet betongmerden, Salmon Home nr.1 på 1.000 m³. På tegnebordet har de betongmerder som er både tre og fem ganger større. Betongmerden er utviklet i samarbeid med de som konstruerte store betongplattformer i Nordsjøen.
- Det er stor synergi mellom olje-offshore og havbruksnæringen, og dette kan bli stort i tiden som kommer. Her er det uante muligheter til å utnytte eksisterende kompetanse, erfaring og produksjonsapparat. Offshore og skipsdesignkompetansen i Kristiansund er i dag involvert i design og utvikling av båter og utstyr for akvakulturnæringen. Det er naturlig å tenke seg at base og forsyningsfasilitetene på Vestbase vil benyttes i større grad for mer eksponerte lokaliteter. For de riktig eksponerte prosjektene som SalMar har igangsatt, kan helikopterbasen på Kvernberget være en naturlig samarbeidspart. En vital akvakulturnæring som blir gitt rammebetingelser for videre utvikling, er derfor også svært viktig for mange deler av næringslivet i Kristiansund.
- Fiskeriministeren har i disse dager antydnet at det kan komme nye runder med utviklingstillatelser og utlysinger av konsesjoner til flytende lukkede anlegg

Avslutningsvis

Norge har forpliktet seg til FN's bærekraftkonvensjon, hvor konvensjonens punkt 14 omhandler "Livet i havet", med følgende forklaring til målet:

"Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling"

Norge har her forpliktet seg til å underlegge 10 % av sjøarealene marint vern, med disse forutsetningene. Det er viktig å merke seg at det marine verneformålet her inneholder mål om å "Bevare", men også "bruke" og "fremmer bærekraftig utvikling".

Det er viktig å ta hensyn til alle tre dimensjonene med bærekraftsbegrepet, miljømessig, økonomisk og sosialt, og foreslå vernetiltak som balanserer alle tre.

Areal for matproduksjon er under press, og en begrensende faktor for å kunne skaffe nok mat til verdens økende befolkning. Dette gjelder også areal for akvakultur. Å kunne kombinere bruk og vern, gjennom en helhetlig, bærekraftig forvaltning av arealene kan flere av FN's bærekraftsmål hensyntas.

Restriksjonsnivå:

Rapport fra Rådgivende utvalg fra 2004, som danner grunnlag for denne marine verneplanen, beskriver at det ønskes et liberalt restriksjonsnivå i størstedelen av områdene, og at kun mindre deler er aktuelle som referanseområder, med et strengere vern -sitat side 5:

<https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-nordland/dokument-fmno/miljo-og-klima-dokumenter/verneomrader/marin-verneplan/andfjorden/endelig-tilradning-fra-radgivende-utvalg-for-marin-verneplan.pdf>

Utvalget har i foreløpig tilråding anbefalt generelt en verneform hvor en beskytter det undersjøiske landskapet med sitt mangfold av habitater, samtidig som en tillater næringsvirksomhet som ikke er i strid med verneformålet. Gjennom dette kan en også oppnå å beskytte arts mangfoldet gjennom å bevare habitatene eller biotopene. Utvalget har kommet frem til at kombinasjon av vern og bruk er mulig for de fleste områdene inklusiv de større områdene eller deler av disse. En strengere verneform kan egne seg særlig for de mindre områdene i kategoriene 1 – 3 og deler av de større områdene som

skal tjene som referanseområder. Disse områdene vil utgjøre begrensede deler av planens areal, slik at anbefalingene i stor grad innebærer en liberal tilnærming til bruk av områdene, særlig i forhold til det å kunne høste fra naturlige bestander.

Utvalget vil understreke at liberale restriksjoner betinger at dette følges opp med klare retningslinjer for næringsvirksomhet, slik at risikoen for negativ påvirkning av verneverdiene minimaliseres. I tillegg vil det være nødvendig med overvåking og kontroll i de enkelte områdene. Overvåking av miljøtilstanden og kontroll med at bestemmelsene som gis for områdene blir fulgt, vil være en forutsetning for å sikre at verneverdiene ikke gradvis påvirkes og forringes over tid. Det er videre en forutsetning at aktuelle myndigheter følger opp med tiltak ved ev. negativ påvirkning av verneverdiene eller ved ev. brudd på bestemmelsene

Rådgivende utvalg beskriver i endelig rapport 2004 definerte områder for langtidsovervåking og forskning. Områdene Griphølen og Remman inngår ikke i disse prioriterte områdene, men foreslås at skal fungere som supplerende områder for forskning og undervisning. Ref. side 10 – 12 i Rapport fra Rådgivende utvalg:

Følgende områder foreslås som supplerende områder for forskning og undervisning (med stikkordsmessig angivelse av spesielle naturforhold og relevante forskningsinstitusjoner):

- Østfold (deler – eksponerte gruntområder, kiler, estuarie, korallrev m.m.)
- Framvaren (anoksisk fjordbasseng, NIVA)
- Lurefjorden og Lindåspollene (avgrenset fjord- og pollsystem, Univ. Bergen)
- Sognefjorden (unikt dypvannsmiljø)
- **Griphølen (innfallsport for sørlige arter og særlig interessant mht. nye arter)**
- **Remman (tare-”urskog”)**
- Rødberg (bratt undersjøisk fjellskråning med korallrev og annen fastsittende fauna, Univ. Trondheim)
- Tautraryggen (verdens grunneste kjente kaldtvannskorallrev av *Lophelia pertusa*, Univ. Trondheim)
- Skarnsundet (smalt og dypt sund md kraftig tidevannsstrøm og rik fastsittende fauna, Univ. Trondheim)
- Borgenfjorden (grunn og beskyttet poll samt sterk tidevannsstrøm, Univ. Trondheim)
- Saltstraumen (verdens sterkeste malstrøm, Høgskolen i Bodø) Rossfjordstraumen (unik poll med sild, Univ. Tromsø)
- Rystraumen (sterk tidevannsstrøm med stor tetthet av filtrerende organismer, Univ. Tromsø)
- Indre Porsangerfjord (spesiell arktisk fjord)
- Røst-Revet (verdens største kaldtvannskorallrev)

Mvh.

Trond Baarset
Lokalitetsutvikler SalMar Farming AS
7266 Kverva
Mob: 40 23 74 84 | Sentralbord: 72 44 79 00
E-post: trond.baarset@salmar.no

www.salmar.no

Mvh.

Per Gunnar
Kvenseth
Seniorrådgiver
Tlf: 905 97 310
pelle@nektion.no

Nekton Gruppen AS
www.nektion.no

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2520
6404 Molde

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
2019/1637	11.05.2020	72533/2020/K12	Johnny Loen, 71 28 02 43	10.07.2020

Smøla og Kristiansund kommuner – marin verneplan Griphølen og Remman - fråsegn til utgreiingsprogram og melding om oppstart

Vi orsakar noko seint svar. Møre og Romsdal fylkeskommune har ut frå sine ansvarsområde følgjande merknader:

MERKNADER TIL UTGREIINGSPROGRAMMET

Generelle/planfaglege merknader

Vi påpeikar to detaljar først:

- Overskrifta i kap 2.2 gir signal om at "her er utgreiingsprogrammet". Slik er det ikkje, og overskrifta bør endrast.
- Dokumenta frå rådgivande utval må vere mogleg å finne, anten som lenke eller med referanse til utgivar (Kap 6)

Kapittel 3.2 i utgreiingsprogrammet seier noko om heimelen for marint vern og skisserer løysingar som er tenkt for denne spesifikke verneplanen. Marint vern er heimla i naturmangfaldlova (nml) § 39. Delar av utgreiingsområdet er likevel allereie verna i medhald av andre paragrafar i nml. Vi forstår framlegget slik at desse områda framleis skal vere verna under same heimel, men at det er opna for å vurdere verneføresegnene, eventuelt utvide areala.

Dersom dette er tilfelle, må kapittel 3.2.4 slik det er lagt fram, tolkast å gjelde det arealet som ikkje er verna frå før, eller som heller ikkje inngår i utvidingane av eksisterende areal. Planprogrammet framstår noko uklart på dette. Vi viser også til at teksten omtaler to restriksjonsnivå, medan tabell 3 syner tre nivå.

Kapittel 4.2.3 bør presisere at friluftslivet ikkje vert pålagt vesentlege, nye restriksjonar?

Sjå elles merknader til akvakultur. Utover dette har vi ikkje vesentleg merknader til utgreiingsprogrammet.

Akvakultur

Konsekvensutgreiinga må generelt famne breitt, slik at alle konsekvensar av vernet blir synleggjort. Konsekvensutgreiinga må kunne gi svar på korleis eit framtidig vern vil virke på både naturverdiane og dei samfunnsmessige konsekvensane.

Vi peikar nokre særskilde moment som bør inngå, og som med fordel kan spesifiserast i utgreiingsprogrammet:

- Oppdatert gjennomgang av grunnlaget for vern. Vurdere om områda er riktig valt.
- Konsekvensar for naturmangfaldet av nullalternativet og eventuelle delalternativ
- Er referanseformålet ivareteke eller vil det bli ivareteke i verneprosessar i andre område?

- For akvakulturnæringa særskilt, peikar vi på det framtidige potensialet, som går langt ut over dagens aktivitet. Dette må synleggjerast i utgreiingane
- Konsekvensutgreiinga må baserast på eit tilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag også for dei samfunnsmessige aspekta.
- Naturlig tilførsle av næringsstoff til området bør estimerast. Områda blir tilført og akkumulere enorme mengder næringsstoff naturleg, mellom anna gjennom stormhausting av tare, avrenning frå landområda, tilførsel av biomasse via havstraumar og frå lufta.
- Konsekvensutgreiinga må synleggjere kva slags type påverknad, skade eller forringing som kan forventast frå ulike aktivitetar, både dei som er tillatne og dei som vert forbode.
- Konsekvensutgreiinga må vise kva samfunnsmessige konsekvensar det kan få for Smøla og Kristiansundsregionane at næringsutøving avgrensast.

MERKNADER TIL VERNEPLANFORSLAGET

Generelle merknader

Problemstillinga kring marint vern i Norge har vore drøfta i fleire tiår. Det ligg no føre ein heimel som opnar for å sette igang prosessar, og det er innlysande at areal i Møre og Romsdal må vurderast tilliks med alt anna sjø-/havareal i landet. Møre og Romsdal som berekraftfylke må medverke på ein god måte til at marine ressursar, både abiotiske og biotiske vert sikra for framtida. Vi har såleis ikkje merknader til at verneplanprosessen vert igangsett.

Utvalet av areal som vert sett i prosess er eit resultat av både fagleg og politisk arbeid. Allereie i 1994 vart marine område kartlagt med sikte på å avdekke område som kunne vere vernekandidatar ut frå naturfaglege kriterium. Dette arbeidet blei i etterkant prosessert gjennom eit rådgivande utval, politisk oppnemnt, som kom med si tilråding i 2004. Grunnlaget for igangsetting av prosessane er såleis nokså tilårskome, men fylkeskommunen finn ikkje grunn til å tru at essensen i tilrådingane er vesentleg endra i ettertid. Det bør i tilfelle kunne kome fram i konsekvensutgreiingane.

Vi er på generelt grunnlag samde i at restriksjonar vert delt i to nivå, og at dei strengaste restriksjonane berre vert nytta der det er godt fagleg grunnlag for å opprette særskilde referanseområde.

Sjå elles merknader til akvakultur.

Akvakultur

Fylkeskommunen har koordineringsansvaret i søknadsprosessen og skal fatte vedtak etter akvakulturlova for løyve til akvakultur. Fylkeskommunen skal også ivareta akvakulturnæringa sine arealbehov i arealplanlegginga, slik at sentrale målsettingar for næringa si utvikling kan bli nådd. Dette gjeld også i verneprosessar etter naturmangfaldlova, der store areal kan bli bandlagt og såleis avgrense moglegheitene for etablering av akvakulturverksemd.

Fylkeskommunen er tilretteleggar og medspelar for næringsutvikling, og har mellom anna initiert, og samarbeidd om prosjekt for å utvikle nye marine næringar og ny teknologi innan akvakulturnæringa. Eitt av disse prosjekta er TAREAL-prosjektet som har som mål å finne dei best eigna områda for dyrking av makroalger og teste kva teknologiar som er best eigna.

Remman

I områda som skal vurderast for marint vern på Remman, er det ikkje klarert akvakulturlokalitetar i dag. Områda ligg for eksponert til for dagens teknologi, men med den teknologiske utviklinga som skjer i akvakulturnæringane, kan Remman eigne seg til framtidig akvakultur for både fisk og makroalgar.

Griphølen (inkludert Sør Smøla, Inngripan - Grip – Griptaren)

- Akvakultur av matfisk av laks, aure og regnbøgeaure:

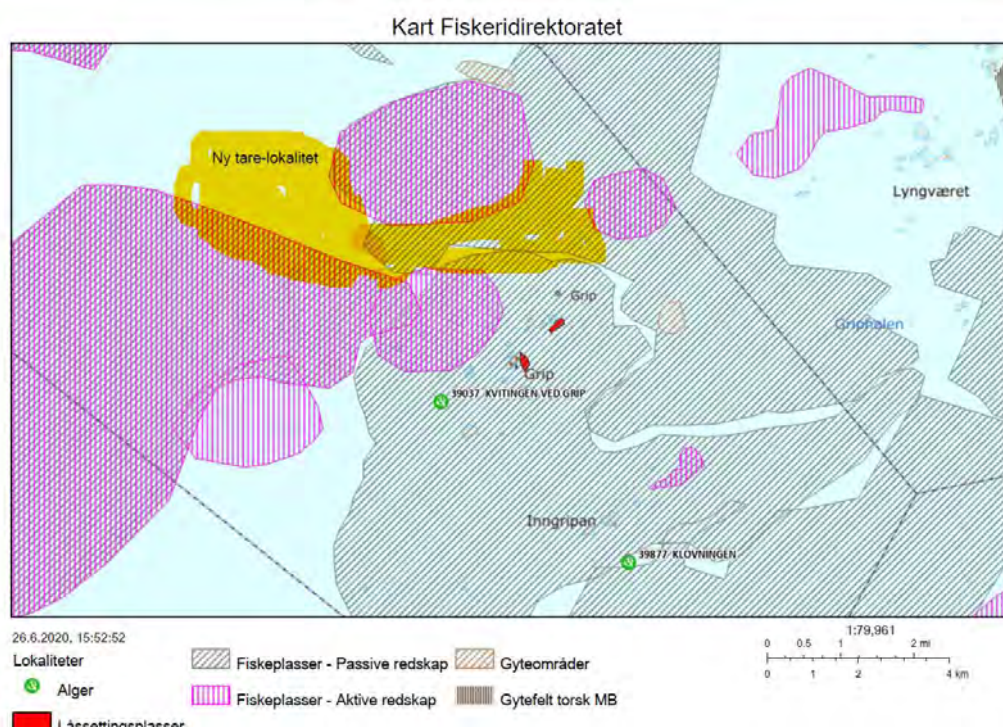
I Sør-Smøla landskapsvernområde er det klarert to lokaliteter til akvakultur av matfisk av laks, aure og regnbøgeaure i dag. Det er lokalitetane 27436 Solværet og 32597 Fjordprakken. Solværet er godkjent for ein MTB på 8580 tonn MTB og er såleis ein av dei største lokalitetane i landet. Fjordprakken er godkjent for ein MTB på 6240 tonn. I tillegg er det inne ein søknad til behandling om ein tredje lokalitet ved Vågsholmen. Desse lokalitetane har ei formidabel vassutskifting og er derfor nokre av dei best eigna områda i landet til denne type akvakultur. Det vore akvakultur av matfisk av laks og aure i areala sidan i 2007.

Akvakulturnæringa er i rivande utvikling og ny teknologi gjer at nye anleggsformer er under utvikling. Overgang til anlegg som er tilpassa tøffare forhold vil snart bli aktuelt. Områda rundt Griphølen vil vere godt eigna til denne typen akvakulturproduksjon. Tilbakemeldingar frå næringa sjølv, viser også at området Inngripan – Grip – Griphølen mot Smøla er godt eigna for nyutvikla oppdrettsteknologi som mellom anna Ocean Farm.

- Dyrking av makroalgar:

Møre og Romsdal fylkeskommune spelar ei viktig og aktiv rolle for å utvikle makroalgedyrking som ei ny næring i Møre og Romsdal. Fylket fikk i 2016 utarbeidd ein rapport som beskriv kva område som er best eigna til dyrking av makroalgar i Møre og Romsdal. På Nordmøre ligg desse områda på sokkelen, ut frå dagens teknologi. Eitt av dei beste områda ligg i følgje SINTEF innanfor arealet som no skal vurderast verna.

Fylkeskommunen har på basis av SINTEF-rapporten initiert TAREAL-prosjektet som no er i drift på to lokaliteter. Den eine er Klovningen ved Inngripan. Fylkeskommunen har i tillegg peikt på eit areal der det er ønske om å søke løyve. Dette ligg i djupområdet mellom Grip i Griptaren, farga gult på kartet nedanfor.

- Havbeite:

Havbeite vil i forslaget til utgreiingsprogram ikkje vere tillate i verneområda. Dette er grunnleggjande med at dei marine verneområda bør vere mest mogleg upåverka frå inngrep/habitatmodifikasjonar og økologisk og genetisk påverknad.

Den forma for havbeite som er det er vist ei viss interesse for i området, er havbeite med hummar. Havbeite med hummar skjer ved at utvalde dyr (settehummar) blir sett ut i lokaliteten utan nokon form for fysiske stengsel eller installasjonar. Hummaren som blir sett ut skal vere av stadeigen stamme, dvs. avkom frå rognhummar som etter løyve frå Fiskeridirektoratet er fanga i lokalitetsområdet.

Utsett hummar held seg innan utsettområdet og er lite mobil. Den einaste forskjelen i habitatet er med andre ord at stadeigen hummarbestand kan auke. I dag når hummar er ein truga art, vil ein auke i bestanden kanskje vere positivt. Det er heller ikkje fare for at utsett hummar utgjør nokon økologisk eller genetisk skilnad frå vill hummar.

Innspel til utforming av verneforslag med forskrifter:

Føreslått verneområde er stort. Arealet nemnt Griphølen er 580 km², og Remman 32 km², samla 613 km². Ved å differensiere i fleire underområde kan ein unngå at areala blir underlagt strengare restriksjonar enn det som er naudsynt for verneformålet.

Verneforskrifta bør utformast med tydelege, områdevis skildringar over kva arter og samfunn vernet har til hensikt å ta i vare. Vidare, basert på dette, ei tydeleg skildring av kva aktivitetar som kan tillatast og ikkje tillatast.

Referanseområde med strengaste restriksjonsnivå, bør ikkje vere større enn det som er nødvendig for å sikre referanseverneverdien, og kan helst plasserast i område som det frå før ikkje er mogleg å etablere akvakulturanlegg i, som sone B i Sør - Smøla LVO og Sortna Naturvernreservat.

Dette er også i tråd med rapporten frå rådgivande utval frå 2004, som dannar grunnlaget for verneframlegget. Rådgivande utvalg skriv i rapporten at det er ønskeleg med eit liberalt restriksjonsnivå i størstedelen av områda, og at berre mindre delar er aktuelle som referanseområde (side 5):

"Utvalget har i foreløpig tilråding anbefalt generelt en verneform hvor en beskytter det undersjøiske landskapet med sitt mangfold av habitater, samtidig som en tillater næringsvirksomhet som ikke er i strid med verneformålet. Gjennom dette kan en også oppnå å beskytte artsmangfoldet gjennom å bevare habitatene eller biotopene. Utvalget har kommet frem til at kombinasjon av vern og bruk er mulig for de fleste områdene inklusiv de større områdene eller deler av disse. En strengere verneform kan egne seg særlig for de mindre områdene i kategoriene 1 – 3 og deler av de større områdene som skal tjene som referanseområder. Disse områdene vil utgjøre begrensede deler av planens areal, slik at anbefalingene i stor grad innebærer en liberal tilnærming til bruk av områdene, særlig i forhold til det å kunne høste fra naturlige bestander.

Utvalget vil understreke at liberale restriksjoner betinger at dette følges opp med klare retningslinjer for næringsvirksomhet, slik at risikoen for negativ påvirkning av verneverdiene minimaliseres. I tillegg vil det være nødvendig med overvåking og kontroll i de enkelte områdene. Overvåking av miljøtilstanden og kontroll med at bestemmelsene som gis for områdene blir fulgt, vil være en forutsetning for å sikre at verneverdiene ikke gradvis påvirkes og forringes over tid. Det er videre en forutsetning at aktuelle myndigheter følger opp med tiltak ved ev. negativ påvirkning av verneverdiene eller ved ev. brudd på bestemmelsene"

Rådgivande utval foreslår i rapport frå 2004 konkrete område for "*langtids overvåking og forskning*". Områda Griphølen og Remman inngår ikkje i desse, men det er forslag om at dei skal fungere som "*supplerende områder for forskning og undervisning*". (side 10 – 12 i rapporten):

"Følgende områder foreslås som supplerende områder for forskning og undervisning (med stikkordsmessig angivelse av spesielle naturforhold og relevante forskningsinstitusjoner):

-
- *Griphølen (innfallsport for sørlige arter og særlig interessant mht. nye arter)*
- *Remman (tare-"urskog")*
-"

Automatisk freda kulturminne

Her viser vi til brev frå NTNU Vitskapsmuseet datert 30.05.2018.

KONKLUSJON

Vi viser til merknader ovanfor og ber om at dei vert tekne omsyn til i den vidare prosessen.

Med helsing

Ingunn Bekken Sjøholm
Kst. fylkesplansjef

Johnny Loen
Plansamordnar

Brevet er elektronisk godkjent og vil ikke bli sendt i papir

Fagsaksbehandlar:

Akvakultur: Rådgivar Arve I. Slettvåg, tlf. 71 28 03 54

Kopi:

Smøla kommune

Kristiansund kommune

Fiskeridirektoratet - Region Møre og Romsdal

Kystverket Midt-Norge

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

10. august 2020

Vår saksbehandler: Bjørn Kåre Steinnes Tlf: 900 42 694

UTTALELSE – MELDING OM OPPSTART OG HØRING AV UTREDNINGSPROGRAM FOR MARIN VERNEPLAN FOR GRIPHØLEN OG REMMAN

Vi viser til brev av 9. juni 2020 vedrørende brev av 11. mai 2020 fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal om oppstart og høring av utredningsprogram for marint vern av Griphølen og Remman.

Møre og Romsdal Fiskarlag har ingen innvendinger til marint vern av Griphølen og Remman, så lenge det ikke har restriksjoner for utøvelse fiske eller negative konsekvenser for fiskens oppvekstområder eller gyte og leveområder.

For å ivareta fiskeriinteressene i arbeidet med verneplanen, ser vi det naturlig og nødvendig at Møre og Romsdal Fiskarlag er representert i arbeids- /referansegruppe(r) som blir oppnevnt.

Med vennlig hilsen
Møre og Romsdal Fiskarlag

Ole Morten Sorthe

Bjørn Kåre Steinnes

Kopi:
Nordmøre Fiskarlag
Sør-Smøla Fiskarlag
Averøy Fiskarlag

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 20/00564-5
Saksbehandler Birgit Iversen Eckhoff

Melding om oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Smøla formannskap	18.08.2020	40/20

Smøla formannskap har behandlet saken i møte 18.08.2020 sak 40/20

Møtebehandling

Ordfører Svein Roksvåg innledet til behandling av saken.

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Smøla formanskaps vedtak

Vedlagte Høringsuttale fra Smøla kommune – melding om oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman vedtas.

Oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman

Rådmannens innstilling:

Vedlagte Høringsuttale fra Smøla kommune – melding om oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman vedtas.

Saksopplysninger

Fylkesmannen i Møre og Romsdal melder i brev av 11.05.2020 at en i samsvar med § 42 i naturmangfoldlova melder om oppstart med marin verneplan for Griphølen og Remman i Kristiansund og Smøla. Verneplanen skal inneholde ei konsekvensutredning, og et utgreiingsprogram. Utgreiingsprogrammet skal legges til grunn for arbeidet.

Området Griphølen er stort og omfatter i tillegg til Griphølen, Sør- Smøla, Inngripan – Grip og Griptaren. Området ligger i Smøla og Kristiansund kommuner. Remman ligger nordvest for Veiholmen i Smøla kommune.

Fylkesmannen ber om innspill på:

1. Hvordan verneforslaget med forskrift bør utformes
2. Merknader til utredningsprogrammet, dvs til hvordan verneplanarbeidet og utredningene bør gjennomføres

Fylkesmannen gjennomfører det praktiske arbeidet med verneplanen på oppdrag av Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet. Fylkesmannen oversender tilråding til marint vern av Griphølen og Remman til Miljødirektoratet, som tilråd Klima- og miljødepartementet, som i sin tur behandler verneforslaget og legger det fram for Kongen i Statsråd for vedtak. Se også forslag til utgreiingsprogram.

Fylkesmannen har gjennomført informasjonsmøter/nettmøter for å orientere om arbeidet. Smøla kommune har gjennomført møte med aktuelle næringsaktører i kommunen.

Frist for innspill og merknader var satt til 30. juni 2020. Smøla kommune har fått utsatt frist til 18. august.

Vurdering

Det foreligger en vesentlig nasjonal og internasjonal forpliktelse til grunn for arbeidet med marint vern, bl.a. flere stortingsmeldinger, Prop. 1S (2019 – 2020) for Klima og Miljødepartementet og FNs bærekraftsmål. Rådmannen har respekt for at de forpliktelser også enkeltkommuner har, men er bekymret for omfanget av vern på Smøla ved innføring av et nytt vern.

Foreslåtte marine verneområde er stort, Griphølen er 580 km² og Remman 32 km². Store deler av det aktuelle marine verneområdet er allerede vernet som landskapsvernområde og naturreservat. Det er likevel klart at et eventuelt marint vern vil gi flere restriksjoner, begrensninger og uønskede konsekvenser for innbyggere og næringsliv på Smøla.

Verneformålet for Remman er knyttet til spesielle bunnforhold, taeskog og rikt og produktivt dyreliv i taeskogen. Verneformålet for Griphølen er bl.a. knyttet til at området har et åpent kystområde med meget stor spennvidde i naturtyper. Området inneholder Griphølen som er et strømrøkt og produktivt dypområde, den særegne Smøllaskjærgården og kupert undersjøisk landskap ved Grip og Inngripan.

En tredjedel av landarealet på Smøla kommune er vernet. Verneplan Smøla (2009) omfatter åtte naturreservater og to landskapsvernområder. I tillegg ble Skalmen naturreservat opprettet i 2010. Vedtatt vern omfatter i hovedsak landarealene, men i henhold til forskrift om verneplan for Smøla er det i dag forbudt å etablere akvakulturanlegg i deler av landskapsverneområdet (sone B). I sone A kan havbruksvirksomhet og etablering av anlegg for havbeite tillates etter søknad.

Rådmannen vurderer at oppretting av et nytt, omfattende verneområde på Smøla kan ha store konsekvenser for øysamfunnet både i nåtid og i forhold til framtidig vekst og utvikling. Områdene er i dag viktige både i forhold til fiskeriinteresser og havbruk. Det forventes at områdene vil bli enda viktigere i framtida. Det er derfor viktig at samfunnsmessige forhold og konsekvenser for framtidig verdiskaping blir tatt med som en del av konsekvensutredningen.

Smøla kommune har pr første kvartal 2020 2147 innbyggere. Folketallet har de siste 15 år vært stabilt. Smøla kommune har prioritert nærings- og samfunnsutvikling gjennom både Omstillings Smøla, etablering av Smøla Nærings- og kultursenter KF og ved å investere i næringsarealer og infrastruktur. Kommune, innbyggere og næringsliv har stort fokus på positiv omdømmebygging og godt samarbeid med nabokommuner.

Mål og strategier i det pågående kommuneplanarbeid i Smøla kommune inndeles så langt i følgende hovedområder:

1. Miljømessig bærekraft – «ta vare på Smøla»
2. Sosial bærekraft – «gode hverdagsliv»
3. Økonomiske bærekraft – «blå og grønn vekst»

Ta vare på Smøla gjennom bruk er gjennomgangstenen i de politiske og faglige prosessene. Blå og grønn vekst omfatter både fiskeri, havbruk, landbruk, industri, service og turistnæring. Smølasamfunnet har tro på positiv samfunnsutvikling fordi kommunen har nærhet til og kan bruke havressursene. Marint vern av et stort og viktig område som Griphølen og Remman er slik rådmannen vurderer det ikke i tråd med de mål og strategier Smøla kommune har for framtida.

Rådmannen anbefaler etter en samlet vurdering en høringsuttalelse som klart sier fra at kommunen ikke ønsker marin verneplan for Griphølen og Remman. Gjennomføres planarbeidet må Smøla kommune signalisere og arbeide aktivt for at verneområdene og restriksjonen blir minst mulig inngripende for innbyggere og næringsliv. Konsekvensutredninga må favne bredt slik at alle konsekvenser av vernet blir belyst, både naturverdiene, men også de samfunnsmessige konsekvensene.

Vedlegg

Kart Remman

Forslag til utgreiingsprogram - Marint vern av Griphølen og Remman - HØRINGSUTKAST
Melding om oppstart og høring - marin verneplan for Griphølen og Remman - Kristiansund og Smøla

Kart Griphølen

Kristiansund og Smøla kommuner Møre og Romsdal - Uttalelse til melding om oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphøle

Tarefelt - Griphølen (3564807)

Referanseområde - Griphølen (3564937)

Uttalelse fra Smøla kommune - Melding om oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman.

RETT UTSKRIFT
DATO 18.august.2020

Deres ref.	Vår ref.	Saksbehandler	Dato
	20/00564-6	Birgit Iversen Eckhoff	07.08.2020

Uttalelse fra Smøla kommune - Melding om oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman.

Konklusjon

Oppsummert innspill fra Smøla kommune:

1. Smøla kommune ønsker ikke marin verneplan for Griphølen og Remman. Det bør foretas en ny vurdering om områdene er riktig utvalgt og om det i det hele tatt er behov for at områdene skal bli et marint verneområde.
2. Dersom arbeidet med marin verneplan skal gjennomføres mener Smøla kommune at foreslåtte verneområde er for stort. Sør-Smølaområdet bør som et minimum tas ut. Øvrige områder må også begrenses.
3. Det må ikke innføres mer omfattende og strengere vern enn absolutt nødvendig. Næringsrelatert og privat bruk må tillates. Smøla kommune ønsker ikke særskilte referanseområder med strengeste restriksjonsnivå.
4. Samfunnmessige konsekvenser ved ytterligere vern av arealer i Smøla kommune, herunder bosetting og sysselsetting må vurderes i planarbeidet.

Smøla kommune mener marint vern må sees i sammenheng med tidligere vedtatt vern i kommunen og ta hensyn til andre viktige samfunnsinteresser. Ytterligere vern på Smøla vil gi ytterligere begrensninger, dette gir store utfordringer i forhold til befolkningsvekst og næringsutvikling.

Etter Smøla kommunes oppfatning er Sjøområdeplan Nordmøre et godt verktøy for å vurdere vern i forhold til andre viktige interesser. Smøla kommune mener at en kommunedelplan er et bedre verktøy for bevaring av naturverdiene og samtidig legge til rette for en bærekraftig samfunns- og næringsutvikling i verneområdene.

Det vises også til felles høringsuttale fra Nekton og SalMar samt Norsk Sjømatråd. Smøla kommune slutter seg i hovedsak til innholdet i disse uttalelsene. En ber om at innspill fra lokalt og regionalt næringsliv prioriteres og tas hensyn til i det videre arbeidet.

Smøla kommune vil delta aktivt i den videre prosessen.

Postadresse

Pb. 34, 6571 SMØLA

E-post

postmottak@smola.kommune.no

Besøksadresse

Rådhusveien 14

www.smola.kommune.no

Telefon

+47 71544600

Org.nr

945 012 986

Bakgrunn

Fylkesmannen i Møre og Romsdal melder i brev av 11.05.2020 at en i samsvar med § 42 i naturmangfoldlova melder om oppstart med marin verneplan for Griphølen og Remman i Kristiansund og Smøla. Verneplanen skal inneholde ei konsekvensutredning, og et utredningsprogram. Utredningsprogrammet skal legges til grunn for arbeidet.

Fylkesmannen ber om innspill på:

1. Hvordan verneforslaget med forskrift bør utformes
2. Merknader til utredningsprogrammet, dvs til hvordan verneplanarbeidet og utredningene bør gjennomføres

Smøla kommune har deltatt i informasjonsmøtene ved melding om oppstart. Smøla kommune har også gjennomført møte med næringsaktører i kommunen.

Frist for innspill og merknader var satt til 30. juni 2020. Smøla kommune har fått utsatt frist til 18. august.

Innledning - Interkommunal kommunedelplan for sjøområdene på Nordmøre

Nordmørskysten er en felles ressurs for befolkningen. Inngrep i en kommune vil ha konsekvenser for nabokommunene - da havstrømmer kontinuerlig forflytter vannmassene. Planlegging av sjøområdene er en viktig del av det å skape gode rammebetingelser for en bærekraftig vekst langs kysten, og utvikling av eksisterende og nye næringer. En helhetlig arealplanlegging og samordning av de ulike interessene i sjøområdene er viktig for å legge til rette for en fremtidig utvikling i regionen.

Ordfører og Rådmannskollegiet på Nordmøre startet i 2011 en prosess med å få satt i gang et arbeid for å lage en felles arealplan for sjøområdene i regionen. 11 kommuner deltok i arbeidet og planen omfatter 3.056 km² med sjøarealer. Smøla kommunestyre vedtok/egengodkjente Sjøområdeplan Nordmøre 15.5.2018. Det er i dag økende konkurrerende bruk av havet gjennom fiskerier, farleder, oppdrett, havner, næringsliv tilknyttet sjø med havner, fritidsliv og vern.

Fiskeri- og havbrukskommunene Smøla og Kristiansund er under rask utvikling. Begge kommuner har store viktige områder for kulturminner og naturmiljø som har et nasjonalt fokus. Dette legger begrensinger på omfattende arealer. Etter Smøla kommune sin oppfatning er kunnskapsgrunnlaget om verdier i foreslåtte verneområder begrenset. Gjennom forarbeidet med Marin Verneplan vil dette forberedes. Denne kunnskapen vil komme til nytte selv uten at områder blir vedtatt som Marin Verneplan.

Næringsutvikling og sysselsetting

Cirka 2000 personer på Nordmøre har arbeid som kan knyttes direkte opp mot sjørelatert virksomhet.

Smøla kommune er i en særstilling, da kommunen alene står for ca. 500 ansatte (25 % av kommunens totale innbyggertall) innen havbruk, fiskeri og foredlingsindustri. Sjøarealene og nærheten til sjø er derfor svært viktig for befolkningen i kommunen.

Næringsliv knyttet til de nære kyst- og fjordressursene er en av de viktigste forutsetningene for fortsatt bosetting og bærekraft i kystkommuner. Kommuner som Smøla har til alle tider vært avhengig av de ressurser havet gir. Smøla har sikret og stabilisert bosetting de siste tiåra på grunn av havbruksnæringsaktivitet, og et rikt fiskerimiljø. Slik må det være i tida som ligger foran oss også.

Verneområder på Smøla – andre restriksjoner/forhold med betydning for samfunnsutviklinga

En tredjedel av landarealet på Smøla er vernet. I tillegg vil ny forskrift om nydyrking av myr gi restriksjoner for bruk.

Verneplan for Smøla ble vedtatt i 2009. Åtte naturreservat og to landskapsvernområder er opprettet. Vernet areal utgjør et totalareal på ca. 275 km². 188 km² av dette er vannareal (183 km² sjøareal og 5 km² ferskvann)

1. Remman naturreservat (ca. 20 341 dekar)
2. Aunvågen naturreservat (ca. 4 269 dekar)
3. Fløtjønna naturreservat (ca. 207 dekar)
4. Hopavassdraget naturreservat (ca. 11 000 dekar)
5. Kyrhaugvatna naturreservat (ca. 228 dekar)
6. Midt-Smøla naturreservat (ca. 40 255 dekar)
7. Sjøvågen naturreservat (ca. 557 dekar)
8. Sortna naturreservat (ca. 7 100 dekar)
9. Sør-Smøla landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfredning (ca 183 000 dekar)
10. Haverøya landskapsvernområde (ca 2 828 dekar)

Skalmen naturreservat ble opprettet i 2010.

Forskrift om nydyrking ble endret i 2020. Det opprinnelige forslaget fra regjeringa ville ha hatt dramatiske konsekvenser for landbruket på Smøla. Etter uttalelser og påvirkning både fra kommune, fylkeskommune og næringsliv ble forslaget endret. Vedtatt forslag gir kommunen anledning til å gi dispensasjon til nydyrking på visse vilkår.

Vurdering av framtidig arbeid med vern av sjønære områder

Sjøområdene rundt Smøla og Kristiansund er store. Det er i dag store områder rundt Smøla som er underlagt vern – spesielt Sør-Smølaområdet. Ser vi dette i et større bilde, er det også mange andre områder langs Møre- og Trøndelagskysten som allerede underlagt strengt vern. Smøla kommune er av den oppfatning at dagens vern i sonen rundt Smøla er så betydelig, at ytterligere vern vil kunne gå på bekostning av bærekraft og sysselsetting for våre viktigste næringer; havbruk og fiske. Dette setter etter kommunes oppfatning for store begrensinger, da store arealer allerede ikke er tilgjengelig for tilrettelegging av ny fremtidsretta og bærekraftig næringsvirksomhet.

Den teknologiske utviklinga innen fiskeri og havbruk går fort, samtidig med at staten har sterkt fokus på utvikling, nyskaping og bærekraft. En må derfor ha åpning for at framtidig akvakultur fortsatt kan ligge i verneområder som f.eks. **Sør-Smøla**. Verneforskriften for dette området tillater i dag etablering av slik virksomhet, og er vurdert til å ikke være i konflikt med verneformålet. Det er to etablerte lokaliteter i området, og en anser at området har potensiale for flere lokaliteter. Området og lokalitetene er svært godt egnet for akvakultur.

Med nyutvikla teknologi er også området **Inngripan – Grip – Griphølen mot Smøla** er område godt egnet for havbruk. Dette må etter Smøla kommunes oppfatning vektlegges.

Det er viktig at sjøområdene rundt **Griptaren** kan tillate at fiskeria får utnytte ressursene her. Vinterfiske etter sild er en viktig aktivitet for kystflåten i dette området, og det fangstes også etter andre arter gjennom året. Det er viktig for de lokale fiskerne at dette området fortsatt kan brukes.

Smøla kommune anser også sjøområdene rundt **Remman** som godt egnet for framtidig akvakultur. Randsonen langs hele østsiden av Remman fremstår som attraktiv og velegnet for havbruk, både med

dagens utstyr og framtidas teknologi. Smøla kommune mener en eventuell verneforskrift skal tillate akvakultur i framtida for dette arealet.

Vedrørende hvordan verneplanarbeidet og utredning bør gjennomføres er det viktig at følgende vektlegges:

- Vurdere om områdene er riktig utvalgt, og vurdere om at områdene i hele tatt skal være et marint verneområde
- Konsekvensutredning for andre områder enn naturmangfoldet, spesielt de samfunnsmessige konsekvenser
- Utrede økonomiske- og sysselsettingseffekter i et lokalt perspektiv, ved bruk/vern av områdene
- Konsekvensutredning i et nasjonalt perspektiv i forhold til nasjonale målsetninger for videre vekst innen havbruk og fiske

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Otnes, Bjarne

Fra: Harald Bredahl <harald.bredahl@dupont.com>
Sendt: onsdag 19. august 2020 13:48
Til: Otnes, Bjarne
Emne: RE: Oppstartsmelding marint vern Griphølen og Remman

Hei

DuPont Nutrition Norge høster årlig om lag 150 000 tonn stortare fra Rogaland til Trøndelag. Vår fabrikk i Karmøy kommune har høyere produksjonskapasitet, men tilgangen til råstoff er allerede begrensede for vår virksomhet. Vi er utsolgt og vårt alginat blir benyttet til bl.a. livreddende medisin.

Forslagene til utbredelse av marint vern i områdene rundt og sør av Smøla, og et forbud mot tarehøsting vil være svært negativt for vår virksomhet i Norge.

Historiske høstetall for foreslåtte verneområder:

- Sør-Smøla; 25 – 35 000 tonn

Totalt opp mot 35 000 tonn i en 5 års syklus, et snitt på 7 000 tonn per år. Stortaremottaket på Vevang er det eneste gjenværende mottaket for stortare i Norge. Mottaket har en presset råvaretilgang og en ytterligere reduksjon kan føre til nedleggelse. Mottaket sysselsetter 5 helårige arbeidsplasser.

Vi ønsker dermed å skissere et forslag som reduserer verneforslaget inngripen for vår virksomhet, se vedlagte kartskisser. (Beklager skissens enkelthet, men det var det beste vi fikk til på en dags varsel.)

Etter dialog med skipper Jørn Sandøy, på høstefartøyet Tarebas, kan vi i tillegg foreslå følgende fredning på høstefelt 305 til 309 i området øst av lengdegrad 748.

Vi ønsker også å benytte anledningen til å nevne at det er flere arbeider med Marint Vern, som ytterligere reduserer vår tilgang til verdens beste alginatråstoff, norsk stortare.

Mvh

Harald Bredahl
Råstoffsjef
Dupont Nutrition Norge AS

Tel. +47 995 201 03

From: Otnes, Bjarne <FMMRBJOT@fylkesmannen.no>
Sent: Wednesday, August 19, 2020 13:12
To: Harald Bredahl <harald.bredahl@dupont.com>
Subject: [EXTERNAL] Oppstartsmelding marint vern Griphølen og Remman

Hei!

Fylkesmannen sendte 11. mai 2020 ut brev med melding om oppstart og høyring av utgreiingsprogram for marin verneplan for Griphølen og Remman. I tillegg sendte vi ut brev 09.06.2020 på nytt då ein aktør meldte inn at dei ikkje hadde mottatt det første brevet.

Ein av mottakarane begge gonger var Dupont Nutrition Norge AS, org.nr. 980859525. Brevet vart sendt via Elektronisk Dokumentutveksling (EDU), og siste brevet er registrert som opna av Dupont i vårt system.

Vi har ikkje registrert at det er komme inn utale frå Dupont, ein aktør vi hadde rekna med ville engasjere seg. Eg sender difor denne e-posten til deg som ein siste utsjekk av om Dupont ikkje har merknader til verneplanarbeidet eller utgreiingsprogrammet.

Høyringsdokumenta og anna informasjon finn du her: <https://www.fylkesmannen.no/nn/More-og-Romsdal/Miljo-og-klima/Verneomrade/marine-verneomrade/gripholen/>

Dersom Dupont ønskjer å ettersende uttale håpar vi det lar seg gjere innan rimeleg tid, og gjerne etter avtale med oss :-)

Til orientering har Bjarte Benberg slutta hos oss, og eg har tatt over arbeidet med marint vern i Møre og Romsdal.

Med venleg helsing

Bjarne Otnes

fagleiar - naturforvaltning

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Telefon: 71 25 85 75

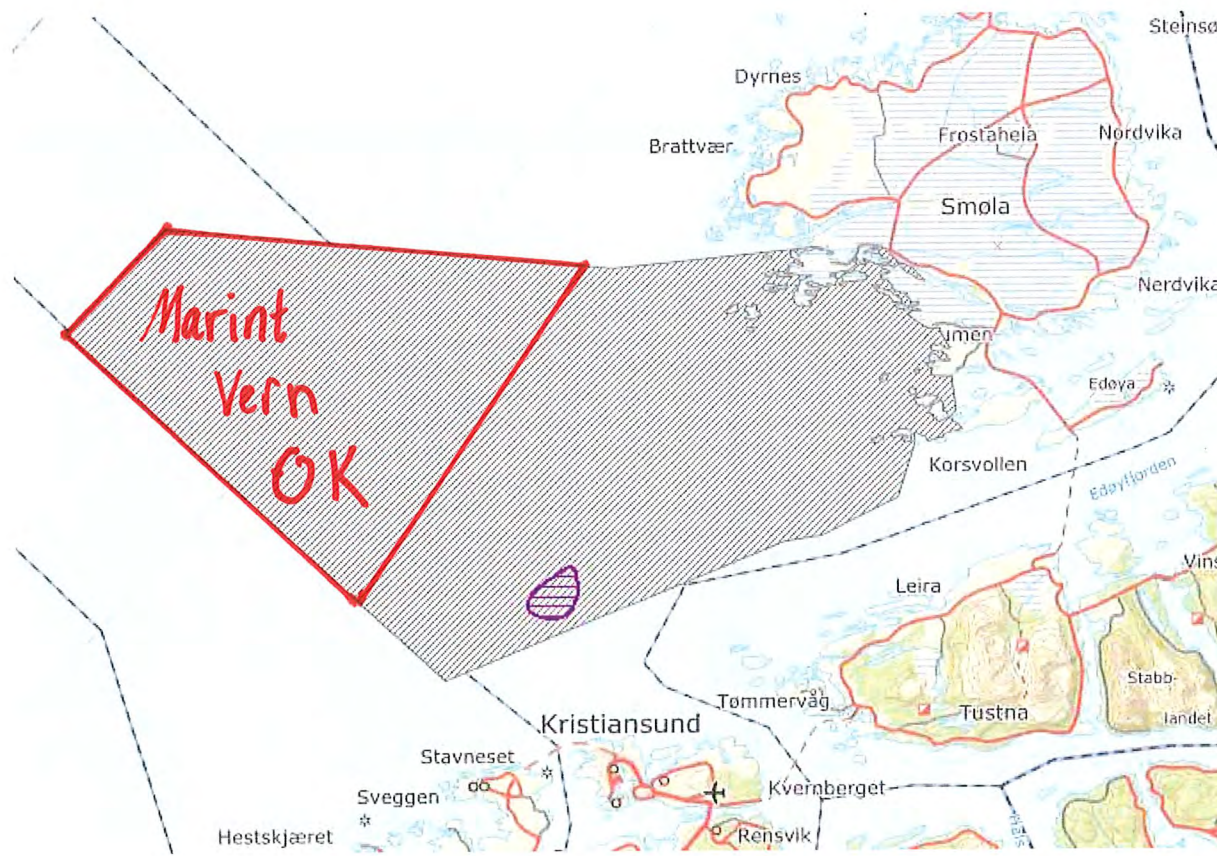
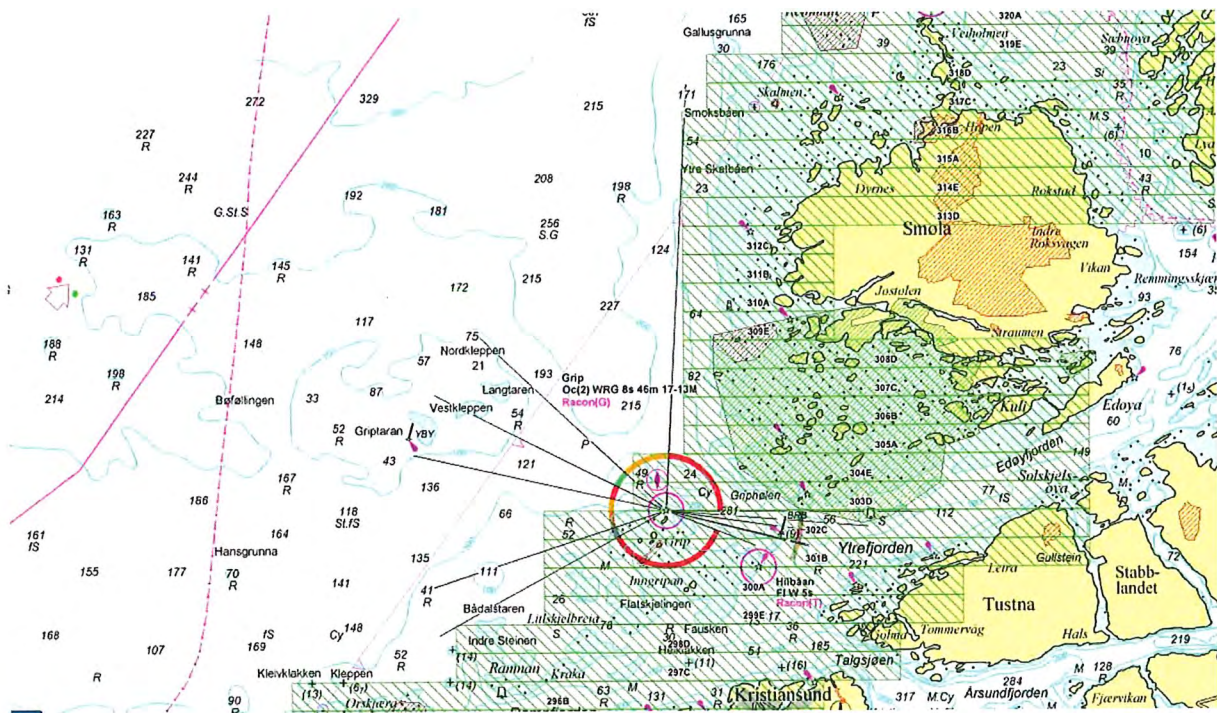
E-post: FMMRBJOT@fylkesmannen.no

Web: www.fylkesmannen.no/mr

This communication is for use by the intended recipient and contains information that may be Privileged, confidential or copyrighted under applicable law. If you are not the intended recipient, you are hereby formally notified that any use, copying or distribution of this e-mail, in whole or in part, is strictly prohibited. Please notify the sender by return e-mail and delete this e-mail from your system. Unless explicitly and conspicuously designated as "E-Contract Intended", this e-mail does not constitute a contract offer, a contract amendment, or an acceptance of a contract offer. This e-mail does not constitute a consent to the use of sender's contact information for direct marketing purposes or for transfers of data to third parties.

Français Deutsch Italiano Español Portugues Japanese Chinese Korean

<https://www.dupont.com/email-disclaimer.html>

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL
Postboks 2520
6404 MOLDE

Deres ref.	Vår ref.	Saksbehandler	Dato
	20/04186-6	Helge Hegerberg	20.08.2020

Marin verneplan Griphølen og Remman - høringsuttalelse

Sak 68/20 i formannskapet

Møtebehandling

Ordføreren kom med følgende endringsforslag i siste setning punkt 3:
Verneplanforslagets arealomfang er utenfor enhver fornuft.

Endres til: *Verneforslagets arealomfang er alt for omfattende.*

Votering

Innstillingen: Vedtatt mot to stemmer.
Endring i punkt 3: Enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak:

1. Kristiansund kommune kommer med innsigelse til Fylkesmannens oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Kristiansund og Smøla på til sammen 612 kvadratkilometer.
2. Innsigelsen markeres av følgende årsaker: Gammelt innhold og utdatert tekst fra rådgivende organ om vernekandidater fram til 2004, at kystsamfunnene med alle sine aktører i Kristiansund og Nordmøre blir stengt ute fra egen kyst – og at verneprosessen fører til stagnasjon og nedbygging i tradisjonell fangst, fiske og akvakultur – og stopper energibygging til havs.
3. Verneplanforslaget er også i strid med Interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre og nasjonal politikk om nye havromsnæringer. Fylkesmannen bør ta et skritt tilbake og oppdatere innholdet i verdiskaping fra havet. Verneforslagets arealomfang er alt for omfattende.
4. Formannskapet slutter seg til de argumenter og merknader som er nevnt i vårt hørings svar.

Toril Skram, bysekretær

Under følger saksfremlegget til formannskapet og høringsuttalelsen

Postadresse

Postboks 178, 6501 KRISTIANSUND N

E-post

postmottak@kristiansund.kommune.no

Besøksadresse

Servicetorget, Vågeveien 4

Telefon

+47 71574000

Org.nr

991 891 919

www.kristiansund.kommune.no

Marin verneplan Griphølen og Remman

Rådmannens innstilling:

1. Kristiansund kommune kommer med innsigelse til Fylkesmannens oppstart og høring av utredningsprogram for marin verneplan for Kristiansund og Smøla på til sammen 612 kvadratkilometer.
2. Innsigelsen markeres av følgende årsaker: Gammelt innhold og utdatert tekst fra rådgivende organ om vernekandidater fram til 2004, at kystsamfunnene med alle sine aktører i Kristiansund og Nordmøre blir stengt ute fra egen kyst – og at verneprosessen fører til stagnasjon og nedbygging i tradisjonell fangst, fiske og akvakultur – og stopper energibyggning til havs.
3. Verneplanforslaget er også i strid med Interkommunal sjøområdeplan for Nordmøre og nasjonal politikk om nye havromsnæringer. Fylkesmannen bør ta et skritt tilbake og oppdatere innholdet i verdiskaping fra havet. Verneforslagets arealomfang er utenfor enhver fornuft.
4. Formannskapet slutter seg til de argumenter og merknader som er nevnt i vårt høringssvar.

Saksopplysninger

Denne saken gjelder marin verneplan i Kristiansund og Smøla kommuner for de store kyst- og havbassengene Griphølen og Remman. Vi skal gi vår uttalelse til det fremlagte utredningsprogrammet fra Fylkesmannen og med melding om oppstart. Dette er en viktig sak både for miljø og verdiskaping. Et område på 612 kvadratkilometer med vern slik det er foreslått stenger kystsamfunnene i Kristiansunds-regionen fra å delta i økt verdiskaping fra kystlinjen. Kristiansund kommune satser på havnæringene, og havet gir tilbake med bærekraftige og lønnsomme arbeidsplasser. Fangst, høsting, fiskerier og akvakultur blir foreslått låst inne. Fylkesmannens oppspill setter regionens framtidssikter i fare.

Bakgrunn for saken

FN-kommisjonen om biologisk mangfold har som mål å bruke biologiske ressurser på en bærekraftig måte. Konvensjonen forplikter landene til å verne minst 17 prosent av landarealene og 10 prosent av sjøarealene.

Rådgivende utvalg for marine verneområder ble oppnevnt i 1991. Den første kartleggingen var ferdig i 1995 og ei bruttoliste over kandidatområder ble presentert i 2001. 30. juni 2004 forelå en plan med forslag til referanseområder i en fremtidig verneplan. En del områder er siden kommet under vern, og flere andre ligger hos regjeringen.

I stortingsmelding 14 (2015-2016) la regjeringen fram en handlingsplan om tverrsektorielt marint vern etter naturmangfoldlovens § 39 – for å få et utvalg av representative, særegne, sårbare eller truede marine undersjøiske naturtyper.

Klima- og miljødepartementet ba i april 2017 Miljødirektoratet videreføre arbeidet med marint vern for sju nye områder. Griphølen, Remman og Giske i vårt fylke var blant disse sju.

--

Norges viktigste verneformer er nasjonalparker, landskapsvern, naturreservat og marine verneområder – og litt under «annet».

Marine verneområder opprettes for å beskytte marine verneverdier, eller de kan opprettes for å bevare særegne eller representative økosystemer uten tyngre naturinngrep. De kan også opprettes for å bevare økologiske funksjonsområder for arter. Verneformålet kan enten gjelde sjøbunnen, vannsøylen eller overflaten, eller en kombinasjon av disse.

Det rådgivende utvalg har anbefalt 36 områder langs kysten som vurderes i arbeidet med marint vern. Norges mål er ifølge Miljødirektoratet å bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Marint vern kan bidra til å ta vare på representative, særegne, sårbare og truede undersjøiske naturtyper langs kysten og i territorialfarvannet.

Kategorien «marine verneområder» ble innført med naturmangfoldloven i 2009 (§ 39).

Seks marine verneområder på til sammen 243 kvadratkilometer var opprettet innen 2018. Av Norges sjøareal er 3,1 prosent vernet.

Gangen i denne verneprosessen er: Fylkesmannen melder oppstart av arbeidet, utarbeider høringsforslag, gjennomfører høring og gir en innstilling til Miljødirektoratet – som så gir råd til Klima- og miljødepartementet. Vedtak i vernesaken skjer ved kongelig resolusjon.

Rådgivende utvalg for marin verneplan la fram sitt endelige forslag i 2004, etter en prosess gjennom 2002-2003 – og oppspillet startet på midten av 1990-tallet. Siden har det ikke skjedd så mye – og som den gang i 2004 er det Griphølen og Remman som er under lupen. Endelig tilråding med forslag til referanseområder er av gammel dato. Både natur og næring har endret seg svært mye. Plattformen for verdiskaping og teknologiutvikling er svak i oppstarten av programmet.

Følgende områder er foreslått utvalgt for langtidsovervåking og forskning:

- **Transekt fra Tromøya** (Skagerrak subprovins)
- **Korsfjorden** (Vestnorsk subprovins, Nordsjøen)
- **Froan – Sularevet og Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugn fjorden** (Vestnorsk subprovins, Norskehavet sør)
- **Transekt fra Andfjorden** (Vestnorsk subprovins, Norskehavet nord)
- **Lopphavet** (Overgangsområde biogeografisk mellom vestnorsk og Finnmark subprovinser, Barentshavet vest)

De foreslåtte områdene er store og inneholder et mangfold av naturtyper, som er knyttet sammen i en funksjonell økologisk betydning. Områdene ligger strategisk til i forhold til kyststrømmen. Områdene er store og ressurskrevende å overvåke.

Følgende områder er foreslått som supplerende områder for forskning og undervisning:

- **Østfold** (deler – eksponerte grunt-områder, kiler, elv møter tidevann og korallrev)
- **Framvaren** (anoksisk fjordbasseng, NIVA)
- **Lurefjorden og Lindåspollene** (fjord- og pollsystem. UiB)

- **Sognefjorden** (dypvannsmiljø)
- **Griphølen i Kristiansund** (stortare, sørlige arter og nye arter på vei inn)
- **Remman i Smøla** (tare- og «urskog»)
- **Rødberg** (bratt skråning med korallrev og annen fauna. NTNU)
- **Tautraryggen** (kaldevannskorallrev. NTNU)
- **Skarnsundet** (smalt sund med tidevannsstrøm og fauna. NTNU)
- **Borgenfjorden** (poll med tidevann. NTNU)
- **Saltstraumen** (malstrøm. Nord Universitet)
- **Rosfjordstraumen** (poll med sild. UiT)
- **Rystraumen** (tidevannsstrøm med filtrerende organismer. UiT)
- **Indre Porsangerfjord** (arktisk fjord)
- **Røst-revet** (kaldevannskorallrev)

Rådet mener noen av disse kandidatene er godt undersøkt og kan betegnes som klassiske forskningslokalteter – som vil være gode referanseområder for å dokumentere eventuelle endringer gjennom forskning og overvåking. Nærhet til universitetene og forskningsmiljøene er et moment.

Følgende områder foreslås som taretrålfrie referanseområder:

- Jærestrendene. Korsfjorden. Stad. Giske. Froan – Sularevet.

- **Griphølen:** Deler av området, avventer forslag fra fylkesregional arbeidsgruppe for høsting av tang og tare og lokal prosess for verneplan Smøla. En anser omfanget som er foreslått i verneplan Smøla som tilstrekkelig. Tareskogen utgjør også en del av verneverdiene for dette området.

- **Remman:** Tareskog er også en eksplisitt del av verneverdien for dette området.

Merknader til utredningsprogrammet

Kristiansund kommunes Innsigelse til at en verneplanprosess ikke burde igangsettes, er det tynne grunnlaget som oppstarten er basert på, og likevel kreves en vernesone på 580 kvadratkilometer utenfor Kristiansund.

Alt sjø- og kystareal utenfor Kristiansund blir forsøkt vernet av Fylkesmannen uten sidesyn til den nasjonale havstrategien (les; det grønne skiftet og blå næringer). Nordmøre blir den store taperen i verdiskaping og samfunnsbyggende utvikling når kysten inngjerdes av vern og restriksjoner i et urealistisk omfang – er i stor grad bygget på gamle planer for 20-25 år siden.

Gamle planer: Rådgivende utvalgs verneplaner for marine beskyttede områder i Norge er det børstet støv av, og bærer preg av dette med utdatert tekst og uten oppdatering på havteknologi. Rådgivende utvalg for marin verneplan er datert 30. juni 2004. Dokumentene har også vært vanskelig å finne, og det fremkommer ikke hvem som har arbeidet i gruppen.

Det aller beste ville vært å oppdatere forslaget med alle de utviklingstrekk som finnes i perioden 2003-2020 innen de nye havnæringene, brukere av områdene (fiske, havbruk, skipsfart, reiseliv) og legge fram annen overvåking og registrering som har foregått.

I forbindelse med en område-befaring på nordmørskysten i mai 2002 ble det uttalt fra Fylkesmannen at «nå er det skikkelig trøkk fra Stortinget for å fortgang med marine verneplaner» (TK 13. mai 2002). Men slik gikk det ikke. Vi savner en forklaring på hva som stoppet prosessen eller hvor det ble av trøkket.

Hvorfor marint vern? Eksempler på spesielle marine verneverdier som er aktualisert, er kaldtvannskorallrev og tareskog. Det er de mest artsrike marine leveområdene. Korallrevene finnes inne ved kysten og lengre ute på kontinentalsokkelen. Revene ble oppdaget og delvis kartlagt i forbindelse med oljeleting og rørlegging av gass (Heidrun/Haltenpipe og Åsgard Transport for 25 år siden), selv om fiskerne nok har hatt kjenning med korallrev på Mørefeltene gjennom mange år med sin bunntåling. Det betyr også at det pågår aktiv overvåking og at det finnes ny kunnskap. Dette må gå inn i konsekvensutredningen. Korallene er av stor betydning. Skogen av stortare likeså. Hvilke nye arter går inn i Griphølen?

Vurdering

Fokus for Kristiansund kommune, Griphølen med 580 kvadratkilometer verneområde:

Innledende kommentar til utredningsprogrammet:

Verneforslaget har stor betydning, både for miljø og samfunn i Kristiansund kommune. Havets ressurser er og har alltid vært selve grunnlaget for Kristiansunds-regionen. Slik blir det også framover. Kommunen er i sterk utvikling med aktører i marine næringer. Det er den største lokalt eide næringen. Det eksporteres både sjømat og teknologi. Vi har framtrepende bedrifter som går internasjonalt med kvalitetsprodukter.

Havet og kystleden er også ferdselsåre. Kristiansund har betydelige havnefasiliteter i et interkommunalt samarbeid. Det er fiske, fangst og oppdrett – og det er en mange viktige i bedrifter i havbruksservice og teknologibedrifter. Rederiene innen midtnorsk havbruk er dominerende i havnebildet sammen med fiskeflåten og petroleumsnæringens spesialskip.

I kommuneplanen har bystyret vedtatt at det skal satses på det grønne skiftet, som er i tråd med den nasjonale satsingen i havet. Vi går for bærekraftige næringer basert på vårt gitte naturgrunnlag. Vår nærhet til havet er også vår verdiskaping. Vi vil ikke bli stengt inne bak verneområder.

Bystyret vedtok 5. mars 2020 reguleringsplanen for et område på ca. 500 dekar næringsareal dedikert til et havteknologisenter på Bolneset ved Bremsnesfjordbassenget. Vi har funnet vårt baseområde for marin verdiskaping. Dette er en betydelig investering som vi gjør i samarbeid med næringslivet og investorer. Det nye havteknologisenteret utvikles parallelt med nytt høyskoleområde, campus Kristiansund i indre havn. Høyskolesenteret har allerede havbaserte studietilbud i takt med våre lange tradisjoner. Fylkesmannen er kjent med kommunens innsats for å få til ei ny tomt ved sjøsiden for en ny aktivitet.

Rådgivende utvalg for vern skriver i endelig rapport av 2004 at områdene Griphølen og Remman ikke inngår i de prioriterte områdene for langtids overvåking og forskning – men de skal fungere som supplerende områder i forskning og undervisning (s. 10-12).

Vi legger vekt på å ha et relevant naturgrunnlag der teknologi og kompetanse utvikler bærekraftige næringer. Hvis verneområdet blir så stort som det er foreslått, og som har strenge restriksjoner, vil det føre til kraftig stagnasjon i marin sektor. Verneområdene bør ha en realistisk størrelse.

En KU må se på omfang, nødvendighet og restriksjonsnivå satt opp mot nasjonale målsettinger om vekst og næringsutviklings til havs.

KU må ha et kunnskapsgrunnlag også for de samfunnsmessige forhold.

Ansvarlig myndighet skal opptre objektivt og inneha tilstrekkelig fagkunnskap.

Muligheter for næringsaktivitet i forslaget til verneplanområdet er:

- * Akvakultur
- * Tang/tare, mikroalger
- * Havbeite med stedlig hummer
- * Taretråling
- * Havenergi-installasjoner, også kabelgater og rør
- * Havbunnsuttak av mineraler i løsmasser og berggrunn
- * Turisme inkludert sportsfiske, dykking og friluftsliv
- * Områder for undervisning og forskning

I programmets forord er det sagt at dette skal være en utredning av konsekvenser for miljø og samfunn. Ønsket vern blir vurdert mot de negative konsekvenser av reduserte muligheter for næringsutvikling i Kristiansund kommune. Vi bør i prosessen videre bli invitert inn til å delta aktivt i KU-prosessen hos Fylkesmannen – men vi ser helst at prosessen blir reversert – og at den faglige kunnskapen er på plass.

Griphølen: Det er et enormt stort havområde som er lagt under paraplyen Griphølen, og navnet og begrepet er svært upresist, siden det inngår også med Inngripan, selve Grip fiskevær med holmer og skjær, samt det rike fiskefeltet Griptaren ute i havet. Området som er foreslått vernet som Griphølen er seks ganger større enn landarealet i hele Kristiansund kommune.

I utredningsprogrammet for konsekvensutredningen må det utredes om vern er nødvendig for et så gedigent område. Det bør være et 0-alternativ i dette; ingen vernesone. Stortaren greier seg godt og det er anledning til å forske og overvåke for institusjoner som jobber med det. Hvorfor er verneområdet så gigantisk og stort? Helt altopplukende!

I tillegg bør det inn alternativer med bare deler av området, om det vil gå den veien.

Forslaget fra rådgivende utvalg er så omfattende at det må møtes med alternativer som er mye mindre – og som ikke stenger for nye næringer som bygger seg opp i havrommet. Vern kan bli unødvendig omfattende og gir en avvisningseffekt på arbeidsplassutvikling.

Griphølen er innseilingsleden til Kristiansund og Nordmøre. Det er et punkt mellom Smøla og Grip der store skip og flytende innretninger som rigger går inn til havnebyen Kristiansund, Averøy med rigganløp til Smevågen offshore havn og Vestbase, samt med råstoff til aluminium på Sunndalsøra.

Til oljenæringen går det ca. 1 200 fartøyer hvert år i Griphølen. Skipstrafikken øker også langs Mørekysten og Trondheimsleia innenfor Grip og Smøla. Av lokal næringsrettet skipsfart kan også dette spores elektronisk og gis en god oversikt over trafikkbildet.

*** I Griphølen er det også et viktig los-punkt**, Norges nest største, som bidrar til sikker navigering for den som ikke har et farledsbevis. Griphølen er et værhardt område. Når et skip går leden inn er det 14 kilometer til ytre bydel Karihola i Kristiansund og fem kilometer til Grip naturreservat i sørvest.

*** Griphølen er området** mellom Bratthårskollen (Grip fyr), Gjæslingan på Sør-Smøla med dyp mellom 170-275 meter og den grunne Godtaren midt i leden inn mot Kristiansund med ni meter. Hilbåen er avgrensning i sørvest. Rett øst for fyret ligger et begrenset område som er selve «hølet» på 308 meter – for øvrig ca. 270 meter. Det regnes ikke som dypt. Nord for Griphølen er det ei smal renne på ca. 200 meters dybde, men det er også en ny terskel med Jørngrunnen på 60-70 m dybde.

Etter Kristiansund kommunes mening er det ikke en sammenhengende kontakt ut til grunne Griptaren (ca. 25 m dybde) fra Griphølen/Inngripan. Vi ønsker en mer treffsikker beskrivelse av sammenhenger rundt dette. Griptaren ligger langt unna Griphølen – og Griphølen kan ikke bestå som et samlebegrep for Inngripan, Grips skjærgård, Griptaren og Griphølen.

*** Et nytt faremoment** er i ferd med å skape en kommende miljøtrussel i Griphølen; planene om et giftdeponi på Raudsand i Molde kommune, der industriavfall fra Europa vil bli skipet langs leden Griphølen-Talgsjøen-Freifjorden-Bergsøyfjorden-Tingvollfjorden. Dette hører inn i en KU. Fylkesmannen kjenner problemstillingen godt og kan bidra. Ser man for seg slik transport av høyrisiko avfall gjennom en vernesone der det historisk sett har vært mange forlis? Et havari i skogen av stortare for en slik last er et mulig ulykkes-scenario.

*** Bunnforhold Griptarene – Trondheimsleia:** På oppdrag fra Norsk Hydro har NGU laget en rapport av bunntyper og mektighet av antatt bløte sedimenter i et område vest av Grip til Trondheimsleia utenfor Tjeldbergodden i øst (NGU-rapport 2000.085). Formålet var å skaffe oversikt over bunntyper for mulige rørledningstraseer for naturgass:

«Gjennomgangen av de seismiske registreringene fra Tjeldbergodden til Griptaren viser at det i store deler av Trondheimsleia og i dypet vest for Grip synes å være sammenhengende flat bunn med antatt bløte sedimenter som kan egne seg for legging av rørledninger.»

Hydro var utbyggingsoperatør for gassfeltet Ormen Lange og utredet ilandføringsalternativer.

Kristiansund kommune ønsker en utredning og avklaring på kabling og rør i energinæringer som kan gå fra havet og inn Griphølen til land; havvind, vindmøller i skjærgården, bølgekraft eller elektrisitet fra land til installasjoner på sokkelen. Smøla og Aure har mye kompetanse på vind og naturgass.

Fiskeriene: Det er viktige fiskeriinteresser i kystområdene rundt Kristiansund og Smøla (se Fiskeridirektoratets registrering av gyte- og oppvekstområder og viktige fiskeplasser hos Fylkesmannens oppstartdokument). Det er godt fiske i Griphølen og det brukes redskaper som not, garn, line, teiner og snøre. Verdien av denne aktiviteten som er beskrevet her, må inn i

papirene – det samme gjelder betydningen av fiske rundt de rike fiskeområdene på og ved Griptaren spesielt, men også fra gode fiskeplasser på alle grunnene rundt selve hølen. Vannutskiftingen er stor og gir gode forhold for vekst.

Til Griptarene kommer også sildeflaket nordfra hver vinter midt i januar og det blir høstet NVG-sild av høy kvalitet. Det gjøres store varp av lokale båter i kystflåten ved Griptaren. Verneplanprosessen oppfordres til å ta hensyn til marin verdiskaping som er så viktig for kystsamfunn som Hustadvika, Averøy, Kristiansund, Smøla, Aure, Hitra og Frøya.

Hva vil det bety for verdiskapingen hos kystfolket med vern i stort omfang? Hvordan kan vern og virke fungere ved siden av hverandre? Er de rette områdene valgt? Det bør vurderes.

En åpenbar konsekvens av å verne et så stort område som er foreslått, er at områder ved siden av blir hardt presset fra mange interesser og strupes til. Slik som kysten av Kristiansunds-regionen kan «bli stengt inne» av en for stor vernesone, blir kritisk for den verdiskaping som får et trangere handlingsrom.

Naturverdier

Griphølen er et kystområde med stor spennvidde i naturtyper. Den er et strømrøkt og produktivt basseng. Verneverdien er knyttet til det store mangfoldet av naturtyper og med noen særegne kvaliteter – som ikke er nevnt.

Remman er et spesielt gruntvanns-område utenfor Smøla og er en paddemark av grunne skjær og renner mellom fem og 15 meter. Remman har en rik taeskog. Dyrelivet er lite undersøkt.

Tang og tare

Det finnes rike tradisjoner i Kristiansund med selskapet Algeas tanghøsting siden 1937.

Fylkeskommunen driver nå frem et prosjekt med dyrking av makroalger, og det er stor interesse for dette både i næring og politikk. Fylket fikk utarbeidet en rapport i 2016 som beskriver hvilke områder som er best egnet til dyrking av makroalger i Møre og Romsdal. Et av de beste områdene ligger ifølge SINTEF innenfor arealet som nå skal vurderes som vernet. Her kan vern vike og verdiskaping få albuerom til moderne anlegg. Her er det en viktig avklaring som må besvares.

Fylkeskommunen har som følge av SINTEF-rapporten vært med på å starte TAREAL-prosjektet, og som nå er i drift på to lokaliteter. Den ene er Klovningen ved Inngripan. Fylkeskommunen har i tillegg pekt på et areal der det er ønske om å søke bevilgning, og som ligger utenfor Grip i retning Griptaren.

Havbruk

Kyststrømmen er unik i vår region for akvakultur; riktige temperaturer, gode oksygenforhold og naturlig gjennomstrømning av vann. Det er ennå et stort uutnyttet potensial i det som er fremmet i verneområdene. Fiskeriministeren signaliserer åpning av nye utlysningsområder med utviklingstillatelser og flytende lukkede anlegg. Kombinasjonen mellom åpne og lukkede anlegg er kommet i stand.

Forbud mot oppdrett er lite aktuelt nå, men restriksjoner vil det bli, særlig i eventuelle referanseområder. Hvilke restriksjoner tenkes det på?

Utviklingen innen havbruk går nå fra tradisjonelle fjord-lokaliteter til ytterste kystprosjekter som «Havfarm1» som er bygget i Kina for Nordlaks og som har produksjonsvolum på 10 000 tonn. Det er et prosjekt som Innovasjon Norge og Enova har støttet. Eieren ble i 2017 tildelt 13 utviklingstillatelser.

Vi kan også ta med Salmars gigantiske havmerd «Ocean Farm1» som myndighetene støtter for å utvide antall matfisktillatelser. Nye anlegg er satt i bestilling.

Dette er fremtidens oppdrettslokaliteter; ute ved havet, flyttbare og mer rømningssikre med sine skip- og offshoredesign. Det er fullt ut mulig å kombinere vern av sjøareal og bruk av samme havbruksvirksomhet i større grad enn ved tidligere vernevedtak.

Kyststrømmen i Griphølen er unik i akvakultur-sammenheng. Det bør utnyttes kommersielt.

Havbeite

Havbeite vil ikke være tillatt ifølge forslaget. Begrunnelsen er at verneområder bør være upåvirket fra inngrep/habitatmodifikasjoner og økologisk og genetisk påvirkning. Havbeite for hummer er det interesse for ved at settehummer får vokse opp uten fysiske hindringer og med opphav i stedets stamme. Fiskeridirektoratet kan gi tillatelser om dette.

Utsatt hummer holder seg i området. I dag framstår hummer som en truet art. Havbeite kan øke bestanden. Utsatt hummer representerer ingen fare for økologiske eller genetiske forskjeller fra vill hummer.

Verneforskrift

Når det i forslaget er tegnet et så enormt stort verneområde som 580 kvadratkilometer for Griphølen og 32 kvadratkilometer for Remman, til sammen 612 kvadratkilometer, blir det foreslått fra fylkeskommunen flere underområder for å unngå at arealene blir underlagt strengere restriksjoner enn som er nødvendig for verneformålet.

Rådgivende utvalg har formulert følgende:

«Utvalget har i foreløpig anbefalt tilråding anbefalt generelt en verneform hvor en beskytter det undersjøiske landskapet med sitt mangfold av habitater, samtidig som en tillater næringsvirksomhet som ikke er i strid med verneformålet. Gjennom dette kan en også oppnå å beskytte artsmangfoldet gjennom å bevare habitatene eller biotopene. Utvalget har kommet frem til at kombinasjonen av vern og bruk er mulig for de fleste områdene eller deler av disse. En strengere verneform kan egne seg særlig for de mindre områdene i kategoriene 1-3 og deler av de større områdene som areal, slik at anbefalingene i stor grad innebærer en liberal tilnærming til bruk av områdene, særlig i forhold til det å kunne høste fra naturlige bestander.

Utvalget vil understreke at liberale restriksjoner betinger at dette følges opp med klare retningslinjer for næringsvirksomhet, slik at risikoen for negativ påvirkning av verneverdiene minimaliseres.»

Kristiansund kommune ønsker at dette forslaget med underområder blir fulgt opp i KU på følgende måte: Verneforskriften bør utformes med tydelige beskrivelser i underområder over hvilke arter og samfunn vernet har til hensikt å ta i vare. Vi har hørt mye om korallrev og stortare, lite om alt annet som kan ha verdi.

Referanseområder med strengeste restriksjonsnivå bør generelt ikke være større enn nødvendig for å sikre referanseverdien.

Friluftslivet

Viser til kapittel 4.2.3. Hva er risikoen for at friluftslivet blir pålagt nye restriksjoner i vernesoner?

Det økonomiske potensialet i havet

Regjeringen har gitt milliarder av kroner til forskning og innovasjon i havnæringene.

Norges første havstrategi er laget og den første stortingsmelding om hav i utenriks- og utviklingspolitikken.

I juni kom 2019 «Blå muligheter» med en oppdatering av havstrategien.

Vedlegg

Griphølen kart

Utgreiingsprogram Griphølen og Remman

Marin verneplan, nettmøte 28. mai

Fylkeskommunens uttalelse

Rådgivende utvalg 2004

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

saksframlegg

Dato:	Referanse:	Vår saksbehandlar:
11.08.2020	105176/2020	Johnny Loen

Saksnr
Utval
Fylkesutvalet

Møtedato
31.08.2020

Marin verneplan Griphølen og Remman - melding om oppstart og høring av utgreiingsprogram – ei orientering

Forslag til vedtak:

Fylkesutvalet tek orienteringa til vitande og støttar fylkeskommunedirektørens fråsegn ved oppstart.

Fylkesutvalet peikar også på tilleggsopplysingane i saksframstillinga.

Fylkesutvalet ønskjer primært at arbeidet med verneplanen blir utsett. Dersom arbeidet likevel blir igangsett så må det leggest særskilt vekt på utgreiingar av dei næringsmessige konsekvensane, og fylkesutvalet rår til at det ikkje blir fremma forslag om vern dersom dei framtidige næringsmessige konsekvensane er for store.

Bakgrunn

Fylkesmannen i Møre og Romsdal melder i brev 11.05.2020 om oppstart av arbeidet med ein marin verneplan for to område i Smøla og Kristiansund kommunar. Områda har fått nemningane Remman og Griphølen og er vist på kart nedanfor. Der er også lenke til høyringssidene hos Fylkesmannen.

<https://www.fylkesmannen.no/nn/More-og-Romsdal/Hoyringar/2020/06/oppstart-marint-vern-gripholen/>

Oppstartvarslet og prosessen er heimla i naturmangfaldlova § 42. Det er likevel slik at oppretting av nye verneområde større enn 250 km² utløyser krav om konsekvensutgreiingar etter forskrift heimla i plan- og bygningslova. Griphølen-området er 580 km². Med oppstartvarslet følger derfor eit forslag til utgreiingsprogram (sjå nettlænka ovanfor). Utgreiingsprogrammet gir føringar for kva som skal utgreiast og kva metode som skal nyttast.

Delar av areala er allereie verna, dels som naturreservat, dels som landskapsverneområde. Det vil også i det vidare bli foreslått sonering med ulik grad av restriksjonar. Forslaget til utgreiingsprogram gjer greie for dette. Liknande prosessar er/vil bli starta opp i andre delar av landet. Marine område er sterkt underrepresentert i dagens verneareal i Norge, og har vore på dagsorden i mange år. Allereie i 1995 låg føre den første fagleg grunngitte tilrådinga frå eit nasjonalt, rådgivande utval.

Vurdering

Fylkeskommunedirektøren har i brev 10 juli 2020 (vedlagt) gitt merknader til utgreiingsprogrammet og dels til arbeidet med verneframlegget. Det er lagt vekt på at konsekvensutgreiinga generelt må famne breitt, og sannsynleggjere korleis vern vil påverke både naturverdiar og samfunnsmessige forhold, herunder særleg korleis potensialet for næringsutvikling basert på marine ressursar vert påverka. Det må vere samsvar mellom vernepolitikken og visjonen om utviklinga av "havrommet".

Dette har også parallellar til dei ulike dimensjonane i berekraftomgrepet; både miljømessig, sosial og økonomisk berekraft må vektleggast. Dette gjeld både i konsekvensutgreiingane og i sjølve verneframlegget.

I den samanheng er det viktig at det vert teke omsyn til at Nordmørskommunane i fellesskap og med heimel i plan- og bygningslova Kap 11, har utarbeidd ein bindande arealplan for bruk av sjøområda på Nordmøre – «Kommunedelplan for sjøområdene, Interkommunal sjøarealplan for Nordmøre». Planen har som formål føreseieleg behandling av alle arealsaker i regionen, med sikte på berekraftig bruk og verdiskaping. Planen har teke omsyn til mellom anna høringsinnspel frå både offentlege myndigheiter, interesseorganisasjonar, næringsliv og Regjeringas havstrategi 2017 for størst mogleg samla berekraftig verdiskaping og sysselsetting i havnæringane.

Med bakgrunn i planen har både næringslivet og ikkje minst fylkeskommunen sjølv føresett vidare utvikling og bruk av arealet innanfor dei rammene som er sett opp. Det omfattar naturlegvis fortsatt hausting av eksisterande ressursar, men også utvikling av nye næringsvegar.

Regjeringa oppdaterte havstrategien våren 2019, der det særskilt er peikt på vektlegginga av å bidra til lokal verdiskaping, for å redusere næringsmiljøa si sårbarheit og å styrke regionane si omstillingsevne. Regjeringa la vidare vekt på at havets ressursar er viktige for nasjonal verdiskaping, og at utnytting av naturressursar skal gi positive ringverknader i lokalsamfunna.

I tråd med dette føreligg no ei rekke konkrete planar for vidare utvikling i havområda kring Kristiansund, og fleire ulike utviklingsmiljø er involvert i dette. Her

kan nemnast fylkeskommunens eigne planar og pågåande prosjekt om etablering av Ocean Seaweed Centre, med eit større prøvedyrkingsfelt i Griphølen. Dette er eit ledd i å utvikle ei ny berekraftig næring, og vedteke i fylkestinget april 2020. Det føreligg også konkrete planar og prosjekt for havbeite av ulike artar, dyrking av artar med m.a. tilleggsføring frå dyrka tare, i tillegg til havbruksanlegg for eksempel fiskeoppdrett lenger til havs, men innanfor det område som omfattast av utgreiingsprogrammet for marin verneplan.

I samsvar med dette, bør det komande verneforslaget innebære at areal med strengaste restriksjonsnivå vert avgrensa til det som er nødvendig for å sikre biologiske referanseområde, jamfør også tilrådingar frå rådgivande utval i 2004. I øvrige delar bør det vere ope for akvakultur og annan verksemd som ikkje i vesentleg grad endrar naturtilhøva. Fylkeskommunedirektøren er kjent med fråsegn frå Kristiansund kommune og Smøla kommune i saka, som peikar på mange av dei same forholda.

Utgreiingsprogrammet synleggjer også korleis verneprosessen skal førast vidare (skjema på side 23). Framlegget er no i "oppstartfasen". Etter at eit grunngitt verneframlegg (inkludert konsekvensutgreiingane) frå Fylkesmannen har vore til "fagleg gjennomgang" i Miljødirektoratet, vert framlegget lagt til offentleg høyring. Fylkesutvalet vil da få saka til behandling.

Fylkeskommunedirektøren vil rette merksemda mot prosjekt Marine grunnkart. Marine grunnkart er prosjektet som Statens kartverk, Norges Geologiske undersøkelser og Havforskningsinstituttet har sett i gang m.o.t. sjøkartlegging som pilotprosjekt i kystsona. Møre og Romsdal har eitt av desse pilotområda (Ålesund og Giske).

God kunnskap og detaljert dokumentasjon er avgjerande for å kunne gjere kunnskapsbaserte vurderingar.

Oppsummering

Fylkeskommunedirektøren vil legge vekt på usikkerheita som arbeidet med verneplan vil medføre m.o.t. næringsutvikling, og at pilotarbeidet med marine grunnkart ikkje er avslutta. Fylkeskommunedirektøren vil derfor etter ei samla vurdering primært tilrå at oppstart av arbeidet med verneplan Smøla blir utsett inntil vidare.

Dersom arbeidet likevel blir igangsett, vil fylkeskommunedirektøren tilrå at område ikkje blir verna dersom dei framtidige næringsmessige konsekvensane er for store.

Ottar Brage Guttelvik
fylkeskommunedirektør

Ingunn Bekken Sjøholm
fylkesplansjef

Vedlegg

1 Fylkeskommunedirektørens brev 10 juli 2020

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2520
6404 MOLDE

FYLKESORDFØRAREN

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
		112136/2020/C50	Johnny Loen , 71 28 02 43	03.09.2020

Marin verneplan Griphølen og Remman - melding om oppstart og høyring av utgreiingsprogram - fråsegn

Eg viser til brev frå fylkeskommunedirektøren, datert 10.07.2020. Fylkesutvalet har hatt saka til behandling i møte 31.08.2020, sak 118/20, og gjorde følgande einstemmige vedtak:

"Fylkesutvalet tek orienteringa til vitande og støttar fylkeskommunedirektørens fråsegn ved oppstart.

Fylkesutvalet peikar også på tilleggsopplysingane i saksframstillinga. Fylkesutvalet ønskjer primært at arbeidet med verneplanen blir utsett. Dersom arbeidet likevel blir igangsett så må det leggast særskilt vekt på utgreiingar av dei næringsmessige konsekvensane, og fylkesutvalet rår til at det ikkje blir fremma forslag om vern dersom dei framtidige næringsmessige konsekvensane er for store."

Sksutgreiinga er lagt ved.

Med helsing

Tove-Lise Torve
fylkesordførar

Dokumentet er elektronisk godkjent og krev derfor ikkje signatur

Kopi:

Kristiansund kommune	Postboks 178	6501	Kristiansund N
Smøla kommune	Postboks 34	6571	SMØLA

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL

Postboks 2025, 6404 Molde | fmmrpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/mr

